

Lisbet Thorborg & Mayanna J. Riis

På vej til dansk

trin for trin

Forlaget Synope™

På vej til dansk

trin for trin

Lisbet Thorborg & Mayanna J. Riis

© Forlaget Synope 2010

3. udgave, 4. oplag

Tegninger og omslag: Bent Eskestad

Tryk: Narayana Press, Odder

ISBN 978-87-91909-10-8

Printed in Denmark, 2012

Kopiering fra denne bog er kun tilladt på institutioner, der har indgået aftale med Copy-Dan og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.

Bestilling af bøger:

Forlaget Synope

Tlf.: 7020 2810

forlaget@synope.dk

www.synope.dk

Andre bøger af Lisbet Thorborg:

'Videre mod dansk - trin for trin', grundbog med cd-rom og audio-cd (Forlaget Synope™, 2011)

'Ind i samtalen', grundbog med cd-rom og audio-cd (Forlaget Synope™, 2007)

'Breve trin for trin 1', grundbog (Forlaget Synope™, 2005)

'Breve trin for trin 2', grundbog (Forlaget Synope™, 2005)

'Dansk udtale - øvebog', øvebog med cd-rom og lydbånd (Forlaget Synope™, 2003)

'Dansk udtale for begyndere', grundbog med cd-rom og lydbånd (Forlaget Synope™, 2003)

'Dansk udtale i 49 tekster', grundbog med cd-rom og lydbånd (Forlaget Synope™, 2001)

'Dansk udtale i praksis', grundbog, facitliste og lydbånd (Akademisk Forlag, 1998)

'Dansk talesprog i praksis', grundbog, facitliste, kortspil og lydbånd (Akademisk Forlag, 1996)

'Dansk grammatik i praksis', grundbog, facitliste og lydbånd (Akademisk Forlag, 1992)

Indhold

Anvendte lydskrifttegn m.m.	s. 4
Præsentation 1	s. 5
I klassen 1	s. 13
Præsentation 2	s. 19
Familie	s. 27
Klokken	s. 29
Hverdag og weekend	s. 31
I klassen 2	s. 41
Planer/ønsker med 'skal' og 'vil'	s. 43
Hvad lavede du ...?	s. 47
Med bussen	s. 49
Mad og indkøb	s. 51
Sundhed og livsstil	s. 63
Bolig og lokalområde	s. 67
Uddannelse og arbejde	s. 83
Geografi og vejr	s. 95
Danmark	s. 99

Tillæg 1

Familierelationer	s. 101
Måneder og datoer	s. 103
Kroppen	s. 105
Tøj	s. 106
Tror og synes	s. 107
Tidsudtryk	s. 108

Tillæg 2 - Udtale

Vokalskema	s. 109
Udtale af d, r og p, t, k	s. 110
Længde	s. 111
Vokalsænkning	s. 112
Tryksvagt -e	s. 113
Sætningstryk	s. 114

Tillæg 3 - Grammatik

Ordstilling	s. 115
Kort svar	s. 117
Substantiver	s. 118
Adjektiver	s. 118
Pronominer	s. 119
Verber	s. 122
Liste over verbernes tider	s. 124

Til læreren	s. 128
-------------------	--------

Anvendte lydskriftegn

Bemærk: Der anvendes en let forenklet udgave af Dania.

98 Vokaler

[i] : fire	[y] : tysk	[u] : bus
[e] : h <u>e</u> dder	[ø] : søster	[o] : skole
[æ] : læse	[ö] : søn	[â] : gå
[a:] : gade	[ɔ] : børn	[å] : får
[a] : land		[ɔ] : k <u>o</u> mm <u>e</u> r
[ɑ] : fransk		

Endvidere det tryksvage e [ə].

Konsonanter

[b] : bor	[h] : har	[m] : mor	[r] : ris
[d] : du	[j] : ja	[n] : nu	[s] : ser
[f] : fra	[k] : kommer	[ŋ] : lang	[ʃ] : sjov
[g] : gå	[l] : lille	[p] : på	[t] : to
			[v] : vi

Halvvokaler

[ð] : hedder	[j] : nej	[ɹ] : mor	[w] lave
--------------	-----------	-----------	----------

Tryk noteres [ˑ]. Vokallængde noteres [:] og konsonantlængde noteres [ː] under den lange konsonant.

Anvendte grammatiske betegnelser

Latin	Dansk	Latin	Dansk
adjektiv	tillægsord	pluralis	flertal
adverbium	biord	positiv	1. grad
centraladverbium (CA)	biord (efter S + V)	possessivt pronomen	ejestedord
definit	bestemt	pronomen	stedord
imperativ	bydemåde	præposition	forholdsord
imperfektum	datid	præsens	nutid
indefinit	ubestemt	refleksivt pronomen	tilbagevisende stedord
infinitiv	navnemåde	singularis	ental
inversion	omvendt ordstilling	subjekt (S)	grundled
komparativ	2. grad	substantiv	navneord
konjunktion	bindeord	superlativ	3. grad
modalverbum	mådesudsagnsord	syntaks	ordstilling
objekt (O)	genstandsord	verbum (V)	udsagnsord
perfektum	førnutid		

+ nummer refererer til lydfile på bogens cd-rom.

Præsentation 1

1 Dialog 1. Lyt og gentag.

- A: Hej, jeg hedder Khalid.
Hvad hedder du?
B: Jeg hedder Ellen.
A: Hvor kommer du fra?
B: Jeg kommer fra Australien.
Hvor kommer du fra?
A: Jeg kommer fra Marokko.
A: Hvad sprog taler du?
B: Jeg taler engelsk.
Hvad med dig?
A: Jeg taler fransk og arabisk.

Øvelse: Træn dialogen i klassen (i tre dele). Pas på udtale af r og blødt d. (Se s. 110).
Bemærk: Endelsen -er udtales [ɚ].

2 Alfabetet

Aa [a']	Bb [be']	Cc [se']	Dd [de']	Ee [e']	Ff [æf]	Gg [ge']
Hh [hå']	Ii [i']	Jj [jɔð]	Kk [kå']	Ll [æl]	Mm [æm]	Nn [æn]
Oo [o']	Pp [pe']	Qq [ku']	Rr [ar]	Ss [æs]	Tt [te']	Uu [u']
Vv [ve'] Ww [dɔb ve']	Xx [ægs]	Yy [y']	Zz [sæd]	Ææ [æ']	Øø [ø']	Åå [å']

Øvelse. Lyt og gentag. (For udtale af vokalerne: se vokalskemaet s.109).

3 Dialog 2. Lyt og gentag.

- A: Hvad hedder du til fornavn?
B: Jeg hedder Elisabeth.
A: Hvordan staver du det?
B: E - l - i - s - a - b - e - t - h.
A: Hvad hedder du til efternavn?
B: Jensen.
A: Hvordan staver du det?
B: J - e - n - s - e - n.

Øvelse. Træn to og to. Lav derefter en klasserunde og skriv navnene på tavlen (evt. kun fornavn).

At præsentere andre

Hvem er det? [væm a 'de]

Det er ... [dee]

4 Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvem er det?

B: Det er Sahir. **Hun** kommer fra Egypten.

A: Og hvem er det?

B: Det er Tarkan. **Han** kommer fra Tyrkiet.

A: Hvad sprog taler **de**?

B: Sahir taler arabisk, og Tarkan taler tyrkisk.

A: Taler **de** også dansk?

B: Ja, lidt.

Øvelse 1 (parøvelse). Lær klassen at kende.

Spørg og svar på skift:

Hvem er det? Svar: Det er ... (og ...)

Hvor kommer han/hun/de fra?

Hvad sprog taler han/hun/de?

Taler han/hun/de også dansk?

	Personlige pronominer	Verbum	
ental	1. person	jeg	taler
	2. person	du	taler
	3. person	han hun	taler taler
flertal	1. person	vi	taler
	2. person	I	taler
	3. person	de	taler

Øvelse 2 (parøvelse). Indsæt manglende ord.

2a. A taler med B om C.

A: _____ er det?

B: _____ er Mohammed.

A: _____ kommer _____ fra?

B: _____ kommer fra Marokko.

2c. A taler med B om C og D.

A: _____ er _____?

B: _____ er Agneta _____ Martin.

A: _____ kommer _____ fra?

B: _____ kommer fra Sverige.

2b. A taler med B om C.

A: Hvem _____ det?

B: _____ er Claudia.

A: _____ sprog taler _____ ?

B: _____ taler tysk.

2d. A og B taler med C og D.

A+B: Hej, _____ hedder Ida og Søs.

Hvad hedder _____ ?

C+D: _____ hedder Fatma og Ali.

A+B: Hvad sprog _____ ?

C+D: _____ arabisk.

Land, nationalitet og sprog

5 Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvad er Carlas nationalitet?

B: Hun er brasilianer.

A: Hvad er hendes modersmål?

B: Det er portugisisk.

A: Hvad er Francos nationalitet?

B: Han er spanier.

A: Hvad er hans modersmål?

B: Det er spansk.

Hvad er din nationalitet?

Hvad er dit modersmål?

Øvelse 1 (parøvelse). Præsenter to andre kursister (en mand og en kvinde) for din partner. Fortæl om navn, nationalitet og modersmål.

Begynd: Det er ...

Bemærk:

Hvad er Michaels
hans _____ nationalitet?
hendes _____
din _____

Hvad er Sarahs
hans _____ modersmål?
hendes _____
dit _____

(Om din/dit se s. 15).

6 Øvelse 2. Lyt og gentag og sæt tryk: ' som vist (før stavelsen med tryk). Placer ordene under: land, nationalitet, sprog.

1. Kina	2. Italien	3. portugisisk	4. tyrker	5. kinesisk
6. Portugal	7. italiener	8. russisk	9. portugiser	10. Tyrkiet
11. Rusland	12. kineser	13. italiensk	14. russer	15. tyrkisk

Land (egennavn)
England

Nationalitet (substantiv)
englænder

Sprog (adjektiv)
engelsk

Mængdetal

7 Øvelse 1. Lyt og gentag.

0 nul	[nål]	8 otte	[ʔ:ɔɔ]	16 seksten	[søjsɔn]
1 en (et)	[e'n]	9 ni	[ni]	17 sytten	[søɔn]
2 to	[to]	10 ti	[ti]	18 atten	[aðn]
3 tre	[træj]	11 elleve	[ælvə]	19 nitten	[nɛɔn]
4 fire	[fi:ɔ]	12 tolv	[tɔl]	20 tyve	[tywə]
5 fem	[fæm]	13 tretten	[træɔn]	21 enogtyve	[e'nɔtywə]
6 seks	[sægs]	14 fjorten	[fjo:ɔn]	22 toogtyve	[to'ɔtywə]
7 syv	[syw]	15 femten	[fæmɔn]	23 treogtyve	[træ'ɔtywə]

Bemærk: Udtal ikke de lysegrønne e'er.

Øvelse 2 (parøvelse). Sig: 8, 4, 2, 6, 9, 1, 5, 3, 7, 12, 15, 20, 19, 14, 16, 11, 18, 10, 17, 13, 25, 28.

Øvelse 3. Lyt og gentag.

30 tredive	[træðvə]	70 halvfjerds	[hal'fjæ:ɔs]	1.000 (et) tusind	[tu'sn]
40 fyrre	[fjɔ:ɔ]	80 firs	[fi:ɔs]	1.000.000 en million	[mil'jo'n]
50 halvtreds	[hal'træs]	90 halvfems	[hal'fæms]	1.000.000.000 en milliard	[mil'jæɔ]
60 tres	[træs]	100 (et) hundrede	[hunɔð]		

Øvelse 4 (parøvelse). Sig: 40, 100, 60, 20, 80, 30, 50, 70, 10, 90, 1000, 1000.000.

Øvelse 5 (parøvelse). Sig: 72, 31, 45, 54, 62, 81, 97, 39, 598, 193, 375, 458, 663, 1671, 8355.

Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvad er dit cpr-nummer?

B: Det er 290284-0123 (niogtyve - nul to - fireogfirs - nul et - treogtyve).

Bemærk: Ved tocifrede tal siger vi enere før tiere.

3 1 enogtredive [e'nɔ'træðvə]
 ↑
 2 1

Bemærk: Ved tre- og firecifrede tal er rækkefølgen: tusinder, hundreder, enere, tiere.

1 7 6 (et) hundrede seksoghalvfjerds [(eɔ)'hunɔð'sægsɔhal'fjæ:ɔs]

1 2 9 1 et tusind to hundrede enoghalvfems [eɔ'tu'sn'to'hunɔð'e'nɔhal'fæms] (/tolv hundrede enoghalvfems)

Alder, adresse, telefon og e-mail

8 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Hvor gammel er du?

B: Jeg er 22.

A: Hvor bor du?

B: Jeg bor i Vestergade.

A: Hvor i Vestergade?

B: I nummer 38.

A: Hvad sal bor du på?

B: Anden sal til højre.

A: Bor du alene?

B: Nej, jeg bor sammen med min familie.

Hvad med dig? ...

Øvelse 1. Træn dialogen (i fire dele).

Hvem bor du sammen med?

Jeg bor sammen med {
 min familie
 min kæreste
 min mand/min kone
 min søn/min datter
 en ven/en veninde

Dialog 2. Lyt og gentag.

A: Har du telefon?

B: Ja, det har jeg.

A: Hvad er dit telefonnummer?

B: Det er 31 23 45 67.

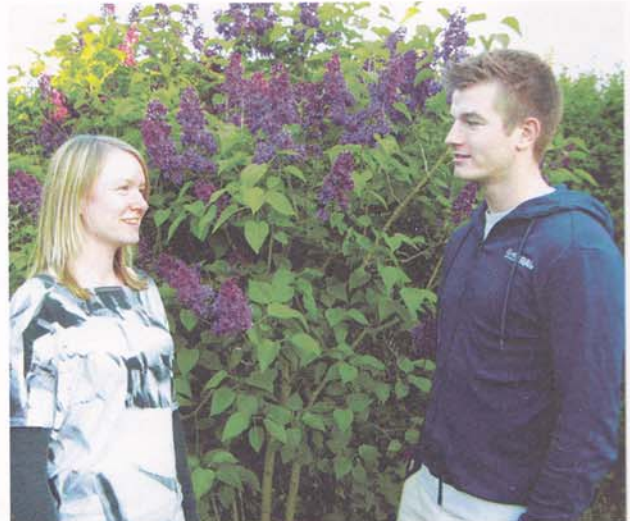
A: Har du også en e-mailadresse?

B: Ja, det er line01@gmail.dk.

A: Hvordan staver du det?

Øvelse 2 (parøvelse). Træn dialogen (i 2 dele).

Øvelse 3. Lav en telefonliste. Skriv numrene på tavlen, og træn tallene.

Bemærk:

Jeg bor {
 i { - gade
 - vej
 på { - brogade
 - Allé
 - Boulevard

Eksempler:

i Nørregade
 på Æblevej
 på Vesterbrogade
 på Park Allé
 på Sønder Boulevard

Etage/sal:

Jeg bor

på

4. sal (fjerde)
 3. sal (tredje)
 2. sal (anden)
 1. sal (første)
 i { stuen

tv. = til venstre

mf. = midt for

th. = til højre

Bemærk:

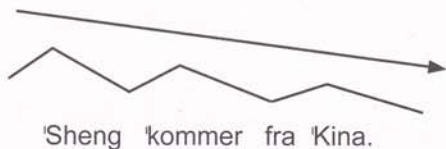
. = punktum
 - = bindestreg
 _ = underscore
 @ = snabel-a

9 Sheng

Sheng kommer fra Kina.
Han er otteogtyve år.
Han er gift, og han bor i Saxogade sammen med sin kone.
De bor i nummer 19, tredje sal til venstre.
Sheng taler kinesisk og engelsk og lidt dansk.
Shengs kone er englænder.
Hun hedder Jennifer.
Sheng og Jennifer taler engelsk sammen.

Øvelse 1. Lyt og gentag. Vær opmærksom på rytme og sprogmelodi. Sæt tryk ' efter gehør. (Se facit s.114). Bemærk også intonationen: Stemmen går ned mod punktum.

Øvelse 2. Ligeftrem ordstilling: Subjekt (S) før verbum (V).
Find og noter S og V i teksten.

Øvelse 3. Spørgsmål med hv-ord.

Lav spørgsmål med hv-ord til svarene:

- _____ ?
Sheng kommer fra Kina.
- _____ ?
Han er 28 år.
- _____ ?
Det er Shengs kone.
- _____ ?
Hun hedder Jennifer.
- _____ ?
De bor i Saxogade.
- _____ ?
De bor på 3. sal.
- _____ ?
De taler engelsk sammen.

Spørgsmål

1. Spørgsmål med hv-ord

Ordstilling:

Hv-ord - Verbum (V) - Subjekt (S)?

Eks.: Hvad hedder han?
 V S

Eks.: Hvem er det?
 V S

2. Spørgsmål uden hv-ord

Ordstilling:

Verbum (V) - Subjekt (S) ?

Eks.: Hedder han Peter?
 V S

Eks.: Kommer hun fra Kina?
 V S

Svar: Ja / Nej.

Bemærk:

Der er inversion i spørgsmål.

Inversion:

Verbum før subjekt.

Øvelse 4. Spørgsmål uden hv-ord.

Lav spørgsmål uden hv-ord til svarene.

1. _____ ?
Ja, han er gift.
2. _____ ?
Nej, de bor i nummer 19.
3. _____ ?
Ja, han taler lidt dansk.
4. _____ ?
Ja, hun hedder Jennifer.
5. _____ ?
Nej, hun er englænder.
6. _____ ?
Nej, de taler engelsk sammen.

Øvelse 5. Sæt ordene i rigtig rækkefølge. Er der ligefrem ordstilling eller inversion?

1. hedder / Peters kone / Lone / . / _____
2. er / hvor gammel / han / ? / _____
3. engelsk / taler / hun / ? / _____
4. på anden sal / bor / de / . / _____
5. de / hvad sprog / taler / ? / _____
6. en mobiltelefon / har / han / ? / _____

10 Øvelse 6. Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvor gammel er Claudine? _____
2. Hvor kommer hun fra? _____
3. Hvad hedder hun til efternavn? Hvordan staver hun det? _____
4. Hvad sprog taler de sammen? _____
5. Hvor bor de? _____
6. Hvad er Claudines telefonnummer? _____
7. Hvad er Claudines e-mailadresse? _____

Øvelse 7. Skriv og fortæl om dig selv (navn, nationalitet, alder, sprog, adresse, gift?, bor alene?).

Øvelse 8. Udfyld blanketten.

Fornavn: _____	Efternavn: _____
Nationalitet: _____	Alder: _____
Køn (sæt kryds): mand _____ kvinde _____	CPR.nr. : _____
Civilstand (sæt kryds): gift _____ ugift _____	Antal børn: _____
Adresse:	
Gade: _____	Nr.: _____ Etage: _____
Postnr.: _____	By: _____
Tlf.: _____	E-mail: _____
Dato: _____	Underskrift: _____

Øvelse 9 (par-/gruppeøvelse). Hvem er de? Hvad tror du?

Lav spørgsmål og svar.

Eks.: Hvor kommer hun fra? Svar: Jeg tror, hun kommer fra ...

Eks.: Hvor gammel er han? Svar: Jeg tror, han er ...

I klassen 1

11 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Hej.

B: Hej, hvordan går det?

A: Det går godt. Hvad med dig?

B: Det går også godt.

Dialog 2. Lyt og gentag.

A: Vil du med i kantinen?

B: Ja, det vil jeg godt.

A: Hvad med dig? Vil du også med?

C: Nej, jeg bliver her.

Dialog 3. Lyt og gentag.

A: Hvordan går det? Er det svært?

B: Ja, det er lidt svært.

(/Nej, det er ikke så svært.

/Det er meget nemt).

Dialog 4. Lyt og gentag.

A: Tak for i dag.

B: Selv tak.

A: Vi ses i morgen. (/på onsdag)

B: Ja, hej hej.

En uge:

Hverdage: mandag, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag.

Weekend: lørdag, søndag.

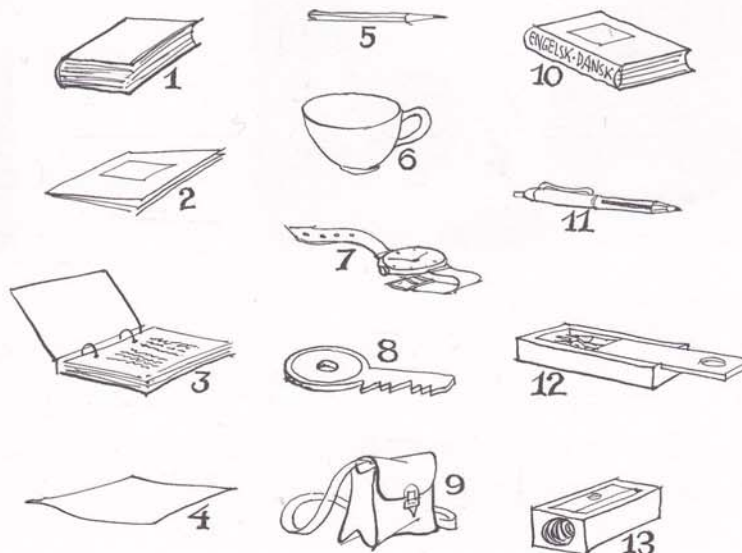

Ting i klassen

Substantiver

 12 Øvelse 1. Ordliste 1. Lyt og gentag.
Bemærk forskellen mellem skrift og lyd.

1. en bog [båw]
2. et hæfte [hæfdə]
3. en mappe [mæbə]
4. et papir [pa'pi:r]
5. en blyant [bly:an'd]
6. en kop [køb]
7. et ur [u:r]
8. en nøgle [nøjlə]
9. en taske [tasgə]
10. en ordbog [o:nbåw]
11. en kuglepen [ku:lpæn']
12. et penalhus [pe'na'lhu's]
13. en blyantspidser [bly:andsbesə]

 13 Øvelse 2. Ordliste 2. En/et. Lyt og skriv.

1. Det er _____ mand.
2. Det er _____ kvinde.
3. Det er _____ bord.
4. Det er _____ stol.
5. Det er _____ lampe.
6. Det er _____ vindue.
7. Det er _____ jakke.
8. Det er _____ skab.
9. Det er _____ tavle.
10. Det er _____ landkort.
11. Det er _____ mobiltelefon.
12. Det er _____ dør.
13. Det _____ viskelæder.
14. _____ fjernsyn.
15. _____ væg.

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse).

A peger på en ting på billedet eller i klassen og spørger:

Hvad er det? [vaa 'de]?

B svarer med én rytmegruppe:

Det er en/et '... [deen '.../deed '...]

Eks.: / Det er en 'taske. / [deen 'tasgə]

Substantiver: ubestemt artikel ental	
n-ord: en (fælleskøn)	t-ord: et (intetkøn)
en stol	et bord
en kop	et skab

Hvis ... er det?

14 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Hvis jakke er det?

B: Det er Marias.

Øvelse 1 (parøvelse). Peg på skift på ting i klassen og spørg og svar:

A: Hvis ... er det?

B: Det er -s.

Dialog 2. Lyt og gentag.

A: Er det **din** jakke?

B: Nej, det er ikke **min**.

A: Hvis er det så?

B: Det er Sofies.

Dialog 3. Lyt og gentag.

A: Er det **dit** viskelæder?

B: Nej, det er ikke **mit**.

A: Hvis er det så?

B: Det er Peters eller Ullas.

Dialog 4. Lyt og gentag.

A: Er det Runes bog?

B: Nej, det er ikke **hans**.

A: Hvis er det så?

B: Det ved jeg ikke.

Jeg tror, det er **skolens**.

Dialog 5. Lyt og gentag.

A: Er det Lones ur?

B: Nej, det er ikke **hendes**.

A: Er det Bentes?

B: Ja, måske.

Spørg: Hvis er det? [*'ves a 'de*]
Hvis ... (bog) er det?

Svar: Det er min/mit.
Det er din/dit.
Det er hendes/hans.
Det er Sofies./Det er Peters.
Det er skolens.

Bemærk:

n-ord: en bog → min / din bog

t-ord: et hæfte → mit / dit hæfte

Personlige pronominer	Possessive pronominer
jeg	min / mit / mine
du	din / dit / dine
han	hans
hun	hendes
vi	vores
I	jeres
de	deres

Øvelse 2 (i klassen og i små grupper). Saml nogle ting fra forskellige personer i klassen og læg dem på et bord. Hvis er de forskellige ting? Snak om det i klassen og i små grupper. Spørg og svar som vist i dialogerne: Hvis ... er det? Er det din/dit/-s ...?

15 Fredag i klassen

Det er fredag morgen. Klokken er ni. Der er 12 kursister i klassen. Der er fem mænd og syv kvinder. Der er mange forskellige nationaliteter. Der er to thailændere, tre indere, to englændere, to marokkanere, en italiener, en australier og en iraner. Der er ikke nogen skandinaver. Læreren er dansker.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse).

Svar på spørgsmålene til teksten.

1. Hvor mange kursister er der i klassen?
2. Hvor mange mænd er der?
3. Hvor mange kvinder er der?
4. Hvor mange forskellige nationaliteter er der?
5. Hvor mange skandinaver er der i klassen?
6. Hvad er lærerens nationalitet?

Bemærk

Er der nogen ? [noon]

Svar: Ja, der er (tre/fire ...)

Nej, der er ikke nogen.

16 Øvelse 3. Udtale af endelserne -er [ɐ] og -ere [ɛɐ]. Lyt og gentag.

1. en dansker - to danskere	5. en pakistaner - to pakistanere
2. en japaner - to japanere	6. en amerikaner - to amerikanere
3. en iraker - to irakere	7. en tysker - to tyskere
4. en russer - to russere	8. en lærer - to lærere

Øvelse 4 (parøvelse). Hvordan er din klasse?

Hvor mange ... er der? Er der nogen ...?

Lav spørgsmål og svar (husk flertal).

Eks.: Hvor mange italienere er der i klassen?

Svar: Der er to (italienere).

Eks.: Er der nogen vietnamesere i klassen?

Svar: Ja, der er to./Nej, der er ikke nogen.

Substantiver i flertal

Øvelse 1. Udfyld skemaet.

Substantiver: Flertal ubestemt		
Ental (singularis)	Flertal (pluralis)	
1. en kvinde	to kvinder	Gruppe 1 grundform + (e)r
2. en lampe		
3. et gardin		
4. et vindue		
5. en taske		
6. et skab	to skabe	Gruppe 2 grundform + e
7. en stol		
8. et bord		
9. et ur		
10. en dør		
11. et landkort	to landkort	Gruppe 3 flertal = ental
12. et fjernsyn		
13. et sprog		

Øvelse 2. Ordbogsøvelse. Kig i din ordbog og find flertalsformen af ordene. Placer dem under gruppe 1, 2 eller 3:

1. en dag, 2. en måned, 3. et år, 4. en bog, 5. en mand, 6. et minut, 7. et ur, 8. en kuglepen, 9. et barn, 10. en ting, 11. et land, 12. en klasse.

Gruppe 1 + (e)r	Gruppe 2 + e	Gruppe 3 ÷
	to dage	

Bemærk dobbeltkonsonant ved visse ord (se også længde s.111). Bemærk vokalskift ved: mand, barn, bog.

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Ting i klassen.

Hvor mange ... er der? Er der nogen ...? Spørg og svar og husk flertal.

Præsentation 2

17 Maria

Maria er brasilianer.

Hun har været i Danmark i to år og syv måneder, og hun taler godt dansk nu.

Maria bor i Elmegade nr. 31, stuen th.

Hun er ikke gift, og hun har ikke nogen børn, men hun bor ikke alene.

Hun bor sammen med en veninde.

Marias veninde hedder Sarah.

Sarah er også brasilianer.

Hun har kun været i Danmark i fem måneder, og hun forstår ikke dansk.

Sarah taler kun portugisisk.

Hun savner Brasilien.

Øvelse 1. Lyt og gentag. Sæt tryk i teksten efter gehør. (se facit s. 114).

Øvelse 2 (parøvelse). Lav spørgsmål/svar til teksten (spørgsmål med hv-ord og uden hv-ord).

Øvelse 3. Indsæt centraladverbium (CA) i sætningerne (ikke, også, kun).

Eks.: Hun hedder Elena. (ikke)

Svar: Hun hedder ikke Elena.
S V CA

1. Elena er dansker. (ikke) _____

2. Hun taler dansk. (ikke) _____

3. Hun taler russisk. (kun) _____

4. Hendes mand er russer. (også) _____

5. De taler russisk sammen. (kun) _____

6. Han bor i Danmark. (også) _____

7. Han taler dansk. (også) _____

Øvelse 4. Skriv og fortæl lidt om dig selv og din mand/kone/kæreste/ven/veninde. Brug centraladverbierne: ikke, kun, også.

Centraladverbier (CA)

Eksempler: ikke [eg], kun [kån], også [os]

Bemærk ordstillingen: S - V - CA

Eks.: Sarah kommer **også** fra Brasilien.
S V CA

Eks.: Hun forstår **ikke** dansk.
S V CA

Ordstilling i spørgsmål: V - S - CA ?

Eks.: Er han **også** brasilianer?
V S CA

Tid i Danmark, civilstand og børn

18 Dialog 1. Lyt og gentag.

- A: Hvor længe har du været i Danmark?
B: I et år og 3 måneder.
A: Er du gift?
B: Ja, det er jeg.
A: Er din mand dansker? (/din kone)
B: Nej, det er han ikke. Han er vietnameser.
A: Taler din mand dansk?
B: Ja, det gør han. (/Nej, det gør han ikke)

Øvelse 1. Træn dialogen i klassen og parvis.
(Hvis der svares nej til: 'Er du gift?', så spørg: Har du en kæreste/en ven/en veninde?).

Dialog 2. Lyt og gentag.

- A: Har du børn?
B: Ja, det har jeg.
A: Hvor mange børn har du?
B: To. En pige på tre et halvt og en dreng på to.
Hvad med dig? Har du børn?
A: Nej, det har jeg ikke.

Øvelse 2. Træn dialogen i klassen og parvis.

Øvelse 3 (parøvelse). Interview en anden kursist og udfyld skemaet.

navn og nationalitet	sprog/modersmål	alder	telefonnummer
tid i Danmark?	gift/kæreste/børn?	bor alene/ sammen med ...	mands/kones/ kærestes nationalitet ...

Øvelse 4. Skift partner, og fortæl på skift om personen i jeres skema. Det er ... Han/hun ...
Hans kone ... /Hendes mand ...

Bemærk:

Ved periode bruges 'i'

- i et år
- i tre uger
- i to måneder

6 måneder = et halvt år
1½ år = halvandet år
2 ½ år = to et halvt år

Kort svar

1. Kort svar med 'er' og 'har'

Spørgsmål

Er du gift? _____ →

Har du børn? _____ →

Kort svar

Ja, det **er** jeg./Nej, det **er** jeg ikke.

Ja, det **har** jeg./Nej, det **har** jeg ikke.

2. Kort svar med 'gør'

Spørgsmål

Taler du dansk? } _____ →

Bor du i Danmark? }

Kommer du fra Italien? }

Kort svar

Ja, det **gør** jeg./Nej, det **gør** jeg ikke.

Spørgsmål uden hv-ord kan besvares med: ja/nej, men besvares også tit med et 'kort svar'. Ved spørgsmål med 'er' og 'har' svares med 'er' og 'har'. (Se også s. 117).

Øvelse 5. Kort svar med 'er', 'har' og 'gør'.

Svar på spørgsmålene. Brug kort svar.

1. Har du en e-mail-adresse? _____

2. Er du dansker? _____

3. Har du en kæreste? _____

4. Er du 25 år? _____

5. Har du familie i Danmark? _____

6. Er du thailænder? _____

7. Kommer du fra Italien? _____

8. Taler du engelsk? _____

9. Er du i skole? _____

10. Hedder du Claus? _____

11. Bor du alene? _____

12. Har du arbejde? _____

19 Priya

Priya er syvogtyve år, og hun er inder.
Hun er gift med en dansker og bor i Jylland.
Hun har været i Danmark i to år.

Priya er sygeplejerske,
og hun arbejder på et sygehus.
Hun elsker sit arbejde.
Hun møder klokken syv, og hun får fri klokken fire.
Hun cykler til arbejde hver dag.
Det tager kun tyve minutter.

Priya går også på sprogskole,
fordi hun vil lære mere dansk.

Hun kan godt lide Danmark,
men hun kan ikke lide vejret i Danmark,
og hun hader regnvejr.

Bemærk:

Jeg kan godt lide ...
Jeg elsker ...
Jeg kan ikke lide ...
Jeg hader ...

Øvelse 1. Lyt og gentag. Vær opmærksom på udtalen af y (se også s. 109).

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger. Pas på udtale af y.

1. Hvor gammel er Priya? _____
2. Hvor længe har hun været i Danmark? _____
3. Hvem er hun gift med? _____
4. Hvor bor hun? _____
5. Hvad laver Priya? _____
6. Hvad tid møder hun? _____
7. Hvornår får hun fri? _____
8. Hvordan kommer hun på arbejde? _____
9. Hvor lang tid tager det? _____
10. Hvorfor går hun på sprogskole? _____
11. Hvad synes hun om Danmark? _____
12. Hvad synes hun om vejret i Danmark? _____
13. Hvad synes hun om regnvejr? _____

Skole, arbejde og transport

20 Dialog 1. Lyt og gentag.

- A: Hvad laver du?
B: Jeg går på sprogkursus.
A: Hvorfor det?
B: Fordi jeg vil lære dansk.
A: Hvor ligger skolen?
B: I Valdemarsgade.

Dialog 2. Lyt og gentag.

- A: Har du arbejde?
B: Ja, det har jeg.
A: Hvad laver du?
B: Jeg arbejder i Føtex.
A: Hvad tid møder du?
B: Jeg møder klokken otte.
A: Hvornår får du fri?
B: Jeg får fri klokken fire.

Dialog 3. Lyt og gentag.

- A: Hvordan kommer du i skole?
B: Jeg tager bussen.
A: Hvilken bus tager du?
B: Jeg tager nummer 16 eller nummer 5.
A: Hvor lang tid tager det?
B: Det tager ti minutter.

Øvelse 1. Træn dialogerne i klassen og parvis.

Hvordan kommer du i skole (/på arbejde)?

- Svar:
- Jeg går.
 - Jeg cykler.
 - Jeg tager bussen.
 - Jeg tager toget.
 - Jeg kører i bil.
 - Jeg tager en taxa.

21 Øvelse 2. Udtale af t. Det danske [t] er aspireret (som første bogstav) og efterfulgt af en lille s-lyd: ts. T kan også udtales [d]. T udtales [d] ved st- og ved -tt-.

1. Aspireret t (t først i ordet). Lyt og gentag, og pust på t.
tak, to, ti. De tager toget til Thisted. Det tager ti timer.

2. T udtalt [d]. Lyt og gentag.
staver, otte, atten, minutter.

Øvelse 3. Hv-ord (parøvelse). Lav spørgsmål med hv-ord til svarene.

Brug: hvad, hvem, hvor, hvordan, hvilken, hvornår, hvorfor, hvor mange, hvor længe, hvor gammel, hvis, hvor lang tid.

1. _____ ? Han er 28 år.
2. _____ ? Han hedder Robert.
3. _____ ? Han har været her i 2 år.
4. _____ ? Det er Nadima.
5. _____ ? Han tager bussen.
6. _____ ? Han tager nummer 14.
7. _____ ? Det tager 20 minutter.
8. _____ ? Han møder klokken 9.
9. _____ ? Han har tre børn.
10. _____ ? Det er Lones.
11. _____ ? Fordi han vil lære dansk.
12. _____ ? Han bor i Århus.

 22 Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt så 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvem er Miguel? _____
2. Hvor kommer han fra? _____
3. Hvor længe har han været i Danmark? _____
4. Hvad sprog taler han? _____
5. Hvad sprog taler Anna og Miguel sammen? _____
6. Hvad er deres adresse? _____
7. Hvad er Annas og Miguels telefonnumre? _____
8. Hvad laver Anna? _____
9. Hvad tid møder Anna? _____
10. Hvor arbejder Miguel? _____
11. Hvordan kommer han til arbejde? _____
12. Hvor lang tid tager det? _____

Carol og Tom

Øvelse. Indsæt ord fra boksen.

Indsæt:

er - tager - får - møder - ligger - har - det -
været - en - også - ikke - kun - og - eller -
i - på - hun - han - hans - hendes - de - til -
fordi - hedder

Bemærk: Ordene må bruges flere gange.

Carol _____ Tom kommer fra Canada.

_____ har _____ i Danmark _____ et år.

De forstår dansk, men de taler _____ dansk sammen.

De taler _____ engelsk.

De _____ gift og _____ to børn, en dreng _____ fire og _____ pige på tre.

Deres børn _____ Robert og Lisa.

Familien bor _____ Nyvej i Odense.

De bor _____ nummer 75, stuen _____ højre.

Carol arbejder i et computerfirma. _____ arbejdsplads _____ på Elmevej.

_____ cykler til arbejde.

Hun går _____ på sprogskole, _____ hun vil lære mere dansk.

Tom arbejder på en restaurant. _____ er kok.

Han _____ kl. 14 og _____ fri kl. 22.

_____ arbejdsplads ligger _____ Møllegade.

Han _____ bussen til arbejde.

Han tager bus nr. 15 _____ bus nr. 22. _____ tager ti minutter.

Paul fra USA

10.
bussen
nr. 6
20 minutter

9.
kok:
restaurant
Østergade
kl. 16-24

8.
bor: med familie
Vesterbrogade 124,
1. th.

1.
Paul Spencer

2.
USA
New York

3.
4 år i Danmark

4.
engelsk og dansk

5.
28 år
gift

7.
kone: Nicole
Canada
fransk, engelsk

6.
et barn
dreng: Oliver
2 måneder

Øvelse 1 (par-/gruppe-/klasseøvelse). Lav spørgsmål og svar til Paul fra USA (spørgsmål med og uden hv-ord). Brug informationerne i boksene.

Øvelse 2. Fælles interview med én kursist. Alle spørger på skift. Repeter alle spørgsmål fra Præsentation 1 og 2. Prøv derefter igen med en ny kursist.

Øvelse 3 (parøvelse). Lav samme interview parvis.

Øvelse 4 (parøvelse). Fortæl på skift om en ven eller veninde. Fortæl alt, hvad I kan på dansk. Begynd: Jeg har en ven/veninde. Han/hun ...

Øvelse 5. Skriv og fortæl om dig selv.

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

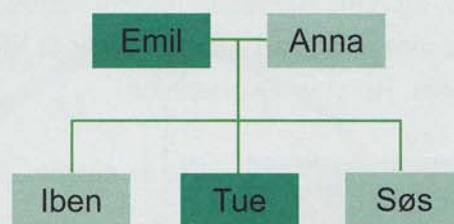
Familie

Øvelse 2. Hvem er de?

1. Emil er Annas _____
2. Anna er Tues _____
3. Tue og Søs er Ibens _____
4. Søs er Emils _____
5. Tue er Annas _____
6. Emil er Ibens _____
7. Tue er Ibens _____
8. Søs er Tues _____
9. Anna er Emils _____
10. Iben, Tue og Søs er Annas _____

En familie

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Et ægtepar

- en kone
- en mand
- en mor
- en far
- forældre

Børn

- en datter
- to døtre
- en søn
- to sønner

Søskende (brødre og søstre)

- en søster
- to søstre
- en bror
- to brødre
- en lillebror
- to små brødre
- en storebror
- to storebrødre
- en lillesøster
- to små søstre
- en storesøster
- to storesøstre

(Se også s. 101-102).

24 Uffes familie

Uffe har kun en lille familie. Hans mor og far bor i Spanien. Han ser ikke sine forældre så tit. Men han har to søskende her i Danmark: en lillesøster og en lillebror. Hans lillebror hedder Niels, og hans lillesøster hedder Natasja. Han har også en mormor. Hun hedder Marie. Hans morfar er død. Uffe besøger tit Niels og Marie. De bor i Odense. Han taler i telefon med Natasja. Hun bor i København.

Uffe er single

Uffe bor alene. Han er ikke gift, og han har ikke nogen kæreste. Han bor i et hus i Odense sammen med sin hund Perle.

Natasja er enlig mor

Natasja er skilt og bor sammen med sin datter Lærke på 6 år. De bor i en lejlighed i København. Lærkes far, Natasjas eksmand, bor også i København.

Niels er studerende

Niels studerer. Han læser medicin. Han bor sammen med en ven. De bor i en lille lejlighed.

Marie er pensionist

Marie er 97 år, og hun arbejder selvfølgelig ikke. Hun er enke. Hendes mand, Søren, er død. Marie bor alene nu. Hun tænker tit på Søren. Hun savner ham.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

25 Øvelse 2. Lyt og sæt tryk i ordene.

1. studerende	2. medicin	3. selvfølgelig	4. eksmand	5. enlig	6. veninde
7. forældre	8. mormor	9. søskende	10. pensionist	11. familie	12. alene

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Fortæl om din familie. Fortæl f.eks.:

- Hvad hedder dine forældre? Hvor bor de? Hvor gammel er din mor/far?
- Hvor mange søskende har du? Er de gift/skilt/single? Hvor bor de? Har de børn?
- Hvor mange søskende har din mor/far? Hvor mange brødre og hvor mange søstre?
- Lever din mormor/morfar? (Hvor gammel er din mormor/morfar?)

(Se også s. 119-121 (objektpronominer og sin/sit/sine vs. hans/hendes).

Klokken

26 Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvad er klokken?

B: Den er halv ti.

A: Hvornår har vi pause?

Lærer: Vi holder pause nu.

A: Hvor lang pause har vi?

Lærer: I har et kvarter - til kvart i ti.
Vi ses om lidt.

Hvad er klokken? [ˈvaa ˈklogg]

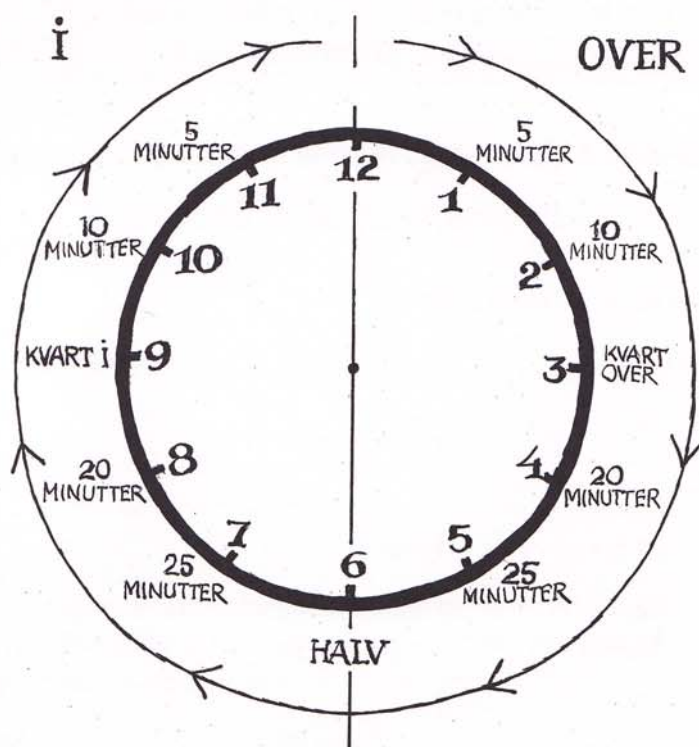
Den er ... [ˈdæna ...]

08:00 Den er 8.

08:15 Den er kvart over 8.

08:30 Den er halv 9.

08:45 Den er kvart i 9.

Øvelse 1 (parøvelse). Spørg og svar på skift.

A: Hvad er klokken? B: Den er ...

10:45, 7:30, 05:15, 11:45, 06:30, 09:15, 12:30.

Hvad er klokken?

08:02 Den er 2 minutter over 8.

07:47 Den er 13 minutter i 8.

Bemærk:

et minut	(60 sekunder)
et kvarter	(15 minutter)
en halv time	(30 minutter)
en time	(60 minutter)
et døgn	(24 timer)

Øvelse 2 (parøvelse). Spørg og svar på skift.

A: Hvad er klokken? B: Den er ...

10:07, 05:50, 08:53, 07:46, 11:30, 06:40

09:13, 10:35, 11:01, 08:04, 07:15, 09:25.

Øvelse 3. Hvad er klokken? Skriv:

05:45 _____

12:20 _____

06:59 _____

05:10 _____

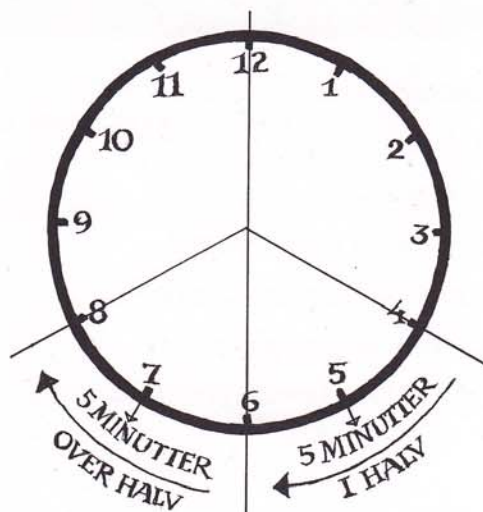
Et døgn

morgen	? - 09:00
formiddag	09:00 - 12:00
eftermiddag	12:00 - 18:00
aften	18:00 - 24:00
nat	24:00 - ?

Bemærk: ... i halv/over halv

08:21 Den er 9 minutter i halv 9.

08:32 Den er 2 minutter over halv 9.

Øvelse 4 (parøvelse). Hvad er klokken? Spørg og svar.

05:27, 08:31, 06:29, 09:34, 06:22, 07:37, 09:25.

Hvad er klokken? Skriv:

05:34 _____

11:28 _____

24 timer - to systemer

Digital tid: Tal fra 0-24. Præcis tid. Digital tid angiver døgnets 24 timer præcist.

Analog tid: Tal fra 0-12. Ikke præcis tid. Klokken 8 kan betyde kl. 8:00 og kl. 20:00. For præcis tidsangivelse suppler med tidsudtryk (**om morgenen/om natten** ...).

	Digital tid:	Analog tid:
kl. 08:15	kl. otte femten	kl. kvart over otte om morgenen
kl. 11:30	kl. elleve tredive	kl. halv tolv om formiddagen
kl. 13:00	kl. tretten nul nul	kl. et om eftermiddagen
kl. 20:09	kl. tyve nul ni	kl. ni minutter over otte om aftenen
kl. 01:45	kl. et femogfyrre	kl. kvart i to om natten

Øvelse 5 (parøvelse). Digital tid. Hvad er klokken? Spørg og svar på skift og brug digital tid.

12:08, 07:55, 18:10, 10:25, 16:40, 11:15, 20:32, 09:02, 02:27, 07:30.

Øvelse 6. (parøvelse). Præcis analog tid. Sig på skift, hvad klokken er. Brug tidsudtrykkene: om morgenen, om formiddagen, om eftermiddagen, om aftenen, om natten.

14:00, 03:05, 22:30, 16:55, 07:45 11:00, 21:15, 01:00, 10:10, 22:50, 02:20.

Øvelse 7. Hvad tid ? Skriv og svar.

Eks. 08:00: Klokken otte om morgenen.

10:30 Klokken _____

15:40 Klokken _____

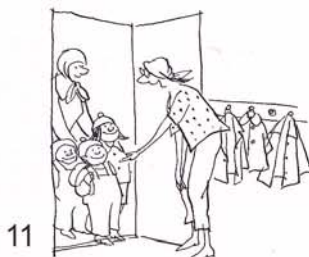
06:25 Klokken _____

22:30 Klokken _____

02:45 Klokken _____

Hverdag og weekend

Morgenrytme

 27 **Øvelse 1. Verber i nutid.** Lyt og gentag. Bemærk udtale af nutidsendelsen -er [ɜ].

1. Vækkeuret ringer.

Hun vågner.

2. Hun står op.

3. Hun tager brusebad.

4. Hun børster tænder.

5. Hun reder sig.

6. Han barberer sig.

7. Han tager tøj på.

8. Hun vækker børnene.

9. Hun laver morgenmad.

10. De spiser morgenmad.

De drikker kaffe.

11. Hun afleverer børnene i

børnehaven (/i vuggestuen).

12. Han tager af sted hjemmefra.

/Han tager på arbejde.

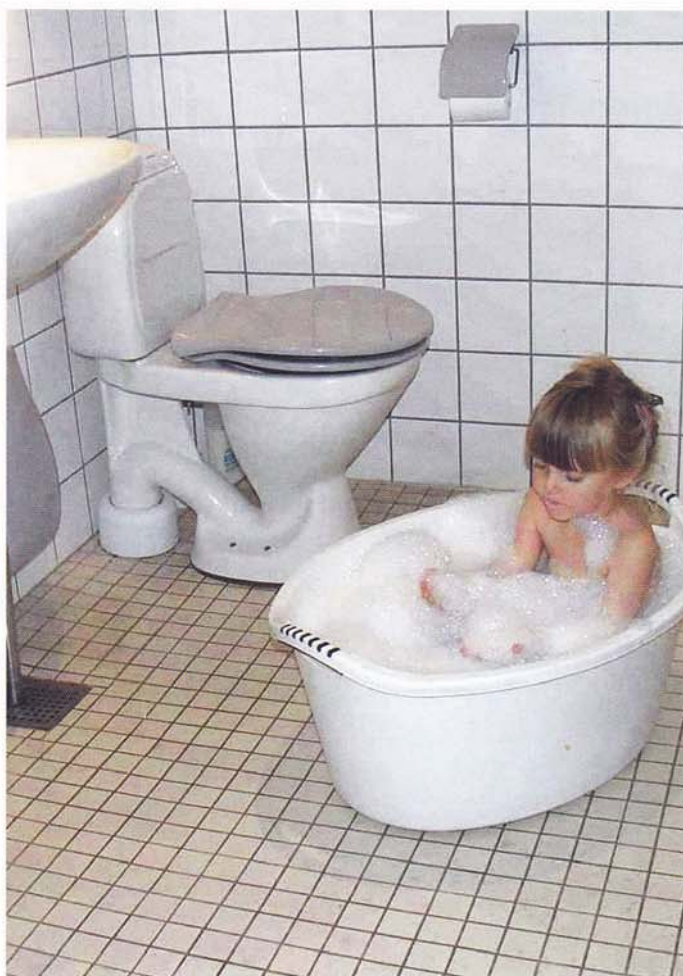
Øvelse 2 (parøvelse).

Lav spørgsmål og svar til tegningerne s. 31 (dæk teksten og husk verberne).
Spørg: Hvad laver nummer ...? osv.

Øvelse 3. Refleksive pronominer

Skriv passende refleksive pronominer.

1. Jeg barberer _____
2. Du barberer _____
3. Han barberer _____
4. Vi barberer _____
5. I barberer _____
6. De barberer _____
7. Du reder _____
8. Ib og Bo reder _____
9. Vi reder _____
10. Han reder _____
11. De reder _____
12. Jeg reder _____
13. I reder _____
14. Ole reder _____

Refleksive pronominer

jeg	vasker	mig [mɔ]
du	vasker	dig [dɔ]
han/hun	vasker	sig [sɔ]
vi	vasker	os [ɔs]
I	vasker	jer [jɑ]
de	vasker	sig [sɔ]

Øvelse 4 (par-/gruppeøvelse).

Min morgen

Hvad laver du om morgenen?

Fortæl på skift.

Tidsudtryk

Generel tid: om ... -en

om morgenen
om formiddagen
om eftermiddagen
om aftenen
om natten
om mandagen
om tirsdagen

Bemærk: i weekenden

28 Thomas' morgen

Det er mandag morgen.

Klokken er syv, og vækkeuret ringer.

Thomas vågner og står op.

Han står altid op klokken syv.

Han er ikke frisk, men han skal på arbejde.

Thomas er altid træt om morgenen.

Han er B-menneske.

Thomas tager et brusebad, og han tager tøj på.

Klokken er nu kvart over syv.

Thomas går ud i køkkenet og spiser morgenmad.

Han spiser ikke så meget,

for han er aldrig sulten om morgenen.

Han spiser kun et stykke brød med ost,

og han drikker en kop te.

Thomas drikker aldrig kaffe.

Han kan ikke lide kaffe, men han kan godt lide te.

Thomas hører også radio.

Han hører tit nyheder om morgenen,

og han læser nogle gange avis.

Klokken er nu halv otte.

Thomas tager jakke på, og han tager sin taske.

Han går hen til bussen.

Han tager normalt bussen til arbejde.

Øvelse 1. Lyt og gentag. Vær opmærksom på rytme og sprogmelodi.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger (S og V i alle sætninger).

1. Hvad dag er det? _____

2. Hvad er klokken? _____

3. Hvordan har Thomas det om morgenen? _____

4. Hvorfor er han træt? _____

5. Hvorfor står han op? _____

6. Hvad spiser han til morgenmad? _____

Bemærk centraladverbierne (CA):

- altid
- normalt
- tit
- nogle gange
- ikke så tit
- aldrig

A-menneske:

- frisk om morgenen
- træt om aftenen

B-menneske:

- træt om morgenen
- frisk om aftenen

7. Drikker han kaffe om morgenen? _____
8. Hvad hører han i radioen? _____
9. Hvad tid tager han af sted hjemmefra? _____
10. Hvordan kommer han på arbejde? _____

Øvelse 3. Lav sætninger. Begynd med subjekt: S – V – CA.

1. altid / Thomas / vågner / klokken syv / _____
2. er / om morgenen / frisk / ikke / han / _____
3. et brusebad / normalt / tager / han / _____
4. sulten / aldrig / er / om morgenen / han / _____
5. spiser / han / et stykke brød / kun / _____
6. også / han / en kop te / drikker / _____
7. nyheder / han / om morgenen / hører / tit / _____
8. tager / bussen / han / normalt / til arbejde / _____

Øvelse 4 (parøvelse). Spørg og svar på skift som vist. Svar med CA (altid, normalt, tit, nogle gange, aldrig, ikke så tit, ikke, kun). Husk ordstillingen: S – V – CA.

Eks.: Vågner du tit klokken 6?

Svar: Ja, jeg vågner altid klokken 6. / Nej, jeg vågner aldrig klokken 6.

1. Er du tit frisk om morgenen?	5. Drikker du tit te?
2. Tager du tit brusebad om morgenen?	6. Hører du tit radio?
3. Er du tit sulten om morgenen?	7. Læser du tit avis om morgenen?
4. Spiser du meget om morgenen?	8. Tager du tit bussen til skole?

Øvelse 5. Skriv og fortæl om din morgen. Hvad laver du? Er du frisk eller træt? Er du A-menneske eller B-menneske? Brug CA (altid, normalt, tit, nogle gange, aldrig ...).

Bemærk:

Refleksive pronominer placeres før CA.

Eks.: Barberer du **dig** tit om morgenen? Ja, jeg barberer **mig** altid om morgenen.

Verbalpartikler placeres efter CA.

Eks.: Står du tit **op** klokken syv? Ja, jeg står altid **op** klokken syv.

Andre aktiviteter

29 Øvelse 1. Verber i nutid. Lyt og gentag.

1. Hun køber ind.
2. Hun tager hjem.
3. Han spiser frokost.
4. Hun slapper af.

5. Han skriver en e-mail.
/Han spiller computerspil.
6. Hun laver hjemmearbejde.
7. Han henter børnene.
8. Hun rydder op.

9. Hun gør rent.
10. Hun vasker tøj.
11. Hun taler i telefon.
12. Hun passer børn.

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

13. Hun laver mad.

14. De spiser aftensmad.

15. Hun vasker op.

16. Hun læser en bog.

17. Hun går en tur.

18. Han besøger en ven.

/Han får gæster.

19. Hun ringer til en ven.

/Hun sender en sms.

20. Han hører musik.

21. Han taler med sin kone.

22. De ser fjernsyn.

23. Hun går i seng.

24. Hun sover.

Øvelse 2. (parøvelse). Hvad laver personerne på billederne? Spørg og svar på skift (dæk teksten og husk verberne).

Konstaterende sætninger med inversion

Mange adverbialer (A) kan placeres først i sætningen (f.eks. tids- og stedsadverbialer og de fleste centraladverbier (se undtagelser s. 115 nederst)). Så er der inversion, og S og V skifter plads.

Ligefrem ordstilling: S - V

Thomas er tit træet om morgenen.

S V A

Inversion: A - V - S

Om morgenen er Thomas tit træet.

A V S

Øvelse 3. Inversion. Placer adverbialet først i sætningen, og husk inversion.

1. Hun drikker te **om morgenen**. _____
2. Hun gør rent **om formiddagen**. _____
3. Hun spiser frokost **klokken 12**. _____
4. Hun køber ind **om eftermiddagen**. _____
5. Hun besøger en ven **klokken tre**. _____
6. Hun slapper af **om aftenen**. _____

Øvelse 4 (parøvelse). Kig på tegningerne s. 35-36 og lav eksempler med inversion. Begynd med tidsadverbial: Om formiddagen/om eftermiddagen/klokken 12 ... og husk inversion: A - V - S.

Eks: (nr. 6) Om eftermiddagen laver hun hjemmearbejde.

Øvelse 5 (parøvelse). Kronologi. Hvordan er din dag? Hvad gør du? A spørger og spørger og spørger, og B svarer som vist (husk inversion). Byt så roller. A spørger først til B's morgen.

A spørger:

Hvad tid står du op?

Hvad gør du så?

Hvad gør du bagefter?

Hvad gør du så/bagefter?

A spørger derefter til B's eftermiddag og aften.

Begynd f.eks.:

Hvad laver du efter frokost?

Hvad laver du efter skole/arbejde?

Hvad laver du om eftermiddagen?

Hvad laver du om aftenen?

Og fortsæt:

Hvad gør du så/bagefter ...?

B svarer:

Jeg står op ...

Så ... (+ inversion)

Bagefter ...

Så/bagefter ...

Efter frokost ...

Efter skole/arbejde ...

Om eftermiddagen ...

Om aftenen ...

Så/bagefter ...

Kronologi (rækkefølge)

Først ...

Så ...

Bagefter ...

Efter arbejde ...

Efter skole ...

Efter frokost ...

Efter middag ...

Klokken 16 ...

Klokken ...

Om eftermiddagen ...

Om aftenen ...

+ inversion

30 Familien Dam - en travl børnefamilie

Jens og Eva er gift, og de har tre børn: Mikkel, Storm og Liv. Familien har en travl hverdag. Jens og Eva arbejder begge to, og børnene går i skole. Efter arbejde og skole har familien også travlt. Der er meget arbejde i hjemmet, men Jens og Eva deler arbejdet, og børnene hjælper også lidt.

Eva køber altid ind på vej hjem fra arbejde. Bagefter rydder hun op og gør lidt rent. Eva kan ikke lide at lave mad, og normalt laver Jens mad, og Eva vasker op. Men nogle gange laver Eva mad, og så vasker Jens op. Efter aftensmaden slapper de af og drikker kaffe. Nogle gange ser de fjernsyn. Eva er altid frisk om aftenen, men Jens er tit træt. Han er A-menneske. Han sidder tit og sover i sofaen. Klokken tolv vækker Eva Jens, og så går de i seng.

En gang om ugen gør Jens og Eva rent sammen. Først rydder de op, og bagefter støvsuger de og vasker gulv. Om søndagen vasker Eva tøj, og Jens vasker bilen. Han kan ikke lide at vaske tøj, men han kan godt lide at vaske bil.

I weekenden har familien tit gæster, eller de besøger nogle venner. Nogle gange går de også i biografen, eller de går ud og spiser.

Jens er glad og tilfreds. Han synes, det går fint. Men Eva er ikke helt tilfreds. Hun synes, hun arbejder for meget. Hun synes ikke, Jens og børnene hjælper nok. Nogle gange bliver hun sur, og så skændes de. Men de bliver altid gode venner igen.

Øvelse 1. Lyt og gentag. Vær opmærksom på rytme og sætningsmelodi.

Øvelse 2 (parøvelse). Lav spørgsmål og svar til teksten (spørgsmål med og uden hv-ord).

Øvelse 3. Find subjekt og verbum i sætningerne i teksten. Hvor mange sætninger har inversion?

Bemærk: Subjekt + flere sidestillede verber (flere verber til samme subjekt - i én sætning)

Ordstilling: S - V - **og** - V

Eks.: Hun køber ind **og** laver mad.

S V V

Ordstilling ved inversion: A - V - S - **og** - V

Eks.: Om aftenen slapper hun af **og** ser fjernsyn.

A V S V

Øvelse 4. Find eksempler på subjekt + flere verber i teksten. Hvor mange eksempler er der?

31 **Øvelse 5.** Lyt og sæt tryk i disse ord.

1. vækkeur	2. minutter	3. normalt	4. nyheder	5. telefon	6. computerspil
7. frokost	8. besøger	9. bagefter	10. arbejde	11. aftensmad	12. tilfreds

Øvelse 6. Svar på spørgsmålene med kortsvar. Hvem er/har/ ...? Svar: Det er/har/gør ...
Eks.: Hvem deler arbejdet i hjemmet? Svar: Det **gør** Eva og Jens.

1. Hvem er gift med Jens?	4. Hvem køber ind?	7. Hvem vasker bil?
2. Hvem har tre børn?	5. Hvem er A-menneske?	8. Hvem er sur?
3. Hvem går i skole?	6. Hvem har tit gæster?	9. Hvem skændes?

Øvelse 7 (par-/gruppeøvelse). Arbejdsdeling

Hvem gør hvad i din familie? Hvem køber ind/laver mad/vasker op? Spørg og svar på skift.
Spørg: Hvem ...? Svar: Det gør ...

 32 Øvelse 8. Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvad tid står Sidse op? _____
2. Hvad gør hun først? _____
3. Er Sidse A- eller B-menneske? _____
4. Hvornår tager hun på arbejde? _____
5. Hvad laver hun om eftermiddagen? _____
6. Hvornår spiser Sidse aftensmad? _____
7. Hvad laver hun om aftenen? _____
8. Hvad tid går hun normalt i seng? _____
9. Hvad laver Sidse fredag eftermiddag? _____
10. Hvad laver hun fredag aften? _____

Øvelse 9. Indsæt CA i sætningerne.

Husk ordstillingen: (S - V) - CA

Ved inversion: A - (V - S) - CA

Bente er A-menneske. Hun er frisk om morgenen (altid), og hun vågner klokken fem (tit). Hun tager et brusebad og vasker hår (normalt). Bagefter læser hun avis (altid). Hun hører radio (også). Hun spiser morgenmad (ikke så tit). Hun drikker en kop kaffe (kun). Hun er sulten om morgenen (aldrig). Bente tager på arbejde klokken kvart i seks (normalt). Efter arbejde besøger hun en veninde (nogle gange). Hun spiser aftensmad klokken seks (altid). Om aftenen hører hun musik og drikker te (normalt). Hun går i seng klokken ti (altid). Hun er træt om aftenen (tit).

Ordstilling ved subjekt + flere verber: S - V - CA - og - V (eks.: Hun sidder tit og læser).

Ved inversion: A - V - S - CA - og - V (eks.: Om morgenen drikker hun altid te og spiser brød).

Nicks hverdag og weekend

Øvelse 1 (par-/gruppeøvelse). Lav spørgsmål og svar til Nicks hverdag og weekend (spørgsmål med og uden hv-ord). Brug informationerne i boksene.

Øvelse 2 (parøvelse). Dan nye par og interview hinanden om hverdag og weekend.

Øvelse 3. Skriv og fortæl om dit liv i Danmark. Hvordan er en normal uge for dig? Fortæl derefter i klassen. Fortæl f.eks.:

- Hvornår står du normalt op?
- Hvordan har du det om morgenen?
- Er du A-menneske eller B-menneske?
- Hvad laver du normalt om formiddagen, eftermiddagen, aftenen?
- Hvordan deler I arbejdet i din familie? Hvad laver du? Hvad laver din mand/kone/kæreste?
- Hvordan er din weekend? Hvornår står du op? Hvad laver du?

Begynd f. eks.: Jeg vågner normalt klokken ... Så ... (+ inversion)

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

I klassen 2

33 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Må jeg låne en kuglepen?

B: Ja, værsgo.

.....
A: Tak for lån.

B: Selv tak. (/Det var så lidt).

Dialog 3. Lyt og gentag.

A: Forstår du det her?

B: Nej, spørg læreren.

A: Kan du ikke forklare det igen?

Lærer: Jo, selvfølgelig.

Dialog 2. Lyt og gentag.

A: Vil du have et stykke chokolade?

B: Ja tak.

(/Nej, ellers tak).

Dialog 4. Lyt og gentag.

A: Jeg skal gå nu. Jeg skal hente nogle gæster i lufthavnen.

Lærer: Det er i orden. God fornøjelse.

Modalverber: kan [ka], skal [sga], vil [ve], må.

Bemærk: modalverbum + infinitiv (verbum 1 og verbum 2):

kan
skal
vil
må

} + infinitiv

Ordstilling: S – V1 – V2

eks.: Han kan tale tysk.

eks.: Hun skal møde kl. 9.

eks.: De vil tage bussen.

eks.: Du må låne min cykel.
S V1 V2

Spørgsmål: V1 – S – V2

eks.: Kan han tale tysk?

eks.: Skal hun møde kl. 9?

eks.: Vil de tage bussen?

eks.: Må jeg låne din cykel?
V1 S V2

Verber: imperativ, infinitiv og nutid

Imperativ	Infinitiv	Nutid
-	-e	-(e) r
tal	at tale	taler
kom	at komme	kommer
tag	at tage	tager
bo	at bo	bor

Bemærk: Imperativformen er verbets rod (den korteste form af verbet). I infinitiv tilføjes -e, men ikke efter vokal (eks. at bo, at forstå).

Øvelse 1. Imperativ, infinitiv og nutid. Udfyld skemaet.

Imperativ	Infinitiv at -e	Nutid (e)-r	Imperativ	Infinitiv at -e	Nutid (e)-r
lav	at lave	laver	forklar	at forklare	forklarer
aflever			arbejd		
hent			snak		
besøg			vask		
køb			ring		
spørg			se		
lyt			gå		
lån			gør		
vær	at være	er	hav	at have	har

34 Øvelse 2. Udtale. Infinitiv og assimilation/reduktion. Bemærk: Ofte udtales tryksvagt -e ikke, men forsvinder eller 'spises' af en nabolyd (se også s. 113).

1. E-assimilation. Lyt og gentag. Bemærk: -e 'spises' her af en nabolyd, og nabolyden bliver lang. Bemærk: 'at' før infinitiv udtales [ɔ].

1. at sove [ɔ 'sɔwp]	2. at vågne	3. at låne	4. at ringe
5. at sende	6. at skrive	7. at spille	8. at hedde

2. E-assimilation i rytme grupper. Lyt og gentag. Udtal som én rytme gruppe med kun ét tryk. Bemærk: Kombinationen -re udtales [ɔ].

1. at lave 'mad	2. at tale i tele'fon	3. at komme 'hjem	4. at rydde 'op
5. at høre mu'sik	6. at lære 'dansk	7. at køre 'bil	8. at gøre 'rent

3. E-reduktion og rytme grupper. Lyt og gentag med én rytme gruppe. Udtal ikke -e.

1. at slappe 'af	2. at spise 'frokost	3. at købe 'ind	4. at vaske 'tøj
5. at passe 'børn	6. at læse a'vis	7. at drikke 'kaffe	8. at børste 'tænder

Planer/ønsker med 'skal' og 'vil'

Skal + infinitiv (om aftaler/planer)

Eks.: Hun skal have gæster i weekenden.
S V1 V2

Vil + infinitiv (om ønske/beslutning)

Eks.: Hun vil tage en taxa.
S V1 V2

Planer/ønsker med 'skal' og 'vil'

Øvelse 1. Skal/vil + infinitiv. Skift fra nutid til skal/vil + infinitiv (S - V1 - V2).

Bemærk: Efter modalverber har vi infinitiv uden 'at'.

Eks.: Hun køber en ordbog. (vil)

Svar: Hun vil købe en ordbog.

1. Han ser en fodboldkamp. (vil) _____
2. Hun går klokken 15. (skal) _____
3. De rydder op og gør rent. (skal) _____
4. Hun ringer i morgen. (vil) _____
5. Han besøger en ven. (skal) _____
6. Hun cykler til arbejde. (vil) _____
7. Han kommer efter middag. (vil) _____
8. De køber ind efter arbejde. (skal) _____

Øvelse 2. Skal/vil + infinitiv i spørgsmål. Skift fra nutid til skal/vil + infinitiv (V1 - S - V2).

Eks.: Lærer du russisk? (skal)

Svar: Skal du lære russisk?

1. Inviterer de familien? (vil) _____
2. Sender du en sms? (vil) _____
3. Møder hun klokken 8? (skal) _____
4. Låner han bilen? (skal) _____
5. Har de gæster? (skal) _____
6. Ser du TV-avis? (vil) _____
7. Passer han børnene? (skal) _____
8. Tager de på diskotek? (vil) _____

Hvad skal du (lave) ... ?

35 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Hvad skal du i eftermiddag?

B: Jeg skal til tandlægen.

Hvad med dig?

A: Jeg skal til håndbold.

Dialog 2. Lyt og gentag.

A: Hvad skal du lave i morgen aften?

B: Jeg skal til koncert.

Hvad med dig? Hvad skal du?

A: Jeg skal til Roskilde.

B: Hvad skal du der?

A: Jeg skal til fødselsdag hos en veninde.

Dialog 3. Lyt og gentag.

A: Hvad skal du på lørdag?

B: Om formiddagen skal jeg gøre rent.

Om eftermiddagen skal jeg til fitness,
og om aftenen skal jeg besøge nogle venner.

Øvelse 1. Udfyld teksten.

A: Hvad _____ du _____ weekenden?

B: Jeg _____ en tur _____ London.

A: Det lyder spændende.

B: Ja, jeg glæder mig.

Tidsudtryk (fremtid)

i eftermiddag
i aften
i morgen
i morgen aften

i weekenden

på fredag
på lørdag
på søndag

Ugedag + tid

mandag morgen
tirsdag eftermiddag
lørdag aften

(Se også s. 108).

Skal + sted/retning

Hvad skal du / Hvor skal du hen?

Jeg skal ...

i { skole
biografen
Føtex
svømmehallen
byen

på { arbejde
biblioteket
café
restaurant

til { lægen
frisøren
bageren
fest
fodbold
Århus
middag hos ...
fødselsdag hos ...

hjem
ud til en veninde

Øvelse 2 (parøvelse). Det er søndag.
 Hvad skal Lotte lave i næste uge?
 Se på hendes kalender. (Se også s. 44).
 Lav spørgsmål og svar som vist.

a): Skal + retning

Eks: Hvad skal Lotte i morgen formiddag?

Svar: Hun skal i byen.

b): Skal + infinitiv

Eks: Hvad skal Lotte lave tirsdag formiddag?

Svar: Hun skal købe ind.

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
Formiddag	byen	købe ind	lægen	svømme- hallen	støvsuge	frisøren	bageren
Eftermiddag	besøge tante	biografen med Søs			Føtex	løbe en tur	biblioteket
Aften	restaurant	middag hos Mette & Lars	fødselsdag hos Ying	café med Melissa & Bo	gæster	se fjernsyn	slappe af 😊

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Min uge. Snak om jeres planer for næste uge. Hvad skal I lave?
 Brug: Jeg skal + infinitiv og: Jeg skal + retning.

Modalverbum + infinitiv og centraladverbium

Ordstilling: S - V1 - CA - V2

Eks.: Jeg kan ikke forstå det.
 S V1 CA V2

Spørgsmål: V1 - S - CA - V2 ?

Eks.: Kan du ikke gentage det?
 V1 S CA V2

Øvelse 4. Indsæt CA i sætningerne.

- Elena skal begynde på sprogskole. (snart)
- Hun vil lære mere dansk. (gerne)
- Kan hun komme om dagen? (ikke)
- Skal hun arbejde fra kl. 9 til kl. 16? (altid)
- Hun kan gå på aftenhold. (kun)
- Hun kan forstå lidt dansk. (godt)
- Kan hun tale lidt dansk? (også)
- Hun kan udtale vokalerne rigtigt. (ikke)
- Vil hun arbejde med sin udtale? (gerne)
- Kan hun starte i april? (godt)

36 Alex og Olga skal have gæster

Alex og Olga skal have gæster fra Rusland.
Alex' far og mor skal komme på besøg.
De skal bo hos Alex og Olga,
og de glæder sig meget.
De vil gerne blive en måned.
Alex glæder sig også.
Han savner sine forældre.

Alex' forældre har aldrig været i Danmark før,
og de vil gerne se en masse.
Alex og Olga skal vise dem byen.
De skal i Tivoli, og de skal på kanalrundfart.
De skal også i Operaen, og de skal på museer.
Alex' mor vil også gerne i byen med Olga,
for hun vil gerne kigge på forretninger.

Olga vil også gerne se sine svigerforældre.
Hun synes, det er hyggeligt,
men hun synes også, det er hårdt.
Og en måned er lang tid. Olga bliver træt.
Hun skal købe ind og lave mad og gøre rent
og købe ind og lave mad og gøre rent.
Og så skal hun også passe sin skole.
Det bliver ikke nemt, og hun får ikke tid
til hjemmearbejde.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Hvem skal besøge Alex og Olga?
2. Hvor længe vil de blive i Danmark?
3. Hvor skal de bo?
4. Har de været i Danmark før?
5. Hvad skal de lave?
6. Hvad vil Alex' mor gerne?
7. Hvad synes Alex om deres besøg?
8. Hvad synes Olga om deres besøg?

Øvelse 3. Find modalverbum + infinitiv i teksten. Skriv: V1 og V2 under verberne. Hvor mange infinitiver er der?

Bemærk:

Modalverbum + flere sidestillede infinitiver.

Eks.: Hun skal **købe ind** og **lave** mad.
S V1 V2 V2

Øvelse 4 (par-/gruppeøvelse). Snak om gæster og planer.

Du skal have gæster fra dit hjemland. Hvad skal I se, og hvor skal I hen?

Øvelse 5. Lyt og sæt tryk.

1. forklare	2. formiddag	3. chokolade
4. fornøjelse	5. biblioteket	6. frisøren
7. restaurant	8. tandlægen	9. forretning
10. fødselsdag	11. hyggelig	12. museum

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

Hvad lavede du ...?

Datid

Hvad lavede du ...?/Hvor var du ...?

 38 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Hvor var du i går aftes?

B: Jeg var ude hos en veninde.

Hvad med dig?

A: Jeg var i biografen.

Dialog 2. Lyt og gentag.

A: Hvad lavede du i lørdags?

B: Jeg lavede ikke noget særligt.

Jeg var bare hjemme.

Hvad med dig? Hvad lavede du?

A: Jeg var til fest i Roskilde.

B: Var det sjovt?

A: Ja, det var rigtig sjovt.

Øvelse 1 (par-/gruppeøvelse). Snak om sidste uge.

Spørg og svar på skift. Brug udtryk fra boksene.

A spørger: Hvor var du ...? (+ tidsudtryk)

B svarer: Jeg var ...

Tidsudtryk (fortid)

i går

i går aftes

i forgårs

i mandags

i tirsdags

i onsdags

i weekenden

Ugedag + tid

lørdag aften

søndag eftermiddag

mandag morgen

(Se også s. 108)

Hvad lavede du ... ?

Hvor var du ... ?

Jeg var ...

i { skole
biografen
byen
Føtex
svømmehallen
Århus

på { arbejde
biblioteket
restaurant
Besøg hos ...

hos { lægen
frisøren

til { fest/koncert
fodbold
middag hos ...
fødselsdag hos ...

hjemme

ude hos ...

Øvelse 2. Verber i datid. Udfyld skemaet. (Se listen over verber s. 124-126).

39

	Nutid	Datid		Nutid	Datid
Gruppe 1 -ede	vågner	vågnede	Gruppe 3 Uregel- mæssige verber	tager	
	laver			gør	
	vasker			ser	
	støvsuger			skriver	
	spiller			drikker	
	snakker			går	
	ringer			får	
	cykler			står	
	arbejder			kommer	
	passer			sover	
	slapper af			hedder	
Gruppe 2 -te	læser	læste	Modalverber	kan	kunne [ku]
	spiser			skal	skulle [sgu]
	hører			vil	ville [vi]
	taler			må	måtte [mɔd]
	køber		Hjælpeverber	er	var [vɑ]
	besøger			har	havde [had]

Øvelse 3. Udtale af skemaets verber i datid. Procedure: Lærerstemmen siger ordet i nutid. Kursisten siger ordet i datid. Læreren gentager, og kursisten gentager (dæk skemaet og husk verberne). Bemærk: Endelsen -ede udtales [ɔɔ] (e'erne udtales ikke).

40

Dialog 3. Lyt og gentag.

A: Hvor var du fredag aften?

B: Jeg var i Næstved.

A: Hvad lavede du der?

B: Jeg besøgte nogle venner.

Dialog 4. Lyt og gentag.

A: Hvad lavede du i torsdags?

B: Om formiddagen var jeg i skole.

Om eftermiddagen købte jeg ind og lavede mad.

Og om aftenen havde jeg gæster.

Øvelse 4 (parøvelse). Kig på tegningerne s. 35-36. Spørg: Hvad lavede nr. ... i går? Svar i datid.

Øvelse 5 (par-/gruppeøvelse). Hvad lavede du i går? Fortæl på skift.

Begynd: Jeg vågnede kl. ... Så ...

Med bussen

41 Mikkel tager bussen til skole

Det er onsdag, og Mikkel skal i skole. Det regner, og han vil tage bussen.

Mikkel går ned ad trappen og hen til stoppestedet. Han venter længe.

Til sidst kommer bussen, og Mikkel står på. Han tager sit klippekort og klipper én gang. Så går han ind og sætter sig. Dørene lukker, og bussen kører igen.

Et kvarter efter kommer de til Østergade. Her skal Mikkel af. Han rejser sig og trykker stop. Bussen standser, men der er mange mennesker, og Mikkel kan ikke komme ud.

- 'Undskyld, må jeg komme forbi? Jeg skal af her', siger han til en mand.

- 'Ja selvfølgelig', siger manden.

Mikkel står af. Han kigger på uret. Klokken er mange. Den er ti minutter i otte. Han kommer for sent.

Mikkel skynder sig hen til skolen. Han går op ad trappen og hen til klasselokalet. Så åbner han døren og går ind.

Kammeraterne sidder inde i klassen, og læreren står oppe ved tavlen.

- 'Undskyld, jeg kommer for sent', siger Mikkel og går ind og sætter sig.

- 'Det er i orden', siger læreren.

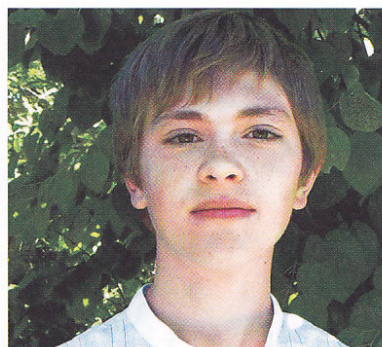
Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2. Find og understreg retningsadverbierne: ned, op, ud, ind og hen i teksten.

Bemærk:

Står på = går ind i bussen

Står af = går ud af bussen

Bevægelse og bevægelsesretning

går ned

går op

går hen

går ud

går ind

Han rejser sig (op)

Han sætter sig (ned)

går (hen) til

går (væk) fra

går igennem

går forbi

Øvelse 3. Lones skolevej. Indsæt retningsadverbierne: hen, hjem, ind, ud, op, ned.

Lone skal i skole. Hun cykler _____ til stationen.
Hun går _____ i toget. Hun sætter sig _____ og
kører tre stationer. Så står hun af og går 500 meter
_____ til skolen. Hun tager elevatoren _____
til tredje sal. Så går hun _____ ad gangen og
_____ i klasselokalet. Klokkeren fire får hun fri.
Nu skal hun _____. Hun rejser sig og går
_____ og tager elevatoren _____ til
stueetagen. Så går hun _____ på gaden.
Hun kommer _____ klokken halv fem.

Øvelse 4. Beskriv din vej til skole/hjem fra skole.

Øvelse 5. Vælg kort eller lang form.

1. Han cykler hen/henne til bageren.
2. Bageren ligger hen/henne i Nørregade.
3. Han går ind/inde i bagerforretningen.
4. Hans cykel står ud/ude foran forretningen.
5. Der er mange mennesker ind/inde hos bageren.
6. Ud/ude på gaden møder han en ven.
7. De går hen/henne på en cafe.
8. Hen/henne på cafeen drikker de en kop kaffe.
9. Bagefter tager de hjem/hjemme til vennen.
10. Vennen bor op/oppe på fjerde sal.
11. De går op/oppe ad trappen.
12. Ind/inde i lejligheden er der varmt.
13. To timer efter går han ned/nede til sin cykel.
14. Han er hjem/hjemme igen klokken seks.

Retnings- og stedsadverbier

Kort form (retning)	Lang form (sted)
------------------------	---------------------

hjem	hjemme
hen	henne
ind	inde
ud	ude
ned	nede
op	oppe

Kort form

Brug kort form ved bevægelse fra et sted til et andet sted.

(Bruges sammen med bevægelsesverbum eller 'skal').

X → X

Eksempler:

De tager hjem.
Han går ud på gangen.
De kommer ind i lokale 20.
Hun skal hen til en veninde.

Lang form

Brug lang form om placering – om noget, der befinder sig på et bestemt sted.

(Bruges ofte sammen med positionsverbum eller 'er').

X

Eksempler:

De er hjemme.
Han står ude på gangen.
De sidder inde i lokale 20.
Hun er henne hos en veninde.

Bemærk:

Han går rundt inde i huset.
(Han er inde i huset og går rundt i huset – altså på samme sted).

Mad og indkøb

42 Mads Knudsen elsker mad

Mads Knudsen er en stor og kraftig mand. Han spiser meget, for han elsker mad.

Han spiser altid morgenmad klokken halv otte. Han begynder normalt med æg og rugbrød. Bagefter spiser han franskbrød med smør og ost. Han drikker også en kop kaffe for at blive frisk. Til sidst spiser han et stykke wienerbrød. Det er ikke sundt, men han synes, det smager godt.

Til frokost spiser han smørrebrød. Han spiser i kantinen på sit arbejde. Han spiser normalt otte stykker smørrebrød med forskelligt pålæg. Han kan godt lide leverpostej, og han kan også godt lide æg og rejer. Han drikker normalt sodavand til maden. Han er tit tørstig, og han drikker meget.

Mads Knudsen arbejder længe hver dag, og han kommer sent hjem. Og så er han altid meget sulten. Han elsker frikadeller med sovs og kartofler, og det spiser han tit. Normalt drikker han cola til maden, men nogle gange tager han en øl. Bagefter drikker han kaffe, og han tager tit en kage til kaffen.

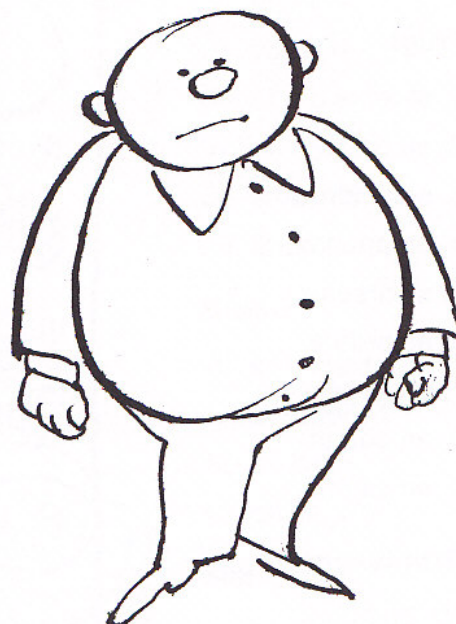
Mads Knudsen vejer 120 kilo, og han er lidt ked af det. Han synes, han er for tyk. Han vil gerne tabe sig, for han vil gerne være slank. Men det er svært, fordi han er så glad for mad.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Er Mads Knudsen en lille mand?
2. Hvorfor spiser han så meget?
3. Hvorfor drikker han kaffe om morgenen?
4. Hvorfor spiser han wienerbrød?
5. Hvad spiser han til frokost?
6. Hvorfor drikker han så meget til frokost?
7. Hvad drikker Mads Knudsen til aftensmaden?
8. Hvordan har han det med sin vægt?
9. Hvad vil han gerne?
10. Hvorfor er det svært for ham?

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Snak om mad og madvaner. Spørg og svar: Hvad spiser du til morgenmad/til frokost/til aftensmad? Hvad drikker du til maden?

Madvarer

43 Øvelse 1. Lyt og gentag.

Frugt

1. et æble
2. en pære
3. en vindrue
4. en ananas
5. et kirsebær
6. et jordbær
7. en appelsin
8. en banan
9. en citron

Grøntsager

10. en agurk
11. en tomat
12. en avocado
13. salat
14. en porre
15. en gulerod
16. en kartoffel
17. en aubergine
18. en peberfrugt
19. persille
20. et hvidløg
21. et løg
22. en chili

Kød

23. lammekød
- svinekød
- oksekød
24. en pølse
25. en kylling

Fisk

26. sardiner
27. marinerede sild
28. en laks
29. rejer

Drikke

30. en sodavand
31. en øl
32. juice
33. vin

Øvelse 2 (parøvelse). Peg på skift på en vare og spørg: Hvad er det? Den anden svarer.

Mejeri

- 34. mælk
- 35. yoghurt
- 36. et æg
- 37. en ost
- 38. smør
- 39. fløde

Brød

- 40. et franskbrød
- 41. et rugbrød
- 42. en bolle
- 43. en kage

Slik

- 44. chokolade
- 45. en is
- 46. et bolsje

Andet

- 47. olie
- 48. sukker
- 49. mel
- 50. ris
- 51. syltetøj
- 52. en dåse
- 53. en indkøbsvogn

(Se også udtale af a s. 112, vokalsænkning 2).

44 Øvelse 3. Lyt og indsæt verber (nutid/infinitiv).

Det _____ torsdag eftermiddag, og Caroline skal _____ ind. Hun _____ hen i supermarkedet sammen med sin søn Alexander. Caroline _____ en indkøbsvogn. Men hvad _____ hun _____ ? Hun _____ lidt og _____ på varerne. _____ hun _____ spaghetti eller frikadeller til aftensmad? Hun _____ Alexander, men han _____ kun på slik, på is, chokolade og bolsjer.

Smag og behag

Hvad kan du godt lide, og hvad kan du ikke lide?

 45 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Kan du lide yoghurt? [*ka du li*]

B: Ja, det kan jeg godt.

A: Det kan jeg **også**. (/Det kan jeg ikke).

Dialog 2. Lyt og gentag.

A: Kan du lide muslinger?

B: Nej, det kan jeg ikke.

A: Det kan jeg **heller ikke**. (/Det kan jeg godt).

Dialog 3. Lyt og gentag.

A: Kan du lide sushi?

B: Det ved jeg ikke. Jeg har aldrig smagt det.

Øvelse 1 (parøvelse). Hvad kan du lide?

Spørg og svar som i dialog 1-3.

Udtryk enighed/uenighed med: også/heller ikke.

Dialog 4. Lyt og gentag.

A: Spiser du gedeost?

B: Ja, det smager lækkert.

A: Det synes jeg også.

Dialog 5. Lyt og gentag.

A: Drikker du whisky?

B: Nej, det smager forfærdeligt. Det er for stærkt.

A: Det synes jeg ikke. Det kan jeg godt lide.

Øvelse 2 (parøvelse). Snak om mad.

Spørg: Spiser/drikker du ...? (eks.: rugbrød, leverpostej, brød, snaps, citroner, sukker, flæskesteg ...).

Svar som vist i dialog 4-5. Brug udtryk fra boksen.

Hvordan smager det?

Sæt streger som vist.

citroner	røget
kaffe	sødt
chili	salt
ansjoser	surt
sukker	stærkt
bacon	bittert

Det er lækkert:

Det smager	{ fantastisk dejligt rigtig godt godt/o.k.
------------	---

Det er ikke så lækkert:

Det smager	{ ikke så godt dårligt forfærdeligt
------------	---

Det er for [<i>dee fɔ</i>]	{ bittert stærkt surt sødt salt fedt krydret kedeligt
------------------------------	--

 46 Øvelse 3. Lyt og sæt tryk.

1. smørrebrød
2. pålæg
3. kartofler
4. tomat
5. agurk
6. appelsin
7. banan
8. avocado
9. kedeligt
10. indkøbsvogn
11. fantastisk
12. forfærdeligt

47 Ying fra Kina

Ying kommer fra Kina. Hun kom til Danmark for to år siden, og hun er gift med en dansk mand. Hendes madvaner nu i Danmark er meget anderledes end før i Kina.

I Kina spiste hun aldrig morgenmad. Hun boede langt fra sit arbejde, og hun mødte tidligt om morgenen. Hun havde ikke tid til at spise morgenmad, og hun var heller ikke sulten. Normalt drak hun kun en kop kaffe. Men hun spiste varm mad to gange om dagen - til frokost og til aftensmad. Nogle gange lavede hun selv mad, og nogle gange gik hun ud og spiste. Hun spiste som regel ris og kød og grøntsager, og hun spiste altid kun hvidt brød. Normalt drak hun te til maden.

Den første tid i Danmark kunne hun ikke lide dansk mad. Hun kunne ikke lide rugbrød. Hun syntes, det var kedeligt. Hun kunne heller ikke lide sild og leverpostej. Hun syntes, det smagte forfærdeligt.

Nu spiser hun morgenmad sammen med sin mand hver dag, for nu møder hun ikke så tidligt, og nu har hun tid nok. Og i dag kan hun godt lide rugbrød. Hun spiser smørrebrød til frokost hver dag. Men hun kan stadig ikke lide leverpostej.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2. Find tekstens 12 forskellige verber, og skriv dem i nutid og datid.

Nutid	Datid	Nutid	Datid
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Snak om mad og madvaner i jeres hjemland. Spiste du anderledes end nu? Hvad spiste og drak du før? Hvor købte du ind? Hvad er typisk mad i dit hjemland?

Bemærk: Ved sammenligninger bruges ofte: mere/mindre ... end.
Eks.: Jeg spiste **mere** pasta i Italien **end** nu i Danmark.
Eks.: Jeg spiser **mindre** hvidt brød nu **end** før.

Butikker og indkøb

Øvelse 1. Hvad køber du hvor? Sæt streger.

Jeg køber sild	hos bageren
Jeg køber løg	hos slagteren
Jeg køber brød	hos fiskehandleren
Jeg køber aviser	hos grønthandleren
Jeg køber pølser	i supermarkedet (i Netto/Irma)
Jeg køber sæbe	i kiosken
Jeg køber medicin	i blomsterforretningen
Jeg køber roser	på apoteket

Forretninger/butikker

en grønthandler
en bager
en slagter
en fiskehandler
en kiosk
et supermarked
en blomsterforretning
et apotek

Jeg køber ind i .../hos ..., fordi:

- der er billigt
- det er nemt/hurtigt
- jeg får friske/gode varer

Øvelse 2 (parøvelse). Hvor kan jeg købe ...?

Spørg og svar på skift. Brug alle forretninger fra øvelse 1.

1. mælk, 2. laks, 3. kylling, 4. Panodil, 5. klippekort, 6. gulerødder, 7. tulipaner, 8. toilettejpapir, 9. kager, 10. agurker, 11. tandpasta, 12. cigaretter, 13. rejer, 14. lammekød, 15. solcreme.

Eks.:

A: Hvor kan jeg købe æbler?

B: Hos grønthandleren.

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Hvor køber du normalt ind? Hvad køber du hvor? Og hvorfor? (Se boksen).

 48 Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvad synes Yoko og Issey om dansk mad? _____
2. Hvad spiser deres kolleger til frokost? _____
3. Hvad spiser Yoko og Issey til frokost? _____
4. Hvad synes de om rugbrød og leverpostej? _____
5. Hvad synes de om mayonnaise? _____
6. Hvad synes de om sild? _____
7. Hvor køber de normalt ind? _____
8. Hvorfor køber de fisk hos fiskehandleren? _____
9. Hvad køber Issey hos bageren? _____

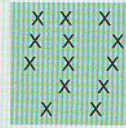
Mængder: nogle/noget

Øvelse 1. Indsæt nogle eller noget.

1. _____ juice
2. _____ appelsiner
3. _____ kartofler
4. _____ te
5. _____ smør
6. _____ jordbær
7. _____ løg
8. _____ mel
9. _____ agurker
10. _____ gulerødder
11. _____ olivenolie
12. _____ salt
13. _____ æg
14. _____ kød
15. _____ bønner
16. _____ piskefløde

Nogle [*nɔn*]: Tællelige mængder (flertal)

Eks.: nogle æbler
nogle bananer
nogle kopper kaffe
nogle liter mælk

Noget [*håð*]: Ikke tællelige mængder

Eks.: noget vand
noget sukker
noget kaffe
noget mælk

Øvelse 2 (par-/gruppeøvelse). Spørg på skift: Hvad har du i dit køleskab (/din fryser)?
Hvad har du mere? ... Svar og brug: nogle eller noget.

Skriv nogle af tingene her:

Andre mængder

49 Øvelse 1. Udtaleøvelse. Rytme grupper. Lyt og gentag med én rytme gruppe.

Bemærk: Ved flere substantiver sammen er der kun tryk på sidste substantiv.

Bemærk også e-reduktioner og e-assimilationer (se også s. 113).

			Supermarkedets forkortelser:	
1. en pose	[en 'pɔ:sə]	en pose æbler	[en pɔ:s 'æ:blɔ]	1 ps.
2. en pakke	[en 'pɑgə]	en pakke smør	[en pɑg 'smɔ:ɹ]	1 pk.
3. en bakke	[en 'bɑgə]	en bakke æg	[en bɑg 'æ'g]	1 bk.
4. en dåse	[en 'då:sə]	en dåse majs	[en då:s 'mɑj's]	1 ds.
5. et stykke	[ed 'sdøgə]	et stykke ost	[ed sdøg 'ɑsd]	1 stk.
6. en flaske	[en 'flɑsgə]	en flaske vin	[en flɑsg 'vi'n]	1 fl.
7. et glas	[ed 'glas]	et glas marmelade	[ed glas mɑmə'lɑ:ð]	1 gl.
8. en tube	[en 'tu:bə]	en tube mayonhaise	[en tu:b mɑjɔ'næ:s]	1 tb.
9. en æske	[en 'æsgə]	en æske chokolade	[en æsg sjɔgɔ'lɑ:ð]	
10. en buket	[bu'kæd]	en buket blomster	[en bukæd 'blɔmsdɔ]	

Måleenheder

1 kg	et kilo	1 l	en liter
1/2 kg	et halvt kilo	1/2 l	en halv liter
100 g	100 gram	1/4 l	en kvart liter

Øvelse 2. Du skal købe ind i supermarkedet. Du skal have følgende varer - men hvilken mængde? Skriv passende mængdeudtryk. (Der kan være flere muligheder).

1. _____ løg	6. _____ oksekød	11. _____ sæbe
2. _____ tændstikker	7. _____ rødvin	12. _____ kartofler
3. _____ jordbær	8. _____ ris	13. _____ tulipaner
4. _____ tun	9. _____ honning	14. _____ sukker
5. _____ fløde	10. _____ tandpasta	15. _____ mælk

Penge og priser

Mønter:

50 øre
1 krone
2 kroner
5 kroner/en femmer
10 kroner/en tier
20 kroner/en tyver

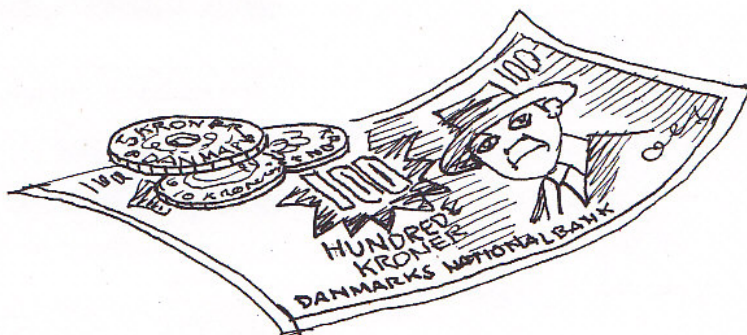
Sedler:

50 kroner/en 50'er
100 kroner/en hund
200 kroner
500 kroner
1000 kroner/en tusse

Priser:

1,50 kr. halvanden krone
1,85 kr. en femogfirs
2,50 kr. to en halv
2,75 kr. to femoghalvfjerds
2,95 kr. to femoghalvfems
9,00 kr. ni kroner

Bemærk: Vi siger kun 'kroner' ved hele tal (uden decimaler). (Bemærk dog: 1,50 kr = halvanden krone).

50 Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvad koster **en** buket roser?

B: **Den** koster 59,95.

A: Det var billigt.

B: Det synes jeg også. (/Det synes jeg ikke).

Hvad koster:

en agurk? (n-ord) **Den** koster ...
et æble? (t-ord) **Det** koster ...
2 liter mælk? (flertal) **De** koster ...

Svar:

Kommentar (emfatisk udbrud):

Det var billigt. # Det var dyrt.

Øvelse (parøvelse). Snak om priserne.

Spørg og svar på skift som vist i dialogen (se forkortelserne s. 58).

1. en fl. snaps: 119,75 kr.	5. en ps. kaffe: 24,85 kr.	9. 5 ds. bønner: 50,75 kr.
2. 3 gl. marmelade: 60,85 kr.	6. et stk. wienerbrød: 12,50 kr.	10. 4 pk. pasta: 37,50 kr.
3. 2 bk. frisk fisk: 59,50 kr.	7. en ds. kaviar: 675,95 kr.	11. et gl. oliven: 59,95 kr.
4. et fjernsyn: 6.999 kr.	8. en Volvo: 550.000 kr.	12. et hus: 2.875.000 kr.

Indkøb - dialoger

51 Dialog 1. Hos slagteren

- A: Goddag, hvad skulle det være?
B: Jeg skal have noget hakket oksekød.
A: Hvor meget skal du bruge?
B: Et halvt kilo. Hvad er kiloprisen?
A: 75,50. Var der ellers andet?
B: Ja, jeg skal også have nogle grillpølser.
A: Hvor mange skal du bruge?
B: Jeg vil gerne have 10 stk. Hvor meget bliver det?
A: 82 kroner.

Dialog 2. Hos grønthandleren

- A: Hvis tur er det?
B: Det er mig.
A: Hvad kan jeg hjælpe med?
B: Jeg vil gerne have nogle løg og en pose tomater.
A: Ellers andet?
B: Nej tak. - Øh, jo forresten, jeg skal også have et kilo kartofler.
A: Ja tak. Det bliver 52,50.
B: Værsgo.
A: Tak. Farvel og tak.
B: Farvel.

Dialog 3. I kiosken

- A: Goddag, har I noget letmælk?
B: Nej desværre, det er udsolgt.
A: Så tager jeg en liter sødmælk.
B: Var der mere?
A: Nej tak, det var det hele.

Øvelse 1. Lyt og gentag. Vær opmærksom på udtalen af de grå ord.

Øvelse 3 (parøvelse). Lav selv nogle dialoger hos slagteren, grønthandleren, bageren, fiskehandleren og i kiosken.

Når du beder om noget i en forretning:

- Jeg skal have
- Jeg vil gerne have ...

Ikke-tællelige mængder:

noget → hvor meget [vɔ mað]

Tællelige mængder:

nogle → hvor mange [vɔ manj]

Øvelse 2. Udfyld dialogen.

- A: Goddag, hvad _____ det _____ ?
B: Jeg vil gerne _____ et franskbrød.
A: Ja, var der _____ ?
B: Ja, jeg _____ også _____
en _____ smør. Hvor _____
_____ det?
A: _____ 38 kroner.

52 Hos bageren

Øvelse 1. Snak først om ordene i boksen. Lyt så og gentag og udfyld teksten.

Lørdag eftermiddag _____ Marie lækkersulten,
_____ hun går _____ bageren
_____ en
kage. Først _____ hun lidt på vinduet, og der
_____ hun _____ citronkager.

Marie _____ citronkage. Hun går _____ i
forretningen. _____ kø, og
hun _____ et nummer. Hun venter i fem mi-
nutter. Så _____ hendes tur.
- '_____ koster de kager der?' _____
hun og peger på citronkagerne.

- '_____ koster 35 kroner', _____ damen.

- 'Jeg _____ sådan en',
siger Marie. Damen pakker kagen ind, og Marie
_____ sit dankort.

- 'Må jeg _____ bede om _____ pose?',
spørger hun.

- 'Ja, på beløbet?' spørger damen.

- 'Ja tak', siger Marie og betaler.

- '_____ du _____ bon'en _____?'
spørger damen.

- 'Nej, det er lige meget', siger Marie. Så _____
hun _____ og spiser sin _____.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene.

1. Hvor går Marie hen?
2. Hvorfor gør hun det?
3. Hvad synes hun om citronkage?
4. Hvorfor tager hun et nummer?
5. Hvad koster citronkagerne?
6. Hvorfor tager Marie sit dankort?

Hvad betyder:

- lækkersulten
- en kø
- et nummer
- peger
- pakker ... ind
- et dankort
- en bon
- må jeg bede om ...
- på beløbet
- betaler
- det er lige meget

Øvelse 3. Reduktion. Lyt og gentag.

Bemærk: Mange små ord har en særlig udtale. Vi 'spiser' mange bogstaver.

1. tager	[tɑ']	11. til	[te]
2. giver	[gi.']	12. med	[mæ]
3. bliver	[bli.']	13. og	[ɔ]
4. siger	[si.']	14. også	[ɔs]
5. spørger	[spø.']	15. ikke	[eg]
6. kan	[ka]	16. for at	[fɔʔ]
7. skal	[sga]	17. det	[de]
8. vil	[ve]	18. de	[di]
9. have	[ha']	19. noget	[nåð]
10. lide	[li']	20. nogle	[noon]

Sophias madvaner og indkøb

Øvelse 1 (par-/gruppeøvelse). Lav spørgsmål og svar til Sophias madvaner og indkøb (spørgsmål med og uden hv-ord). Brug informationerne i boksene.

Øvelse 2 (parøvelse). Dan nye par og interview hinanden om madvaner og indkøb.

Øvelse 3. Hvad spiser du, og hvor køber du ind? Skriv og fortæl. Fortæl derefter i klassen. Fortæl f.eks.:

- Hvad spiser du normalt til morgenmad/frokost/aftensmad?
- Hvad drikker du til maden?
- Er dine madvaner her anderledes end før i dit hjemland?
- Hvad spiste du normalt i dit hjemland?
- Hvad synes du om dansk mad?
- Hvad kan du godt lide?
- Hvad kan du ikke lide?
- Hvor køber du normalt ind? Og hvorfor?

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

Sundhed og livsstil

54 Charlotte lever sundt

Charlotte er enlig mor. Hun bor på Østerbro sammen med sin søn Øjvind på 14 år.

Charlotte interesserer sig for sund livsstil, og hun læser mange artikler om kost og motion. 'Man skal spise 6 stykker frugt eller grønt om dagen, og man skal motionere en halv time', skriver de. Og Charlotte lever sundt. Hun er ikke-ryger, og hun er vegetar. Hun spiser masser af frugt og grøntsager, og hun spiser også tit fisk. Hun bruger mange penge på mad.

Charlotte motionerer også. Hver lørdag svømmer hun sammen med en veninde, og hun løber tre gange om ugen for at få frisk luft. Og så cykler hun til arbejde hver dag.

Øjvind interesserer sig ikke for sund livsstil. Han interesserer sig mest for tøj og computere. Han spiser ikke så tit frugt og grønt, og han får ikke meget motion. Han bruger alle sine penge på nyt tøj. I fritiden spiller han mest computerspil, eller han ser fjernsyn.

- 'Skal du ikke lidt ud?' spørger Charlotte tit. 'Du må have noget frisk luft'.

- 'Hold nu op', siger Øjvind. Han gider ikke gå ud, og han synes, hun er irriterende.

Charlotte er bekymret for ham. Hun synes, han skal leve sundt. Men Øjvind vil ikke høre.

Øvelse 1. Lyt og gentag. Vær opmærksom på udtale af ø (se også s. 112, vokalsænkning 4).

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Er Charlotte gift?
2. Hvad interesserer hun sig for?
3. Hvilke artikler læser Charlotte?
4. Hvad skriver de i artiklerne?
5. Hvad bruger Charlotte penge på?
6. Hvordan er Charlottes madvaner?
7. Hvad slags motion får hun?
8. Hvorfor løber hun?
9. Hvad interesserer Øjvind sig for?
10. Hvad bruger han sine penge på?
11. Hvad laver han i sin fritid?
12. Hvad synes Charlotte om hans livsstil?

55 Øvelse 3. Lyt og sæt tryk.

1. interesserer	2. artikler	3. motion	4. motionerer	5. vegetar
6. anderledes	7. fritid	8. irriterende	9. bekymret	10. cigaretter

Øvelse 4 (par-/gruppeøvelse). Interview hinanden om madvaner og livsstil. Spørg f.eks.:

Hvor tit ... ?

Hvor tit spiser du ... ?

Hvor tit drikker du ... ?

Hvor meget ... ?

Hvor meget drikker du ?

Hvor meget ryger du ?

Hvor meget motionerer du ?

Hvor meget fjernsyn ser du ?

(Spørg f.eks. til: fisk/frugt og grønt/
øl/vin/kaffe/vand/slik/chips/kød/
sodavand/fastfood).

Spørg også:

Hvad slags motion får du ?

Hvad bruger du penge på ?

Hvad laver du mere i din fritid ?

Hvad interesserer du dig for ?

(Se evt. også øvelse 2, s. 107).

Hvor tit ... ? Svar:

hver dag
to/tre gange om dagen/ugen
en gang om ugen/måned
ikke så tit/(næsten) aldrig

Hvor meget ... ?

Mængde: en kop hver morgen
to glas/to liter om dagen
10 cigaretter om dagen/ugen
ikke så meget/(næsten) ikke

Tid: et kvarter/en halv time om dagen
to timer om ugen
ikke så tit/aldrig

Eksempler på sport/motion:

Jeg	løber cykler svømmer
Jeg spiller	tennis badminton håndbold/fodbold
Jeg går til	gymnastik/yoga træning/fitness

 56 Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt 2-3 gange til lydfilen, og svar kort.

1. Hvor køber Johnny ind og hvorfor? _____
2. Hvad køber han normalt? (nævn 5 ting) _____
3. Hvorfor køber han ikke fisk? _____
4. Hvad spiser han sammen med sine venner? _____
5. Hvad laver Johnny efter middag? _____
6. Hvor tit motionerer Johnny? _____
7. Hvilken motion får han? _____
8. Hvad køber han i kiosken? _____
9. Hvor meget ryger han? _____
10. Hvad spiser han sammen med sine forældre? _____

Familien Dam ser fjernsyn

Jens: 44 år

+ TV:

Sport
Nyheder
Film

÷ TV:

Realityshows

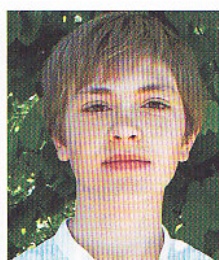
Eva: 45 år

+ TV:

Realityshows
Nyheder
Film

÷ TV:

Sport

Mikkel: 16 år

+ TV:

Sport
Film
Realityshows

÷ TV:

Naturprogram

Storm: 13 år

+ TV:

Film
Musik
Naturprogram

÷ TV:

Nyheder

Liv: 8 år

+ TV:

Børnefjernsyn
Film
Musik

÷ TV:

Nyheder

TV-programmer fredag aften

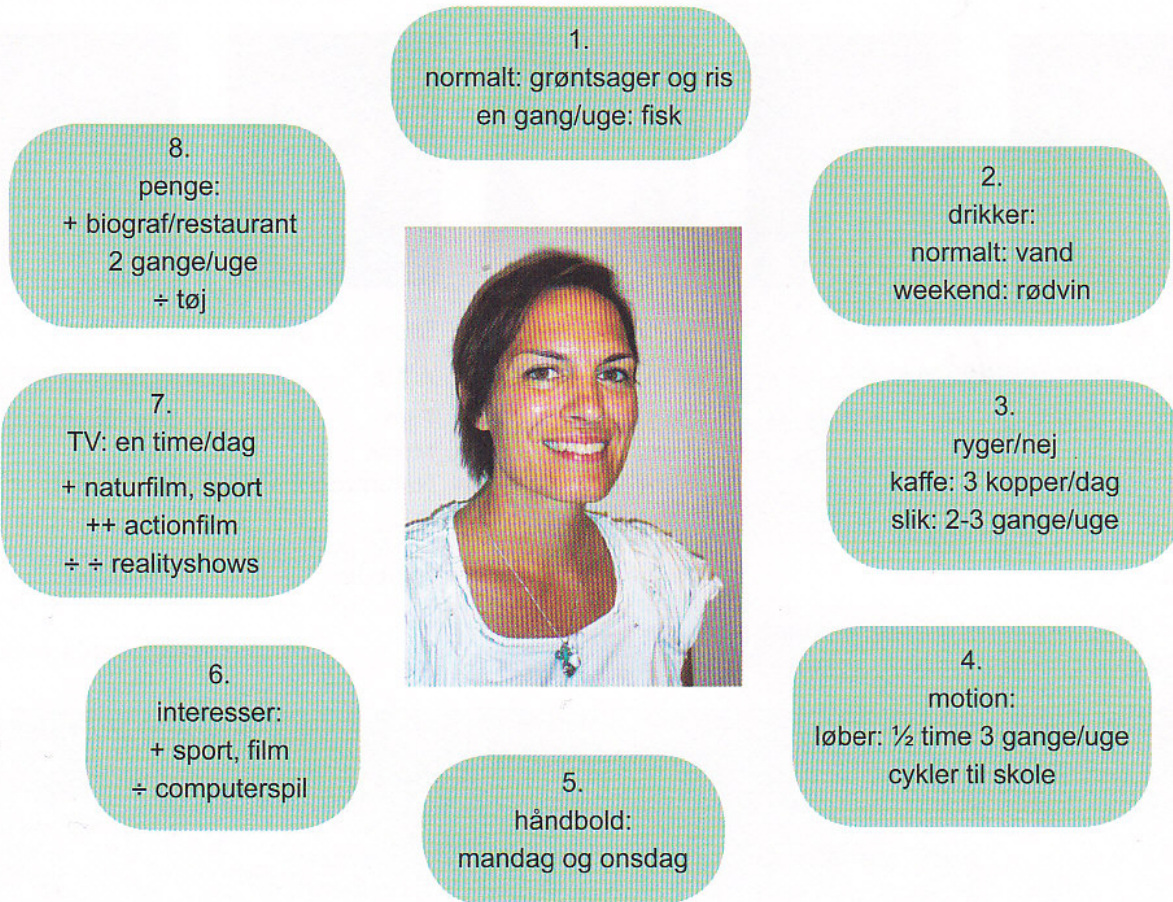
DR1		TV2		TV3+		Eurosport		MTV	
18 ³⁰	TV-avisen med vejret	18 ³⁰	Dyrevener i Australien	19 ⁰⁰	Oprah Winfrey	18 ⁰⁰	Fodbold Champions League	19 ⁰⁰	US Top 20
19 ⁰⁰	Disneysjov	19 ⁰⁰	Nyheder og vejr	20 ⁰⁰	Dr. Phil	20 ⁰⁰	Fodbold FA cup	20 ⁰⁰	EU Top 10
20 ⁰⁰	Mr. Bean	20 ⁰⁰	Hvem vil være millionær?	21 ⁰⁰	Simpsons	22 ⁰⁰	Fodbold Serie A	21 ⁰⁰	Hits
20 ³⁰	Cirkus Nemo	20 ³⁰	Shrek II	22 ⁰⁰	Robinson	23 ⁰⁰	Wimbledon Tennis	22 ⁰⁰	R & B
21 ⁰⁰	TV-avisen	23 ⁰⁰	Terminator I	23 ⁰⁰	Paradise Hotel	24 ⁰⁰	Golf Masters	23 ⁰⁰	POP
22 ⁰⁰	Indiana Jones								

Øvelse 1 (parøvelse). Svar med kortsvar: Det kan/skal/vil/må/er/gør ... (ikke). (Se også s. 117).

- Hvem vil se Eurosport?
- Hvem er glad for musik?
- Hvem kan godt lide film?
- Hvem kan ikke lide sport?
- Hvem ser TV3+?
- Hvem skal se DR1 kl. 18.30?
- Vil Mikkel se TV2 kl. 18:30?
- Skal familien se DR1 fredag kl. 20?
- Er Eva glad for musikprogrammer?
- Ser Jens Paradise Hotel?
- Kan Liv se Disneysjov og US Top 20 fredag aften?
- Må Liv se TV2 kl. 23?

Øvelse 2 (par-/gruppeøvelse). Hvad kan du godt lide at se i fjernsynet? Hvad vil du gerne se i fjernsynet i næste uge? Hvad tid kommer programmerne og på hvilke kanaler? Kig i ugens TV-programmer - i avisen eller på internettet (f.eks. på <http://ontv.dk>).

Silvias livsstil

Øvelse 1 (par-/gruppeøvelse). Lav spørgsmål og svar til Silvias livsstil (spørgsmål med og uden hv-ord). Brug informationerne i boksene.

Øvelse 2. Skriv og fortæl om din livsstil. Fortæl derefter i klassen.

Fortæl f.eks.:

- Lever du sundt?
- Hvilken motion får du?
- Dyrker du sport?
- Ryger du?
- Drikker du alkohol?
- Hvad interesserer du dig for?
- Hvad ser du i fjernsynet?
- Hvad bruger du penge på?

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

Bolig og lokalområde

57

1. en ejendom
- en lejlighed
- en opgang

2. et kollegieværelse

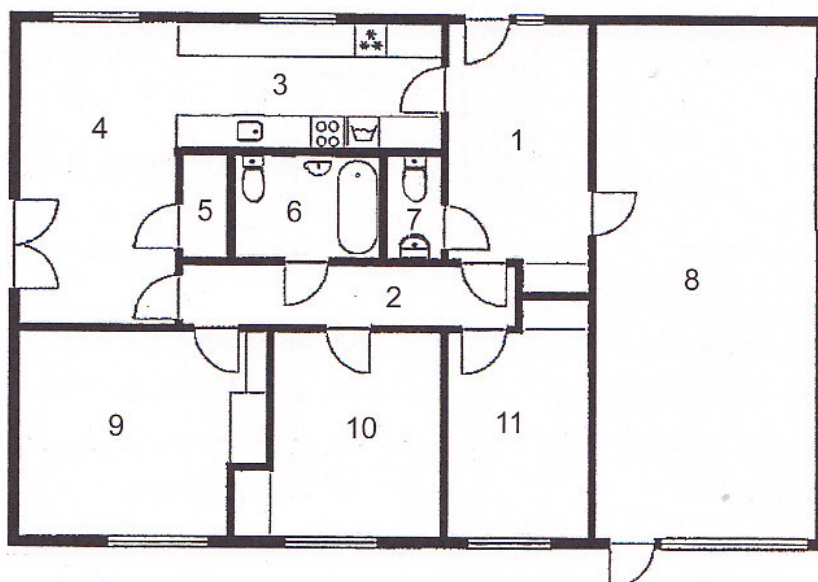

3. et hus i byen

4. et hus på landet

Rum/Værelser

Øvelse 1. Lyt og gentag.

1. en entré
2. en gang
3. et køkken
4. en spisestue
5. et bryggers
6. et badeværelse
7. et toilet
8. en stue
9. et soveværelse
10. et børneværelse
11. et kontor/
et arbejdsværelse

Øvelse 2 (parøvelse). Hvilke værelser er der i huset her? Spørg og svar: Hvad er nr. ...?

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Hvordan bor du, og hvilke værelser har du i din bolig?

Køkkenet

58 Øvelse 1. Lyt og gentag.

1. et køkkenbord	7. en skuffe	13. en elkedel
2. et køleskab	8. en termokande	14. en køkkenvask
3. en fryser	9. en tallerken	15. en emhætte
4. et komfur	10. en kniv	16. en potteplante
5. en ovn	11. en gaffel	17. et gardin
6. et køkkenskab	12. en ske	18. et skærebrett

Øvelse 2 (parøvelse). Spørg og svar: Hvad er det? Det er ... (dæk teksten og husk ordene).

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Hvad har du i dit køkken?

Substantiver i ental og flertal – ubestemt og bestemt form

Substantiver - ental			
n-ord: - (e)n		t-ord: - (e)t	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
en taske	tasken	et bord	bordet
en stol	stolen	et vindue	vinduet

Øvelse 1. Skriv bestemt form.

1. en kvinde _____	7. en ovn _____
2. en mand _____	8. et gardin _____
3. et skab _____	9. en kniv _____
4. en lampe _____	10. en plante _____
5. et bord _____	11. et barn _____
6. et komfur _____	12. et køkken _____

Substantiver - flertal					
Gruppe 1		Gruppe 2		Gruppe 3	
Ubestemt -(e)r	Bestemt -(e)rne	Ubestemt -e	Bestemt -ene	Ubestemt -	Bestemt -ene
2 kvinder	kvinderne	2 knive	knivene	2 løg	løgene
2 blomster	blomsterne	2 borde	bordene	2 glas	glassene

Øvelse 2. Skriv bestemt form.

1. to katte _____	7. to fjernsyn _____
2. to vinduer _____	8. to stole _____
3. to køleskabe _____	9. to børn _____
4. to skeer _____	10. to kopper _____
5. to brød _____	11. to gafler _____
6. to tallerkener _____	12. to mænd _____

Øvelse 3. Substantiver i ental og flertal - ubestemt og bestemt. Udfyld skemaet.

Ental		Flertal	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
en ...	→ -(e)n	gruppe 1 -(e)r	→ -(e)rne
et ...	→ -(e)t	gruppe 2 -e	→ -ene
		gruppe 3 -	
(gruppe 1)	en stue		to
	en skuffe		to
(gruppe 2)	et skab		to
	et hus		to
(gruppe 3)	et lys		to
	et kort		to

59 Øvelse 4. Udtale af bestemthedsendelserne. Lyt og gentag. Bemærk de stumme e'er.

1. Endelsen -en. Bemærk: e udtales ikke i endelsen -en.

1. katten 2. skuffen 3. thermokanden 4. skeen 5. potteplanten 6. kniven

2. Endelsen -et [ð]. Bemærk: e udtales ikke.

1. skabet 2. bordet 3. komfuret 4. værelset 5. lyset 6. toilettet

3. Endelsen -erne [ɔnə].

1. lamperne 2. planterne 3. værelserne 4. lejlighederne 5. gaflerne 6. skeerne

4. Endelsen -ene [nə]. Bemærk: Første e udtales ikke.

1. skabene 2. børnene 3. kortene 4. knivene 5. ovnene 6. mændene

Et rækkehus

Badeværelset

60 Øvelse 1. Lyt og gentag.

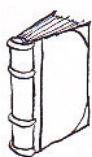
1. en bruseniche	6. et spejl	11. et håndklæde
2. en bruser	7. en hylde	12. en hårtørrer
3. en håndvask	8. en toiletrulle	13. en tandbørste
4. en vandhane	9. en bademåtte	14. en sæbe
5. et toilet	10. et badeforhæng	15. en knagerække

Øvelse 2 (parøvelse). Spørg og svar: Hvad er det? Det er ... (dæk teksten og husk ordene).

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Hvad har du i dit badeværelse?

At beskrive et sted/et rum

Der	{ står ligger hænger sidder er	en/et/noget/nogle/5 ...	på	{ væggen gulvet bordet knagen
			i	{ loftet skabet vinduet/vindueskarmen hjørnet stuen/køkkenet

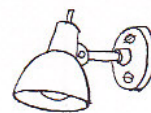
Står

Ligger

Hænger

Sidder

Eksempler (bemærk substantiverne i ubestemt og bestemt form).

Der ligger en bog på bordet.

Der står noget kaffe i køkkenet.

Der hænger nogle lamper i loftet.

Der sidder et ur på væggen.

Der er et fjernsyn i stuen.

Øvelse 1. Indsæt: står/ligger/hænger/sidder.

1. Der _____ et billede på væggen.
2. Der _____ en stol i køkkenet.
3. Der _____ en knage på væggen.
4. Der _____ en avis på bordet.
5. Der _____ en kuglepen i penalhuset.
6. Der _____ en nøgle i døren.
7. Der _____ en jakke på knagen.
8. Der _____ en computer på skrivebordet.
9. Der _____ et skab på væggen.
10. Der _____ nogle tallerkener i køkkenskabets.
11. Der _____ nogle sokker på tørresnoren. →
12. Der _____ nogle knive i skuffen.

Øvelse 2 (parøvelse). Beskriv køkkenet/badeværelset s. 68 og 71. Brug: Der står/ligger/hænger/sidder (se boksen s. 72). Husk bestemt artikel efter præpositionen.

Skriv nogle af sætningerne her.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Øvelse 3. Inversion. Placer stedsadverbialet først og husk inversion.

Eks.: Der hænger et billede på væggen.

Svar: På væggen hænger der et billede.

1. Der ligger nogle aviser på bordet. _____
2. Der står to stole i køkkenet. _____
3. Der er et fjernsyn i klasselokalet. _____
4. Der hænger en jakke på knagen. _____
5. Der sidder et ur på væggen. _____
6. Der står en papirkurv i hjørnet. _____
7. Der ligger nogle skeer i skuffen. _____
8. Der er en fryser i køkkenet. _____

Øvelse 4. Hvad er der i dit køkken/i dit badeværelse?

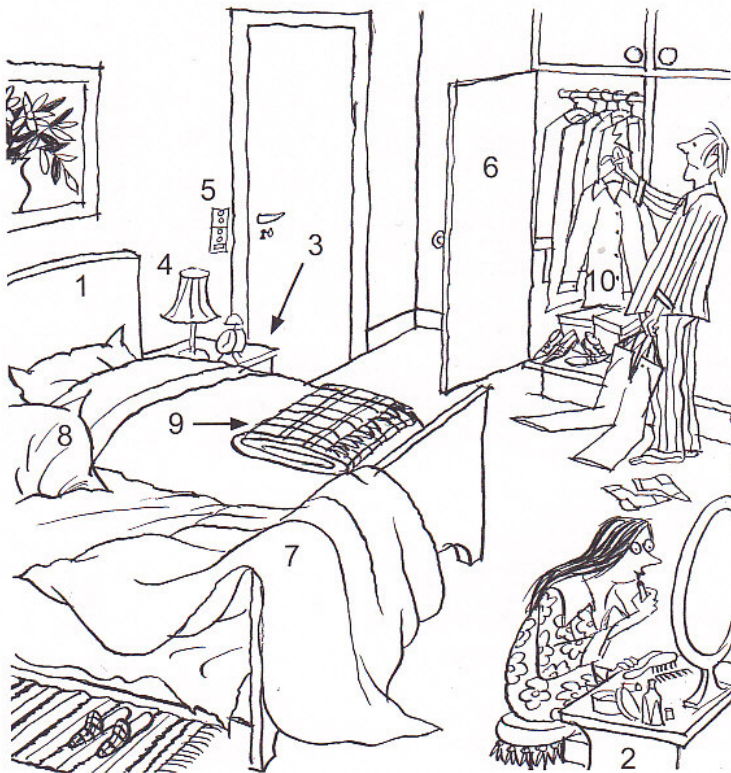
Lav sætninger uden inversion:

1. _____
2. _____

Lav sætninger med inversion:

1. _____
2. _____

Soveværelset

Øvelse 1. Lyt og gentag. 61

1. en seng
2. en kommode
3. et sengebord
4. en sengelampe
5. en kontakt
6. et garderobeskab
7. en dyne
8. en hovedpude
9. et sengetæppe
10. noget tøj

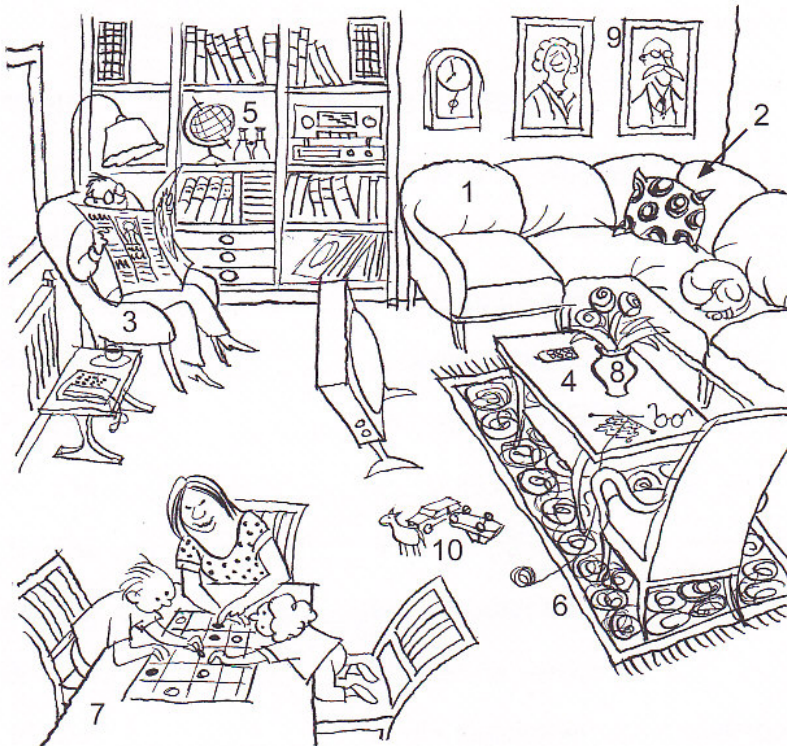
Øvelse 2 (parøvelse).

Spørg og svar:

Hvad er nr. ...? Det er ...

(Dæk teksten og husk ordene).

Stuen

Øvelse 3. Lyt og gentag.

1. en sofa
2. en pude
3. en lænestol
4. et sofabord
5. en reol
6. et gulvtæppe
7. et spisebord
8. en vase
9. et billede
10. noget legetøj

Øvelse 4 (parøvelse).

Spørg og svar:

Hvad er nr. ...? Det er ...

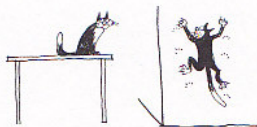
(Dæk teksten og husk ordene).

Øvelse 5 (parøvelse).

Hvad har du i din stue?

Præpositioner (position)

på
(horisontale og
vertikale flader)

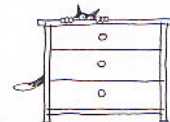
foran

under

bag (/bag ved)

over

over for

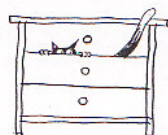
(i)mellem

ved siden af

i

ved

Øvelse 1. Kig på stuen side 74 og indsæt passende præpositioner.

1. Der står nogle bøger _____ reolen.
2. Der står et fjernsyn _____ sofaen.
3. Der ligger et gulvtæppe _____ sofabordet.
4. Der står en kop _____ telefonen.
5. Der står en vase _____ sofabordet.
6. Der hænger nogle billeder _____ sofaen.
7. Der står nogle blomster _____ vasen.
8. Der sidder en kvinde _____ bordet.
9. Der sidder nogle børn _____ hinanden.
10. Der står en lampe _____ hjørnet _____ lænestolen.
11. Der sidder et ur _____ væggen _____ reolen og billederne.
12. Der ligger noget legetøj _____ gulvet _____ fjernsynet.

Øvelse 2. Beskriv jeres klasselokale. Brug forskellige præpositioner.

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse). Beskriv din stue? Brug: Der står/ligger/hænger/sidder ...
Brug forskellige præpositioner.

62 Per og Randi bor i Nørregade

Per og Randi bor i Nørregade. De har en to-værelses lejlighed på tredje sal. Det er en ny og pæn lejlighed, men den er ikke så stor. Den er på 58 m² (kvadratmeter).

Der er en entré, en gang, et badeværelse, et køkken, et soveværelse og en stue. Der er også en altan. Her har de blomster.

Køkkenet er lille, men det er hyggeligt. I køkkenet står der et lille, rundt bord og to små, røde stole. Her spiser Per og Randi morgenmad.

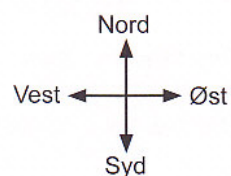
Soveværelset er lidt mørkt, for det vender mod nord. Her står der en dobbeltseng, og der står også et skrivebord med en computer. Randi sidder tit ved computeren og surfer på nettet.

Stuen er ikke så stor, men den er lys, og den vender mod syd. I stuen står der to sorte sofaer og et hvidt sofabord. I hjørnet står der en stor, brun lænestol. Det er Pers stol. Randi er ikke så glad for den. Hun synes, den er gammel og grim. Men Per elsker sin stol. Han synes, den er dejlig. Han sidder i den hver aften og læser eller hører musik.

På væggen over sofaen hænger der et stort maleri. Det er en gave fra Randis mormor. Randi er meget glad for det. Hun synes, det er flot. Per kan ikke lide maleriet. Han synes, det er for moderne. Men han kan godt lide Randi, og han siger ikke noget.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Hvor stor er Per og Randis lejlighed?
2. Hvad har de på altanen?
3. Hvordan er køkkenet?
4. Hvad står der i køkkenet?
5. Vender soveværelset mod øst?
6. Hvad er der i soveværelset?
7. Hvad farve er sofaerne og sofabordet?
8. Hvad står der i hjørnet?
9. Hvis lænestol er det?
10. Hvad synes Randi om lænestolen?
11. Hvor hænger maleriet?
12. Hvad synes Randi om det?
13. Hvad synes Per om maleriet?
14. Hvorfor siger han ikke noget?

Øvelse 3 (parøvelse): Hvordan er din bolig. Hvad har du i din bolig? Hvad synes du om tingene? Hvad kan du godt lide/hvad er du glad for? Hvorfor? Hvad kan du ikke så godt lide/hvad er du ikke så glad for? Hvorfor?

63 Farver

Adjektiver

		Før ubestemt substantiv	Efterstillet - som prædikat
Grundform	n-ord (en)	en stor stue en venlig mand	stuen er stor han er venlig
T-form	t-ord (et)	et stort skab	skabet er stort
E-form	flertal	to store værelser to venlige mænd	værelserne er store de er venlige

Øvelse 1. Udfyld skemaet. Indsæt adjektiver i de 3 former. (Se også s. 113, øvelse 1 og 2).

ved n-ord	ved t-ord	ved flertal	ved n-ord	ved t-ord	ved flertal	ved n-ord	ved t-ord	ved flertal
		runde			billige	gammel	gammelt	gamle
god			gul			lille	lille	små
	dejligt			rødt		sort	sort	sorte
		lyse			grønne	blå	blåt	blå
mørk			hvid			grå	gråt	grå
	pænt			fink		orange	orange	orange
		grimme			hyggelige	beige	beige	beige
dyr			rolig			lilla	lilla	lilla
	brunt			nyt		flot	flot	flotte

Øvelse 2. Find adjektiver i teksten s. 76. Hvor mange forskellige adjektiver er der?

Øvelse 3. Adjektiv og ubestemt substantiv. Indsæt den rigtige form af adjektivet (- / -t / -e).

1. En _____ lejlighed (hyggelig)	7. En _____ kommode (grim)
2. To _____ værelser (lys)	8. To _____ stuer (stor)
3. Et _____ fjernsyn (gammel)	9. Et _____ badeværelse (pæn)
4. To _____ vægge (hvid)	10. To _____ senge (lille)
5. En _____ sofa (flot)	11. Et _____ gulvtæppe (ny)
6. Et _____ sofabord (rund)	12. To _____ reoler (mørk)

Øvelse 4. Hvad har du i din bolig? Skriv 8 ting. (Brug ental/flertal og brug adjektiver).
Eks.: en hvid sofa, et hvidt bord, fire hvide stole.

 64 Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt så 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvor bor Stig og Mette? _____
2. Hvor stor er lejligheden? _____
3. Hvad betaler de om måneden? _____
4. Hvorfor er lejligheden kold? _____
5. Hvor mange arbejdsværelser har de? _____
6. Vender køkkenet mod nord, syd, øst eller vest? _____
7. Hvordan er køkkenet? _____
8. Hvordan er stuen? _____
9. Hvad står der ved siden af reolen? _____
10. Hvad synes Stig om sofapuderne? _____
11. Hvad synes Mette om fjernsynet? _____
12. Hvorfor er Stig og Mette glade for lejligheden? _____

65 En lejlighed i Valby

Eva og Kim og deres to børn bor i en lejlighed i Valby. Det er en 3-værelses lejlighed på 78 m², og den ligger på 4. sal. Det er en gammel lejlighed, men den er lys og pæn, og der er en god udsigt. Og så er huslejen ikke så høj.

Der er to altaner til lejligheden. Den ene vender mod øst, og den anden vender mod vest. Uden for huset er der en legeplads og en græsplæne med træer og blomsterbuske. Der er også borde og bænke. Her sidder Eva og Kim tit og nyder solen om sommeren, og børnene leger på legepladsen.

Eva og Kim har nogle flinke naboer. Til højre bor der en sød, enlig mor. Naboerne til venstre er også flinke, og de er stille og rolige. Men

Eva og Kim kender ikke underboen. Hun larmer tit, og Eva og Kim synes, hun er lidt irriterende.

Lejligheden ligger i et rart kvarter, og den ligger også centralt. Der er kun fem minutter til stationen. Det er heller ikke så langt fra Evas arbejdsplads. Hun kan gå til arbejde. Det tager kun ti minutter.

Der er mange gode forretninger i nærheden, og der er nogle små, hyggelige caféer. Der er også et bibliotek og et stort motionscenter. Eva læser meget, og hun kommer tit på biblioteket. Kim er glad for motionscenteret. Han træner tre gange om ugen.

Eva og Kim er glade for lejligheden. Alligevel vil de gerne flytte. Eva er gravid i fjerde måned, og de synes, lejligheden er for lille nu. De vil gerne have et hus og en lille have.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Hvor stor er Eva og Kims lejlighed?
2. Hvordan er lejligheden?
3. Hvad er der uden for huset?
4. Hvordan er naboerne?
5. Hvordan er kvarteret?
6. Hvordan er transportmulighederne?
7. Hvordan er lokalområdet?
8. Hvordan bruger Eva og Kim lokalområdet?
9. Hvorfor vil de gerne flytte?
10. Hvordan vil de gerne bo?

66 **Øvelse 3.** Lyt og sæt tryk.

1. lejlighed	2. kvadratmeter	3. værelse	4. altan	5. skrivebord	6. maleri
7. husleje	8. udsigt	9. legeplads	10. nabo	11. centralt	12. nærheden
13. område	14. station	15. alligevel	16. lokal	17. transport	18. trafik

en nabo	(bor ved siden af)
en underbo	(bor under)
en overbo	(bor over)
en genbo	(bor overfor)

Øvelse 4. Indsæt den rigtige form af adjektivet (- / -t / -e).

1. Lejlighederne er _____ . (billig)
2. Husene er _____ . (dyr)
3. Køkkenet er _____ . (lys)
4. Udsigten er _____ . (god)
5. Soveværelset er _____ . (mørk)
6. Altanerne er _____ . (lille)
7. Gården er _____ . (dejlig)
8. Badeværelset er _____ . (hvid)
9. Underboen er _____ . (irriterende)
10. Legepladsen er _____ . (stor)
11. Kvarteret er _____ . (kedelig)
12. Huslejen er _____ . (høj)
13. Naboerne er _____ . (flink)
14. Området er _____ . (grøn)

Øvelse 5 (parøvelse). Peg på skift på ting i klassen og spørg og svar.

Spørg: Hvad farve er .../Hvordan er ...? Svar: Den/Det/De er ...

(Spørg f.eks. til skabet, fjernsynet, stolene, tasken, jakken, hæfterne, bogen, væggene ...)

Husk bestemt form og husk den rigtige form af adjektivet (- / -t / -e).

Eksempler:

Hvad farve er tavlen?	Den er ...	(eks.: hvid)
Hvad farve er gardinet?	Det er ... -t	(eks.: hvidt)
Hvordan er stolene?	De er ... -e	(eks.: gamle)

 67 Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvordan bor Minna og Ole? _____
2. Hvor stort er huset? _____
3. Hvad er der i haven? _____
4. Hvor mange naboer har de? _____
5. Hvordan er området? _____
6. Hvor arbejder Minna? _____
7. Hvordan kommer hun på arbejde? _____
8. Hvor lang tid tager det? _____
9. Hvor arbejder Ole? _____
10. Hvad synes han om området? _____
11. Hvorfor vil Minna og børnene flytte? _____
12. Hvor vil de gerne bo? _____

Midoris lejlighed

8.
et indkøbscenter
et bibliotek
10 minutter fra stationen
cykle til skole

7.
kvarter: rolig
gård: borde og bænke
legeplads

6.
overbo irriterende, larmer
nabo flink: hilser og smiler

1.
lejlighed: Århus
3. sal
glad for lejligheden

2.
4 værelser - 82 m²
altan: blomster

3.
gammel - ikke så dyr
lys: mod vest

4.
stue: hyggelig
soveværelse (mørk)
køkken (stor)
2 x børneværelse (lille)

5.
stue
2 x sofa, rød
et sofabord, rund
2 x billede, over sofa

Øvelse 1 (par-/gruppeøvelse). Lav spørgsmål og svar til Midoris lejlighed (spørgsmål med og uden hv-ord). Brug informationerne i boksene.

Øvelse 2 (parøvelse). Dan nye par og interview hinanden om bolig og lokalområde.

Øvelse 3. Skriv og fortæl om din bolig og om dit boligområde. Fortæl derefter i klassen. (Se også s. 82).

Fortæl f.eks.:

- Hvordan er boligen? Hvor ligger den?
- Hvad er der uden for huset?
- Hvordan er kvarteret og naboerne?
- Hvordan er lokalområdet? Hvordan bruger du dit lokalområde?
- Hvordan er transportmulighederne? (bus/tog)
- Din personlige mening - hvad synes du om din bolig/dit boligområde? og hvorfor?

Øvelse 4 (par-/gruppeøvelse). Hvordan boede du i dit hjemland?

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

Praktiske ord og vendinger til bolig og lokalområde

Lejligheden

Jeg bor i en lejlighed (et hus) i ...

Den/det er på ... m² (kvadratmeter)

Det er en etværelses lejlighed
toværelses/treværelses lejlighed

Den/det ligger i stueetagen
på første (anden/tredje ...) sal

Der er en stue, en gang ...

Stuen/køkkenet vender mod nord/syd/øst/vest

Det er en lille/stor lejlighed
ny/gammel
dyr/billig
lys/mørk
hyggelig
god/dårlig

Der er en altan
et kælderrum/et loftsrum
en god udsigt

Huslejen er høj/ikke så høj/rimelig

Naboerne (naboen/underboen/overboen)

Naboerne er venlige
flinke
irriterende
aldrig hjemme
stille og rolige

De hilser altid og smiler
larmer (meget)

Jeg snakker nogle gange med naboerne.

Jeg kender ikke naboerne.

Udendørsarealer

Udenfor er der en græsplæne
en gård (med cykelstativer)
borde og bænke
en legeplads
træer og buske/blomster
en have/en terrasse
en parkeringsplads

Kvarteret

Det er et roligt kvarter
rart
kedeligt
hyggeligt
spændende

Der er stille og roligt
meget trafik
meget larm
meget grønt

Lokalområdet

Der er gode forretninger i nærheden
grønne områder
et motionscenter
en park
et bibliotek
en biograf
et indkøbscenter

Afstand/transport

Det er ikke så langt fra ...
i nærheden af ...
(kun) 5 minutter fra ...

Der er (kun) 10 minutter til stationen
1 km (kilometer) til busstoppestedet
500 m (meter) til bus nr. ...

Jeg kan gå/cykle til ... (arbejde/skole)

Jeg kan tage metroen til ...
bus nr. ...
toget

Det tager ... minutter
et kvarter/en (halv) time

Personlig mening

Jeg er glad for lejligheden, fordi ...

Jeg er ikke så glad for lejligheden.

Den er for dyr (/lille/stor/mørk/kold ...)

Jeg vil gerne flytte til ...

Jeg vil gerne have ...

Uddannelse og arbejde

68 Jamal lærer dansk

Jamal har været i Danmark i fire måneder. Han begyndte på sprogskole for to måneder siden, og han har allerede lært meget dansk. Han vil gerne have en uddannelse i Danmark, og han vil gerne lære dansk hurtigt.

På sprogskolen laver de mange forskellige ting. De læser og skriver, og de snakker og lytter til dansk. De lærer også grammatik, og de træner udtale. De arbejder tit sammen to og to eller i små grupper. Så får de praktisk træning.

Jamal læser meget, og han lærer mange nye ord. Han er god til grammatik, og han er god til at skrive. Men han synes, det er svært at tale dansk. Han er ikke så god til udtale. Der er mange mærkelige, nye lyde, synes han. Jamal har bl.a. problemer med r og blødt d, og han har også problemer med vokalerne, især med y og ø.

Jamal taler kun dansk i skolen. Uden for skolen taler han engelsk. 'I skal også tale dansk uden for skolen', siger læreren. 'Det er vigtigt.' Og Jamal prøver. Han vil gerne tale dansk. Men han synes, det er svært at forstå danskerne. Han synes, de taler for hurtigt. Og så 'spiser' de mange bogstaver. Danskerne kan heller ikke forstå ham. 'Hvad siger du?' spørger de hele tiden. Og så begynder de at tale engelsk. Jamal bliver lidt ked af det. Han har ikke lyst til at tale engelsk. Han har brug for at træne sit dansk.

De andre i klassen har samme problem. 'Skal vi ikke prøve at tale dansk i pauserne?', spørger Jamal. Det prøver de, og det hjælper lidt. 'Det er også godt at se dansk fjernsyn', siger læreren. 'I kan f.eks. se børne fjernsyn sammen med jeres børn. Det er ikke så svært'. Jamal har ikke nogen børn, men han prøver alligevel. Han synes, programmet er lidt fjollet, men det gør ikke noget. Der er ikke så mange svære ord, og han forstår meget. Jamal lærer dansk talesprog, og han er tilfreds.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Hvor længe har Jamal været i Danmark?
2. Hvornår begyndte han på sprogskole?

Bemærk:

bl.a. = blandt andet
f.eks. = for eksempel

3. Hvorfor vil han lære dansk hurtigt?
4. Hvorfor arbejder de tit i små grupper?
5. Hvad er Jamal god til?
6. Hvad er han ikke så god til?
7. Hvilke lyde har han problemer med?
8. Hvorfor kan Jamal ikke forstå danskerne?
9. Hvad gør danskerne så?
10. Hvorfor vil Jamal ikke tale engelsk?
11. Kan klassekammeraterne forstå danskerne?
12. Hvad prøver de henne i skolen?
13. Hvad synes Jamal om børneprogrammet?
14. Hvorfor ser han det alligevel?

At + infinitiv som objekt (O)

Eks.: Han elsker **at læse**.

S V O

Bemærk:

Et objekt kan bestå af forskellige ordklasser:

Hun elsker	Peter	(egennavn)
	ham	(pronomen)
	chokolade	(substantiv)
	at svømme	(verbum: at + infinitiv)
S	V	O

Bemærk: 'at' før infinitiv udtales [ɔ].

Øvelse 3. Infinitiv som objekt. Indsæt ordene i parentes og skift til at + infinitiv som vist.

Eks.: Hun **starter** på en uddannelse. (har lyst til)

Svar: Hun har lyst til **at starte** på en uddannelse.

1. Hun møder nye mennesker. (elsker) _____
2. Han læser og skriver. (er god til) _____
3. Han surfer på nettet. (kan godt lide) _____
4. Hun besøger sine venner. (er glad for) _____
5. Han taler dansk. (har lyst til) _____
6. Han møder tidligt. (hader) _____
7. Han lærer grammatik. (har brug for) _____
8. Hun studerer. (begynder) _____
9. Hun forstår dansk. (har problemer med) _____
10. Hun ser dansk TV-avis. (prøver) _____

Øvelse 4: Find eksempler på at + infinitiv i teksten s. 83. Hvor mange eksempler er der?

Øvelse 5. Hvordan går det med at lære dansk?
Lav sætninger med disse udtryk (husk: at + inf.).

Jeg er god til

Jeg er ikke så god til

Jeg synes, det er svært

Jeg har problemer med

Jeg har brug for

Jeg kan/vil prøve

Jeg kan/vil begynde

Bemærk udtrykkene:

Jeg er god/ikke så god til } + substantiv
Jeg har problemer med }

Eks.: Jeg er god (/ikke så god) til grammatik.

Eks.: Jeg har problemer med udtale.

Jeg er god til }
Jeg er ikke så god til } + at + infinitiv
Jeg har problemer med }
Jeg har brug for }
Jeg vil prøve }
Jeg vil begynde }
Det er svært/nemt }

Eks.: Jeg har problemer med at forstå dansk.

Eks.: Jeg har brug for at lære mere grammatik.

Eks.: Jeg vil begynde at læse danske aviser.

Eks.: Det er svært at udtale dansk

 69 Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvor kommer Michalina fra? _____
2. Hvor længe har hun været i Danmark? _____
3. Hvornår begyndte hun at lære dansk? _____
4. Hvad er hun god til? _____
5. Hvad har hun problemer med? _____
6. Hvilken lyd kan hun ikke udtale? _____
7. Hvor tit taler Michalina dansk? _____
8. Hvor tit går hun på sprogskole? _____
9. Hvornår går hun på sprogskole og hvorfor? _____
10. Hvor arbejder hun nu? _____
11. Hvem taler Michalina dansk med? _____
12. Hvad vil Michalina efter sprogskolen? _____

Son lærer dansk

8.
vil gerne:
dansk med kæreste
dansk i butikker

1.
land: Vietnam

2.
ophold i Danmark: 8 mdr.
sprogskole: 5 mdr.

7.
gør nu:
danske aviser
TV: danske quizprogrammer
programmer m. undertekster

3.
kæreste: dansker

6.
svært/problemer med:
skrive, udtale
(r, h, n, l, d og reduktioner)

4.
sprog:
sprogskole: dansk
danskerne + Son: engelsk

5.
nemt/god til:
forstå dansk, læse

Øvelse 1 (par-/gruppeøvelse). Lav spørgsmål og svar til Sons vej til dansk (spørgsmål med og uden hv-ord). Brug informationerne i boksene.

Øvelse 2 (par-/gruppeøvelse). Min vej til dansk

Diskussion: Hvordan det går med at lære dansk? Snak f.eks. om:

- Hvad er du god til/ikke så god til?
- Hvad er svært/nemt?
- Hvad har du brug for at lære?
- Hvordan kan du lære det?
- Hvor taler du dansk i hverdagen?
- Hvordan går det med at tale dansk med danskerne?
Forstår du dem, og forstår de dig?
Hvis ikke - hvad gør du så?
Og hvad gør de?
- Hvad kan/vil du selv gøre for at lære mere dansk?

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

Uddannelse og profession

70 Anna

Anna er uddannet psykolog fra Polen. Hun arbejder i øjeblikket som køkken-assistent i en kantine. Hun går også på sprogskole for at lære dansk. Efter sprogskolen vil hun gerne tage en ny uddannelse. Hun vil gerne på seminariet, for hun vil gerne være pædagog.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Mourad

Mourad er _____ lærer fra Marokko. Nu bor han i Danmark, og lige nu arbejder han _____ taxachauffør. Han vil gerne _____ en ny uddannelse i Danmark. Han vil gerne _____ universitetet, _____ han vil gerne _____ advokat.

Øvelse 2. Udfyld teksten.

Uddannelsessted:

Jeg gik på	}	universitetet
Jeg går på		seminariet
Jeg vil gerne på		handelshøjskolen
		designskolen
		teknisk skole
		hotel- og restaurantskolen
		...

Fag:

Jeg læste/studerede	}	jura
Jeg læser		medicin
Jeg vil gerne læse		psykologi
		økonomi
		datalogi
		biologi
		...

Profession:

Jeg arbejdede som	}	læge
Jeg er uddannet		lærer
Jeg er		ingeniør
		sygeplejerske
Jeg læser til		pædagog
Jeg arbejder som		social- og sundhedshjælper
		gartner
		kok
Jeg skal være		mekaniker
Jeg vil gerne være		frisør
Jeg vil gerne arbejde som		fotograf
		journalist
		musiker
		programmør
		it-supporter
	butiksassistent	
	tjener	
	...	

Bemærk:

Jeg er student fra ...
Jeg er selvstændig.
Jeg har mit eget firma/min egen forretning.

Øvelse 3. Skriv små tekster om Noemi og Boris' uddannelse og arbejde. (Se eksemplerne s. 87).

Noemi

Uddannelse i Spanien: Sekretær
Arbejde nu i Danmark: Butiksassistent

Fremtidsønsker:

Uddannelsessted: Social- og sundhedsskolen
Profession: Sosu-hjælper (social- og sundhedshjælper)

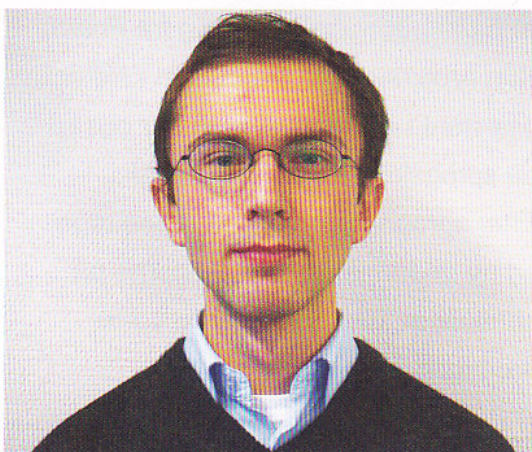

Boris

Uddannelse i Rusland: Bankassistent
Arbejde nu i Danmark: Lagermedarbejder

Fremtidsønsker:

Uddannelsessted/fag: Universitetet/datalogi
Profession: IT-ingeniør

Øvelse 4 (par-/gruppeøvelse). Snak om uddannelse og arbejde. Hvilken uddannelse har du? Hvilket arbejde havde du i dit hjemland? Har du arbejde nu? Hvad er dine ønsker for fremtiden?

Øvelse 5. Skriv lidt om dig selv her (uddannelse og arbejde).

71 Arbejdsliv

Det er onsdag eftermiddag, og Reza sidder sammen med nogle af de andre kursister fra klassen. De har fri nu. De sidder og snakker om deres liv i Danmark og om deres familie og om arbejde.

Reza

Reza er ikke tilfreds med sin arbejdssituation. Han er uddannet ingeniør fra Iran. Han har været i Danmark i to år, og han har haft flere forskellige job.

Først arbejdede han som rengøringsassistent. Arbejdet var hårdt, og lønnen var ikke så høj. Han lærte heller ikke noget dansk, for han arbejdede alene, og han snakkede ikke med nogen. Han kunne ikke lide jobbet, men han havde brug for pengene. Her var han i fem måneder. Så stoppede han.

Kort efter fik han arbejde på et lager. Her fik han nogle gode kolleger, og det var han glad for. Lønnen var også o.k., men arbejdet var kedeligt, og chefen var sur. Efter et halvt år sagde han op, og så var han arbejdsløs i et par måneder.

Nu har Reza fået job som taxachauffør. Han synes, det er et godt job, og lønnen er god. Alligevel er han ikke helt tilfreds. Han vil gerne arbejde som ingeniør igen. Han har søgt mange forskellige job, men det er svært at få job som ingeniør i Danmark.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Hvad er Rezas uddannelse?
2. Hvilke job har han haft i Danmark?
3. Hvordan var hans første job?

Førnutid

I førnutid består verbet af to dele. Førnutid dannes med hjælpeverbet har eller er.

er/har	-(e)t
V1	V2

Eks:

Han **har været** i Danmark i to år.
V1 V2

Han **er gået**.
V1 V2

(Se s. 122 om er/har og om datid og førnutid).

4. Hvorfor lærte han ikke dansk her?
5. Hvordan var hans næste job?
6. Hvordan var hans chef?
7. Hvor længe var han arbejdsløs?
8. Hvordan er hans job nu?
9. Hvorfor er han ikke tilfreds?

Øvelse 3. Find verber i datid og førnutid i Reza-teksten. Hvor mange verber er der i datid? I førnutid?

Skriv alle tekstens verber i nutid, datid og førnutid.

Manu

 72 Manu er glad for sit job, men han er lidt stresset. Han er uddannet programmør, og han er ansat i et lille computerfirma.

Han har gode kolleger, og han får en god løn. Han synes, arbejdet er interessant, men det er også lidt hårdt. Manu har meget overarbejde, og han har lange arbejdsdage. Han har ikke så meget tid til sin familie.

Han har heller ikke tid til at lære dansk. Han er stoppet på sprogskolen, og han taler kun engelsk på arbejde.

Thao

Thao er glad og tilfreds. Hun har fået arbejde i en butik i lufthavnen. Hun har arbejdet der i fire måneder nu, og hun er glad for jobbet.

Der kommer mennesker fra hele verden, og det er spændende, synes hun. Thao kan godt lide at møde nye mennesker, og hun er god til at snakke med folk.

I Vietnam var hun selvstændig og havde en lille butik. Hun solgte tøj og smykker. Thao vil gerne være selvstændig igen. Hun drømmer om at åbne en lille gavebutik.

Øvelse 1. Lyt og gentag.

Øvelse 2 (parøvelse). Svar på spørgsmålene med hele sætninger.

1. Hvad synes Manu om sit job?
2. Hvilken uddannelse har han?
3. Hvor er han ansat?
4. Hvordan er hans arbejde?
5. Hvorfor lærer han ikke dansk?
6. Hvad laver Thao?
7. Hvor længe har hun arbejdet der?
8. Hvorfor er hun glad for sit job?
9. Hvad lavede hun før?
10. Hvad vil hun gerne i fremtiden?

 73 **Øvelse 3.** Lyt og sæt tryk.

1. situation	2. interessant	3. rengøring	4. assistent	5. arbejdsløs
6. forskellige	7. uddannet	8. program	9. stressende	10. overarbejde
11. mennesker	12. selvstændig	13. allerede	14. butik	15. kolleger
16. universitetet	17. psykologi	18. kontor		

Øvelse 4. Førnutid og centraladverbium

Indsæt 'ikke'. Ordstilling: S - V1 - CA - V2

Eks.: Han har sagt op.

Svar: Han har ikke sagt op.
S V1 CA V2

1. Han har fået arbejde.

2. De har talt med chefen.

3. Hun har taget bussen.

4. Han har haft fri.

5. Hun har været på arbejde.

6. De har ringet.

Øvelse 5. Spørgsmål i førnutid

Lav om til førnutid. Ordstilling: V1 – S – V2 ?

Eks.: Arbejder han som kok?

Svar: Har han arbejdet som kok?
V1 S V2

1. Er han arbejdsløs?

2. Søger han job?

3. Lærer de dansk?

4. Har hun travlt?

5. Laver han hjemmearbejde?

6. Træner hun udtale?

 74 Lytteøvelse. Læs spørgsmålene, lyt 2-3 gange til lydfilen og svar kort.

1. Hvor kommer Marc fra? _____

2. Hvad er Marc's uddannelse? _____

3. Hvor længe har han været i Danmark? _____

4. Hvad var hans første job? _____

5. Hvad var hans næste job? _____

6. Hvorfor stoppede han dér? _____

7. Hvor arbejder han nu? _____

8. Hvordan er jobbet? _____

9. Hvad synes Marc om chefen? _____

10. Hvad sprog taler han på arbejde? _____

11. Hvad kan Marc ikke udtale? _____

12. Hvad drømmer Marc om? _____

Ordstillingsøvelse. Lav sætninger.

Konstaterende sætninger: S – V1 – CA – V2 ...

Spørgsmål: (Hv-ord) – V1 – S – CA – V2 ... ?

1. været / nu / har / i Danmark / i to år / han / .

2. lært / han / har / allerede / dansk / ?

3. godt / læse og skrive / kan / dansk / han / .

4. også godt / danskerne / han / forstå / kan / .

5. ham / danskerne / også / kan / forstå / ?

6. udtale / godt / han / vokalerne / kan / ?

7. have / i Danmark / vil / en uddannelse / han / gerne / .

8. også gerne / et job / vil / han / have / .

9. arbejde / haft / aldrig / han / i Danmark / har / ?

10. ikke / som rengøringsassistent / arbejde / vil / han / .

11. ikke / han / lide / at gøre rent / kan / ?

12. gerne / han / hvilket job / have / vil / ?

13. søge / gerne / han / job / vil / som chauffør / .

14. arbejdet / i sit hjemland / også / har / som chauffør / han / ?

15. gået / han / hvor længe / har / på sprogskole / ?

Michelles uddannelse og arbejde

1. ophold i Danmark
1½ år
mand: dansker

2. uddannelse/
Frankrig: journalist

3. arbejde i Frankrig
på en avis/5 år

4. uddannelse nu
på sprogskole/
lærer dansk

5. første job i Danmark
½ år: køkkenassistent/
restaurant
ikke glad: hårdt, lav løn

6. 2. job i Danmark
7 måneder
medhjælper i børnehave
søde kolleger

7. arbejde nu: servitrice på
en café
glad: spændende
mange nye mennesker

8. fremtidsønsker
uddannelse:
teaterskolen
job: skuespiller

Øvelse 1 (par-/gruppeøvelse). Lav spørgsmål og svar til Michelles uddannelse og arbejde (spørgsmål med og uden hv-ord). Brug informationerne i boksene.

Øvelse 2. Skriv og fortæl om arbejde og uddannelse - før, nu og i fremtiden. (Se også s. 94). Fortæl derefter i klassen. Fortæl f.eks.:

- Hvor længe har du gået i skole i dit hjemland?
- Har du en uddannelse fra dit eget land? Hvis ja: hvilken?
- Arbejdede du i dit hjemland? Hvis ja: Hvad lavede du?
- Har du job i Danmark nu?
- Hvor arbejder du? Hvad laver du?
- Bruger du din uddannelse?
- Hvordan er jobbet, lønnen, arbejdstiden, kollegerne, chefen ...?
- Har du haft andre job i Danmark?
- Hvor arbejdede du? Hvad lavede du?
- Brugte du din uddannelse?
- Hvordan var jobbet, lønnen, arbejdstiden, kollegerne, chefen ...?
- Hvad vil du gerne i fremtiden?

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

Praktiske ord og vendinger til uddannelse og arbejde

Uddannelse og arbejde i hjemland

Jeg er student fra ... (Peru)
uddannet ... (læge/kok)

Jeg gik på universitetet i ... (Peru)
læste ... (kemi)
læste til ... (lærer)

I ... (Peru) arbejdede jeg som ... (læge)

Uddannelse nu

Nu går jeg på ... (sprogkursus/universitetet ...)
Nu læser jeg ... (datalogi) på ... (universitetet)

Arbejde i Danmark nu

Lige nu arbejder jeg i ... (Føtex)/på ... (et kontor)

Jeg har været der i ... måneder/år

Jeg har ikke noget arbejde nu

Arbejde i Danmark før

Jeg har også arbejdet i ... (Netto) i 2 måneder/år
som ... (taxachauffør)
på ... (et lager)

Det er ... (4 måneder/et halvt år) siden

Om jobbet

Det er/var et godt job
spændende
interessant
kedeligt
dårligt
hårdt
stressende

Kollegerne

Jeg har/havde nogle gode kolleger
søde
flinke
irriterende

Jeg arbejder/arbejdede sammen med .../alene

Jeg snakker/snakkede ikke med nogen

Lønnen

Lønnen er/var god
o.k.
ikke så høj

Chefen

Jeg har/havde en flink chef
god
sur
irriterende

Sprog

Jeg lærer/lærte meget dansk på arbejde
kun lidt
ikke noget

Jeg taler/talte dansk med kunderne
engelsk kollegerne

Arbejdstiden

Jeg har/havde gode arbejdstider
dårlige
skiftende

Jeg arbejder/arbejdede ... timer om ugen/måned

Jeg arbejder/arbejdede fra kl. ... til kl. ... hver dag

Jeg har/havde meget overarbejde

Personlig mening

Jeg er/var glad for jobbet
ikke så glad

Jeg kan/kunne godt lide kollegerne
ikke så godt lide chefen

Jeg er/var glad for arbejdstiderne
ikke så glad for lønnen
(ikke) tilfreds med mine kolleger
min chef

Jeg kan godt lide at møde nye mennesker

Jeg kan ikke så godt lide at snakke med folk

at lave mad

at ... (+ infinitiv)

Fremtid og uddannelse

Jeg vil gerne tage en uddannelse i Danmark

Jeg vil gerne på ... (universitetet)

læse ... (psykologi)

læse til ... (læge)

Fremtid og job

Jeg vil gerne være ... (sygeplejerske/...)
selvstændig
have min egen ... (butik)

Geografi og vejr

Byer i Danmark

75 Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvor i Danmark er du fra?

B: Jeg er fra Thisted.

A: Hvor ligger det?

B: Det ligger i Jylland.

Hvor er du fra?

A: Fra Svendborg.

B: Hvor ligger det?

A: På Fyn.

Øvelse 1 (parøvelse). Lav dialoger.

Spørg og svar som vist.
Vælg byer fra kortet.

A: Hvor i Danmark er du fra?

B: Fra ...

A: Hvor ligger det?

B: Det ligger **i/på**

Øvelse 2 (parøvelse).

A spørger: Hvor ligger ... ? B svarer.

Bemærk:

i { by
 halvø
 land
på { ø

Eksempler:

i Århus
i Jylland
i Danmark
på Sjælland

Vejr og temperatur

76 Hvordan er vejret [ˈvæˈɔð]?

Solen skinner

Det er skyet

Det er overskyet

Det regner

Det blæser

Det sneer

Det lynner og tordner

Nanna er på ferie på Mallorca. Hun taler i telefon med en veninde i Danmark.

Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvordan er vejret hjemme i Danmark?

B: Det er dårligt. Det er koldt og overskyet, og det regner og blæser.

A: Nå, det lyder kedeligt.

B: Ja. Hvordan er vejret hos jer?

A: Her er det dejligt vejr. Solen skinner, og det er meget varmt.

B: Hvor mange grader er det?

A: Det er omkring 30 grader.

B: Det lyder godt.

De 4 årstider. Lyt og gentag.

Vinter (december – januar – februar)

Det er koldt om vinteren, og det sneer nogle gange - men ikke så tit den 24. december. Det er tit frostvejr om natten. Nogle gange er det ± 10 grader.

Forår (marts – april – maj)

Vejret skifter tit om foråret. Nogle gange er det koldt, og nogle gange er det varmt. Måske regner det, måske sneer det, og måske skinner solen.

Sommer (juni – juli – august)

Det er varmt om sommeren. Solen skinner tit. Det er dejligt. Men det regner også nogle gange.

Efterår (september – oktober – november)

Det er koldt om efteråret. Det blæser og stormer, og det regner - og så blæser det igen.

Hvad er temperaturen?

Hvor mange grader er det?

Det er 2° (2 grader)

Det er $\div 2^{\circ}$ (minus 2 grader)

Det er **omkring** 5°

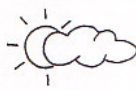
Det er **ca.** 5° (cirka)

Det er **mellem** 5 og 10°

Bemærk:

Vi måler temperatur i C (Celsius).

Øvelse 1 (parøvelse). Lav spørgsmål og svar til vejret i boksene.
Eks.: Hvordan er vejret på billede nr. 1? Hvad er temperaturen?

1. 25°	2. 20°	3. 15°	4. 13°	5. 12°	6. -5°	7. -9°	8. 6°
							

Øvelse 2 (parøvelse). Tal sammen om billederne.

Hvad årstid er det? Hvordan er vejret? Hvordan er temperaturen? Hvordan har personerne det?
(Se boksen).

Øvelse 3 (par-/gruppeøvelse).
Vejr, temperatur og årstider i Danmark

- Hvad årstid er det nu?
- Hvordan er vejret i dag?
- Hvordan er temperaturen?
- Hvilke årstider kan du lide/ikke lide i Danmark?
- Hvad slags vejr kan du godt lide?
- Hvad slags vejr kan du ikke lide?

Øvelse 4 (par-/gruppeøvelse).
Vejr, temperatur og årstider i dit hjemland
(i det område, du kommer fra).

- Hvordan er vejret i dit hjemland nu?
- Hvordan er temperaturen?
- Hvor mange årstider er der? Hvilke?
- Hvordan er vejret og temperaturen på de forskellige årstider?
- Hvilke måneder er det sommer/vinter?
- Hvad synes du om årstiderne i dit hjemland?

Hvordan er (var/bliver) vejret?

Det er dejligt ≠ dårligt
fint ≠ kedeligt
varmt ≠ koldt
tørt ≠ fugtigt

Det er solskinsvejr
regnvejr
blæsevejr
tordenvejr
snevejr
frostvejr

Hvordan har han/hun det?

Han/hun fryser
er kold
sveder
har det varmt
er våd

Kære Lea

18. juli

Spanien er fantastisk! 30 grader og solskin.
Om dagen bader vi. Havet er blå, og fyrene
er flotte.

I går var vi på diskotek.
Vi drak spændende cocktails og dansede hele
natten til god musik!

Jeg er solbrændt og glad.
Ahhhh, jeg elsker Mallorca.

Knus
Nanna

PS: Send flere penge.

PPS: Vil du godt optage Paradise Hotel
på torsdag?

Lea Larsen

Vegavej 13^{2.th.}

9500 Hobro

Danmark

Kære mormor og morfar

18. juli

Vi er nu på Mallorca, og vi har det skønt.
Hotellet er super, maden er lækker, og vejret
er dejligt.

Solen skinner fra en skyfri himmel hver dag,
og der er 30 grader i skyggen.

Vandet er 23 grader, og vi bader hele tiden.
Jeg håber, I har det godt derhjemme.

Vi ses snart.

Kærlig hilsen
Nanna

PS: Hils tante Anna.

Hr. og fru Hansen

Vinkelvej 25

3650 Ølstykke

Danmark

Øvelse 1. Et postkort. Du er på ferie. Skriv et postkort til familien eller til en ven/veninde.

Øvelse 2. En besked. Du har været på ferie i ... og kommer hjem ... dag d. ... Du skal med fly nr. SK ... fra ... Dit fly ankommer i ... lufthavn kl. ... Din ven/veninde skal hente dig i lufthavnen. Skriv en sms-besked til ham/hende.

Danmark

 77 Danmark er et lille land. Danmark består af halvøen Jylland, 3 store øer: Sjælland, Fyn, Bornholm og 403 små øer. I gamle dage var Danmark stort. Danmark havde kolonier og handelsstationer i f.eks. Grønland, Færøerne, Island, Norge, Indien, Afrika og De Vestindiske øer.

I dag har Danmark ingen kolonier, men er i rigsfællesskab (arbejder tæt sammen) med Grønland og Færøerne.

Der bor ca. 5,4 millioner mennesker i Danmark. En del er udlændinge, som kommer fra hele verden. I 2007 var ca. 5% af Danmarks befolkning udlændinge.

Danmark er et gammelt monarki. Det er 1000 år gammelt. Dronning Margrethe II er Danmarks dronning. Hun er gift med prins Henrik, og de bor på slottet Amalienborg i København. De har 2 sønner, kronprins Frederik og prins Joachim. Kronprins Frederik bliver Danmarks konge efter dronning Margrethe. I Danmark har monarken ikke politisk indflydelse.

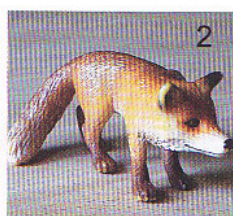
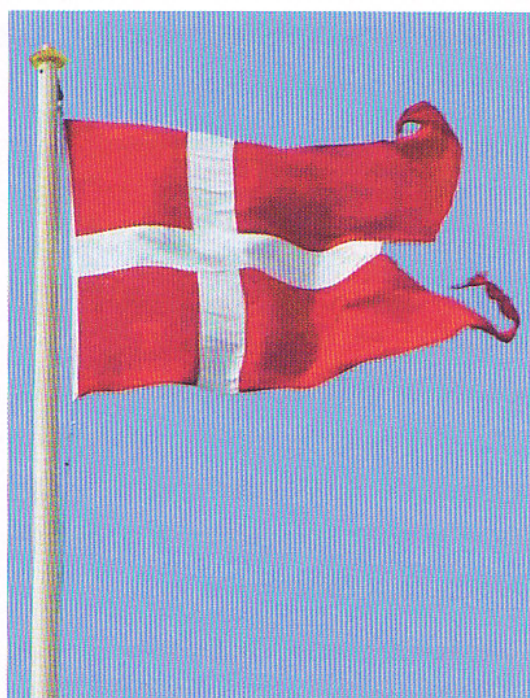
Danmarks flag er rødt og hvidt. Det hedder Dannebrog, og det er 800 år gammelt. Vi ser det ofte, for mange danskere bruger flaget ved fødselsdage og fester.

København er Danmarks hovedstad. Den ligger på Sjælland. I hovedstadsområdet bor der ca. 1,6 millioner mennesker. Århus, Ålborg, Odense og Rønne er også store byer. Århus og Ålborg ligger i Jylland, Odense ligger på Fyn, og Rønne ligger på Bornholm.

Danmarks nationalsprog er dansk, men der er stor forskel på udtalen mellem landsdelene i nord og syd og øst og vest.

Danmark er et fladt land. Vi har ikke nogen bjerge, men vi har nogle bakker, f.eks. Himmelbjerget. Himmelbjerget er 147 meter højt. Det ligger i Jylland ved Silkeborg. Vi har også mange bøgeskove, og vi har mange søer. Og så har vi gode badestrande.

Nogle gange kan du møde en kronhjort (1), en ræv (2), en hare (3) eller et pindsvin (4) i Danmarks natur. Svanen (5) er Danmarks nationalfugl. H. C. Andersen skrev et dejligt eventyr om svanen: 'Den grimme ælling'.

Danskerne kommer rundt i Danmark med bil, bus og tog, og mange mennesker cykler. Vi har også færger, for der er vand omkring det meste af Danmark. Vi har tre store broer: Storebæltsbroen mellem Sjælland og Fyn, Lillebæltsbroen mellem Fyn og Jylland og Øresundsbroen mellem Danmark og Sverige.

Danmark er et demokrati. Danmarks demokrati begyndte med Grundloven i 1849. Danmarks parlament hedder Folketinget. Hvert fjerde år er der valg. Så vælger danske statsborgere 179 politikere (politiske repræsentanter) til Folketinget. 175 vælges fra Danmark, to fra Grønland og to fra Færøerne. Folketingets 179 medlemmer arbejder på Christiansborg, et gammelt slot i Københavns centrum. Statsministeren er Danmarks politiske leder.

Danmark er medlem af EU (den Europæiske Union), FN (de Forenede Nationer), NATO (den vestlige militæralliance) og OECD (Organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling).

Øvelse 1 (parøvelse). Svar på spørgsmålene.

1. Hvad hedder Danmarks landsdele?
2. Hvad hedder hovedstaden i Danmark?
3. Hvilke andre store byer har vi i Danmark?
4. Hvor mange mennesker bor der i Danmark?
5. Hvad hedder Danmarks dronning?
6. Hvordan er Danmarks natur?
7. Hvilke dyr kan man møde i Danmarks natur?
8. Hvornår er Grundloven fra?
9. Hvad hedder Danmarks parlament?
10. Hvor mange medlemmer er der?
11. Hvad kalder man Danmarks politiske leder?
12. Hvor har du været i Danmark?

Øvelse 2. Fortæl om dit hjemland.

Forbered først hjemme, og fortæl derefter i klassen.

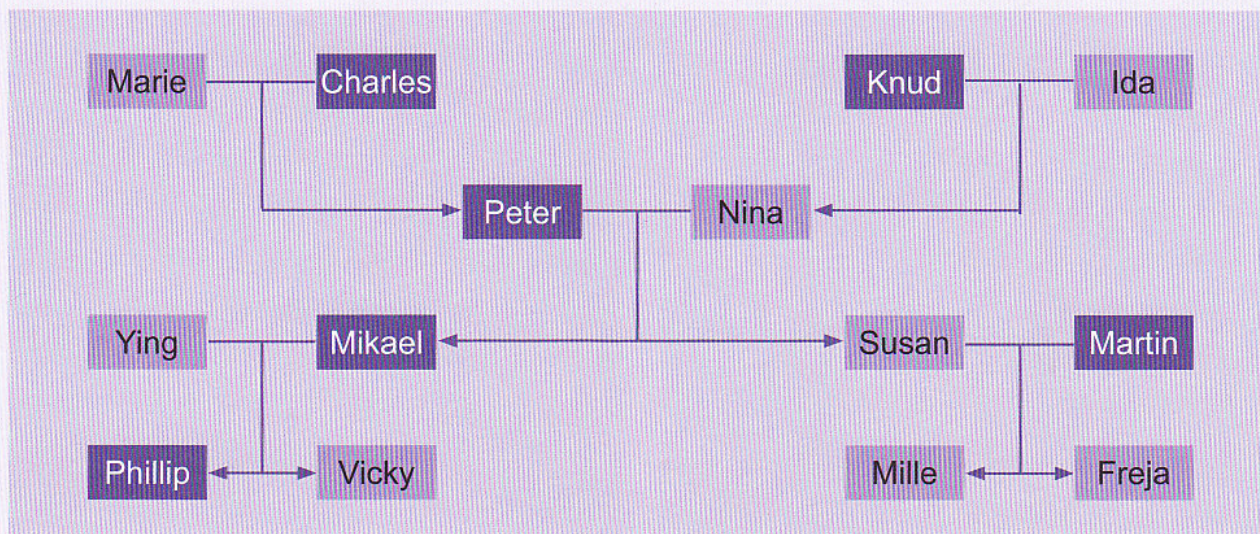
Familierelationer

 78 Øvelse. Lyt og gentag.

en mormor:	mors mor
en morfar:	mors far
en farmor:	fars mor
en farfar:	fars far
et barnebarn: (to børnebørn)	datters eller søns barn
en oldemor:	mormors mor morfars mor farmors mor farfars mor
en oldefar:	mormors far morfars far farmors far farfars far
et oldebarn:	barnebarns barn
en moster:	mors søster
en morbror:	mors bror
en faster:	fars søster
en farbror:	fars bror
en onkel:	mosters mand fasters mand

en tante:	morbrors kone farbrors kone
en svoger:	søsters mand mands/kones bror
en svigerinde:	brors kone mands/kones søster
en niece:	søsters/brors datter
en nevø:	søsters/brors søn
en kusine:	mosters datter fasters datter morbrors datter farbrors datter
en fætter:	mosters søn fasters søn morbrors søn farbrors søn
en svigermor:	mands/kones mor
en svigerfar:	mands/kones far
en svigersøn:	datters mand
en svigerdatter:	søns kone

Familie i 4 generationer

Øvelse 1. Hvem er de? (Se også s. 101).

1. Nina er Maries _____
2. Peter er Knuds _____
3. Ying er Mikael's _____
4. Martin er Ninas _____
5. Phillip er Frejas _____
6. Mille er Vickys _____
7. Susan er Vickys _____
8. Phillip er Susans _____
9. Mille er Mikael's _____
10. Nina er Frejas _____
11. Peter er Phillips _____
12. Mikael er Milles _____
13. Knud er Mikael's _____
14. Mille er Knuds _____
15. Charles er Vickys _____
16. Martin er Mikael's _____
17. Freja er Ninas _____
18. Ying er Susans _____

Øvelse 2. Spørgsmål til familien.

Bemærk: Hvem er ...? Svar: Det er ...

1. Hvem er Milles tante?
2. Hvor mange børnebørn har Marie og Charles?
3. Hvor mange kusiner har Phillip?
4. Hvem er Ninas svigermor?
5. Hvor mange oldebørn har Knud?
6. Hvem er Peters svigerfar?
7. Hvem er Maries svigerdatter?
8. Hvor mange niecer har Mikael?
9. Hvad hedder Yings svoger?
10. Hvad hedder Susans niece?
11. Hvem er Frejas fætter?
12. Hvem er Mikael's søster?
13. Hvor mange børnebørn har Nina og Peter?
14. Hvad hedder Yings svigerinde?
15. Hvem er Mikael's kone?

Måneder og datoer

79 Dialog 1. Lyt og gentag.

A: Hvad dato er det i dag?

B: Det er den 26. maj.

A: Hvornår skal vi til test?

B: Om tre uger. Den 16. juni.

Øvelse 1 (parøvelse): Hvad dato er det?

Spørg og svar som vist. (Husk ordenstal).

Eks.: Hvad dato er det? (7/3)

Svar: Det er den syvende marts.

10/8, 15/2, 30/10, 25/4, 19/1, 29/11, 6/6.

Øvelse 2. Hvad dato er det? Skriv datoen. (Husk punktummer).

Eks.: (11/4). Svar: Det er d. 11. april.

13/09

24/12

07/07

09/06

08/05

Øvelse 3 (parøvelse).

A spørger og B svarer som vist.

Eks.: Hvad dato er det? (07/03)

Svar: Det er den syvende i tredje.

04/10, 27/07, 01/06, 31/12, 14/05, 18/08.

Måneder. Lyt og gentag.

januar	juli
februar	august
marts	september
april	oktober
maj	november
juni	december

Bemærk: Månederne skrives med lille begyndelsesbogstav.

Ordenstal. Lyt og gentag.

1. første [fɔ̃:sdə]	11. elvte [ælfdə]	21. enogtyvende [enɔ̃tywɔ̃nə]
2. anden [anɔ̃]	12. tolvte [tɔ̃ldə]	22. toogtyvende [toɔ̃tywɔ̃nə]
3. tredje [træðjə]	13. trettende [trædnə]	23. treogtyvende [træjɔ̃tywɔ̃nə]
4. fjerde [fjɛ:ɔ̃]	14. fjortende [fjɔ̃rdnə]	24. fireogtyvende [fiɔ̃tywɔ̃nə]
5. femte [fæmdə]	15. femtende [fæmdnə]	25. femogtyvende [fæmɔ̃tywɔ̃nə]
6. sjette [sjæ:də]	16. sekstende [sæj:sdnə]	26. seksogtyvende [sægsɔ̃tywɔ̃nə]
7. syvende [sywɔ̃wɔ̃nə]	17. syttende [sødənə]	27. syvogtyvende [sywɔ̃tywɔ̃nə]
8. ottende [ɔ̃dnə]	18. attende [ʰadnə]	28. otteogtyvende [ådnɔ̃tywɔ̃nə]
9. niende [ni'inə]	19. nittende [nɛdnə]	29. niogtyvende [niɔ̃tywɔ̃nə]
10. tiende [ti'inə]	20. tyvende [tywɔ̃wɔ̃nə]	30. tredivte [træðfdə]
		31. enogtredivte [enɔ̃træðfdə]

Bemærk: Ved ordenstal er der punktum efter tallet.

Øvelse 3. Dato i nutid, datid og fremtid.

Hvad dato er det i dag?

Hvad dato var det i går?

Hvad dato er det i morgen?

Hvad tror du, hun ønsker sig?
Hvad tror du, hun får?

79 Dialog 2. Fødselsdag og ønsker

- A: Hvornår har du fødselsdag?
B: Jeg har fødselsdag den 8. oktober.
A: Hvor gammel bliver du så?
B: Jeg bliver 34.
Hvornår har du fødselsdag?
A: Jeg bliver 27 i morgen.
B: Nej, til lykke!
A: Tak.
B: Hvad ønsker du dig i fødselsdagsgave?
A: Jeg ønsker mig bøger og en ny taske.

Dialog 3. Årstal

- A: Hvad årstal er du født?
B: I 1977.

- Øvelse 4 (parøvelse).** Lav små dialoger.
Spørg til fødselsdato, alder, fødselsår og ønsker:
Hvornår har du/din mand/din kone ...fødselsdag?
Hvor gammel bliver du/han/hun?
Hvad ønsker du dig? Hvad ønsker han/hun sig?
Hvad årstal er du/han/hun født?

Øvelse 5. Skriv de reflekseive pronominer (se skemaet s. 119).

- Jeg ønsker _____
Du ønsker _____
Han/hun ønsker _____
Vi ønsker _____
I ønsker _____
De ønsker _____

Bemærk udtale af årstal:

1983 → 19 83 [nedn 'træjfi:s']

Kroppen

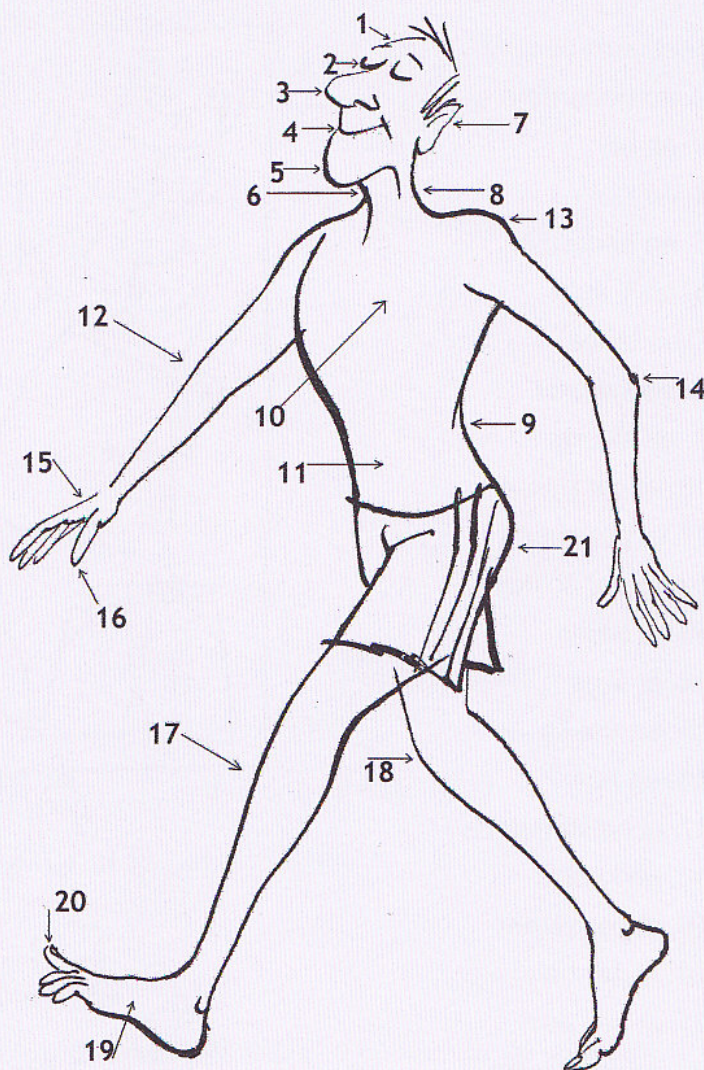
 81 Øvelse 1. Lyt og gentag.

Et hoved

1. en pande
2. et øje (to øjne)
3. en næse
4. en mund
5. en hage
6. en hals
7. et øre
8. en nakke

En krop

9. en ryg
10. et bryst
11. en mave
12. en arm
13. en skulder
14. en albue
15. en hånd (to hænder)
16. en finger (fem fingre)
17. et ben
18. et knæ
19. en fod (to fødder)
20. en tå (fem tæer)
21. en bagdel/en numse

Øvelse 2 (parøvelse). Spørg på skift: Hvad er nummer ...? (Dæk teksten, svar og husk ordene).

Dialog. Lyt og gentag.

A: Hvordan har du det?

B: Jeg har det ikke så godt?

A: Hvad er der i vejen?

B: Jeg har ondt i maven.

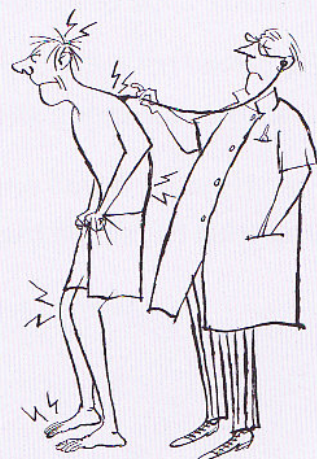
Øvelse 3. (parøvelse). ... har ondt i ...(+ bestemt form).

Bo er hos lægen. Hvor har han ondt? Svar og husk bestemt form.

Eks.: Han har ondt i maven/ørerne.

Øvelse 4 (parøvelse). Hvordan har du det?

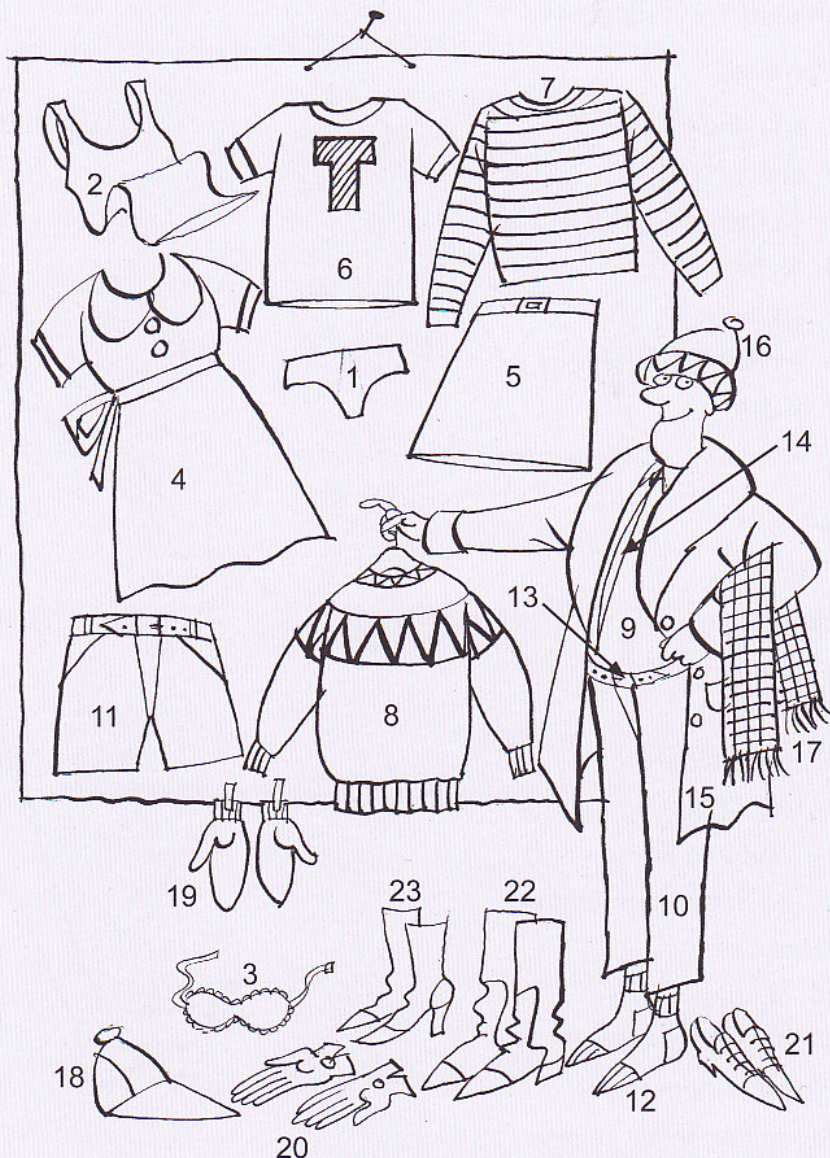
Lav små dialoger som vist.

Tøj

82 Øvelse 1. Lyt og gentag.

1. et par trusser
2. en undertrøje
3. en bh
4. en kjole
5. en nederdel
6. en T-shirt
7. en bluse
8. en sweater
9. en skjorte
10. et par bukser
11. et par shorts
12. et par sokker
13. et bælte
14. et slips
15. en frakke
16. en hue
17. et halstørklæde
18. en kasket
19. et par vanter
20. et par handsker
21. et par sko
22. et par støvler
23. et par højhælede sko

Øvelse 2 (par-/gruppeøvelse). Snak om tøj i klassen.

Hvad har ... på i dag? Brug farver.

Eks.: Hvad har Peter på i dag?

Svar: Han har en rød skjorte, et rødt slips og røde bukser på.

Eks.: Hvad har Sarah på i dag?

Svar: Hun har en lilla bluse på og en sort nederdel.

Bemærk:

Hvad har han på?

Han har ... på.

Tror og synes

Tror: Jeg ved det ikke, men jeg gætter på det (og jeg kan checke det).

Synes: Det er min personlige mening/vurdering (måske mener du noget andet).

Øvelse 1. Indsæt tror/synes.

1. Jeg _____, bussen kører klokken 8.
2. Jeg _____, her er meget varmt.
3. Jeg kender hende, og jeg _____, hun er sød.
4. Jeg spiser tit sushi, og jeg _____, det smager godt.
5. Jeg har ikke set filmen, men jeg _____, den er god.
6. Jeg spiller fodbold hver uge. Jeg _____, det er sjovt.
7. Han var ikke i skole i dag. Jeg _____, han er syg.
8. Jeg er glad for min lejlighed. Jeg _____, den er hyggelig.
9. Jeg har ikke set lejligheden, men jeg _____, den er hyggelig.
10. Jeg vil gerne lære kinesisk, men jeg _____, det er svært.

Øvelse 2 (par-/gruppeøvelse). Tror. Arne og Gitte.

Hvem er Arne og Gitte? Hvordan lever de? Hvad spiser de? Hvordan bor de? Er de gift? osv.
Hvad tror du? Lav spørgsmål og svar. Brug: Jeg tror .../Jeg tror ikke, ... (se boksen).

Bemærk:

Jeg tror, ...

Eks.: Jeg tror, han er single.

Jeg tror ikke, ...

Eks.: Jeg tror ikke, hun ryger.

Bemærk kortsvar med tror:

Spiser hun sundt?

Svar: Ja, det tror jeg.

Ryger hun?

Svar: Nej, det tror jeg ikke.

Tidsudtryk

Fortid		Nutid	Fremtid	
+ 2 dage	+ 1 dag	nu	+ 1 dag	+ 2 dage
i forgårs	i går	i dag	i morgen	i overmorgen

Fortid	Fremtid
i morges/*her til morgen i formiddags i eftermiddags i aftes	*her til morgen i formiddag i eftermiddag i aften
i går morges i går formiddags i går eftermiddags i går aftes	i morgen tidlig i morgen formiddag i morgen eftermiddag i morgen aften
i mandags i tirsdags i lørdags	på mandag på tirsdag på lørdag
*søndag morgen *fredag eftermiddag *onsdag aften	*søndag morgen *fredag eftermiddag *onsdag aften
*i weekenden	*i weekenden
for en time siden for en uge siden	om en time om en uge
i sidste uge i forrige uge	i næste uge i næste uge igen
i sommer i vinter sidste år	til sommer til vinter til næste år

*Bemærk: Visse tidsudtryk bruges både i fortid og fremtid. Verbet viser tiden. Eks:

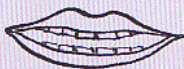

Fortid: Hvad lavede du lørdag aften/i weekenden?

Fremtid: Hvad skal du lørdag aften/i weekenden?

Generelt	Periode	Frekvens	Kronologi
om morgenen	i fem minutter	hver dag	først
om eftermiddagen	i en time	hver anden dag	så/bagefter
om aftenen	i en uge	to gange om dagen	til sidst
om mandagen	i en måned	en gang om ugen	før skole
om vinteren	i et år	tre gange om måneden	efter arbejde
i weekenden			kort efter ti minutter efter

Vokalskema

83

Fuldvokaler	Fortungevokaler		Bagtungevokaler
Høj tungestilling lille åbningsgrad ↑ ↓ Lav tungestilling stor åbningsgrad	<i>i</i> Kina	<i>y</i> syv	<i>u</i> bus
	<i>e</i> hedder	<i>ø</i> købe	<i>o</i> skole
	<i>æ</i> læse	<i>ö</i> søndag	<i>å</i> låne
	<i>a</i> a: tale <i>a</i> land	<i>j</i> lørdag	<i>å</i> går
	<i>ɑ</i> fra		<i>ɔ</i> kommer
Læbestilling	'lang mund'	'rund mund'	
			

Endvidere svagtryksvokalen *e* [ə], som er en urundet midttungevokal.

Fortungevokaler

Vokalerne i *i*- og *y*-rækken udtales med hævet fortunge.

Tungen bevæges gradvist nedad fra *i* til *ɑ*.

Bagtungevokaler

Vokalerne i *u*-rækken udtales med hævet bagtunge.

Tungen bevæges gradvist nedad fra *u* til *ɔ*.

Artikulation af: *i*, *y* og *u***Øvelse 1. *i* / *y*.**

Sig *iiii* ('lang mund' og fortunge), fastfrys tungestillingen, skift til 'rund mund' og sig: *yyyy* (stadig fortunge). Skift et par gange fra *i* til *y* (fra lang til rund mund): *i - y - i - y - i - y*. Kun læberne bevæger sig.

Øvelse 2. *y* / *u*.

Sig igen *yyy*. Fastfrys nu 'rund mund', træk tungen tilbage og skift til bagtunge og sig: *uuuu*. Skift et par gange fra *y* til *u* (fra fortunge til bagtunge): *y - u - y - u - y - u*.

Udtale af d, r og p, t, k

84 Udtale af d

Øvelse 1. Hårdt og blødt d: [d] og [ð].
Mundgymnastik. Lyt og gentag.

Tunge op Tunge ned

at [ad]	ad [að]
mat	mad
hat	had
bat	bad

Bemærk: D udtales [ð] ved dobbelt d (-dd-),
eks.: hedder og efter vokal, eks.: udtale.

Øvelse 2. Stumt d. Lyt og gentag.

D [-]: Tyskland, mand, kold, hylde, nord, bord,
halvtreds, halvfjerds, lidt, godt.

Bemærk: D udtales ikke i kombinationerne:
-nd, -ld, -rd, -ds, -dt.

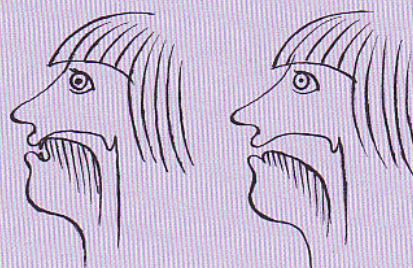
Udtal hårdt d [d]:

Sig: da da da, og mærk tungespidsen
bag tænderne i overmundens.

Udtal blødt d [ð]:

Sig: 'aa' og mærk tungen nede bag
tænderne i undermundens.

Fastfrys tungen her og sig: ad [að].

[d] : du

[ð] : hedder

85 Udtale af r. Lyt og gentag.

- [r]: Rusland, Rumænien, Iran, Irak, Peru,
arabisk, russisk, fra, Frankrig, Kroatien,
Brasilien, fransk, sprog.
- [ɹ]: Syrien, Tyrkiet, tyrkisk, Sverige, Jordan, urdu.
- [-]: Danmark, Norge, Portugal, Armenien.

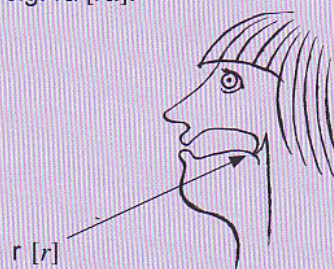
Bemærk: R udtales [r] først i ordet og efter konsonant.
Efter vokal udtales r [ɹ], som en slags a-lyd, eller det
udtales ikke. (Bemærk udtalen af -ar [ɑ] og -år [å]).

Udtale af r

R [r] kommer fra halsen.

Hold fortungen nede, og hæv bagtungen.

Sig: ah [ɑ] - frys tungen i denne position,
og sig: ra [rɑ].

86 Udtale af p, t og k

Øvelse: p-, t-, k-. Bemærk: P, t og k er aspirerede først i ordet. Lyt og gentag og pust på p, t, k.

P: Portugal, Polen, Peru, Paris

T: Tyskland, Tanzania, taler, tyrkisk

K: Kenya, Kina, kineser, kommer

Bemærk: P, t og k er ikke aspirerede ved dobbeltkonsonant (-pp-, -tt-, -kk-) og efter s-.
Eks.: stoppe [sdɔbə], otte [å:də], vække [væɡə]. Her udtales p [b], t [d] og k [g].

Længde

87 1. Vokallængde

Vokaler kan være lange, og de kan være korte. Vokalen er normalt kort før to konsonanter og lang før én konsonant.

Lange vokaler udtales normalt, som de skrives. Bemærk: Længde noteres [:] efter den lange vokal.

Øvelse 1. Lang og kort vokal. Lyt og gentag.

1. læse [læ:sə] – læsse [læsə]
2. ruser [ru:sɔ] – russer [rusɔ]
3. sile [si:lə] – silde [silə]
4. hæle [hæ:lə] – hælde [hælə]
5. mule [mu:lə] – mulle [mulə]

Øvelse 2. Lang eller kort vokal?

Hvilket ord hører du? Sæt kryds.

1. køle _____ kølle _____
2. hvile _____ ville _____
3. hane _____ Hanne _____
4. kile _____ kilde _____
5. hæle _____ hælde _____

2. Konsonantlængde

Konsonanter kan også være lange. Nogle gange 'spiser' en konsonant et nabo-e. Så bliver konsonanten længere. Eks.: komme [kɔmmə], hende [hendə].

Bemærk: Konsonantlængde noteres: [,] under den lange konsonant.

Øvelse. Lyt og gentag.

1. ned/nede [neðð]
2. ud/ude
3. ind/inde
4. hen/henne
5. hjem/hjemme

Kort eller lang vokal?

Tommelfingerregel:

Vokal + 1 konsonant → lang vokal

Vokal + 2 konsonanter → kort vokal

Eks.: Ane [anə] – Anne [anə]

Bemærk: Der er aldrig dobbeltkonsonant (to ens konsonanter) sidst i et ord.

Eks.: ikke: bus~~s~~ men: bus

Vokalsænkning

Korte vokaler 'synker' ofte (men ikke altid) og udtales som en dybere vokal i samme række.

Et kort i 'synker' f.eks. ofte og udtales [e]. Kort e 'synker' ofte og udtales [æ]. osv.

Efter r synker vokalen ofte to trin, eks.: frisk [fræsg].

Vokalsænkning					
fine	[fi:nə]	↓	i	y	u
finde	[fɛ:nə]		e	ø	o
frisk	[fræ:sg]		æ	ö	å
			a:/a	ä	å
			α		ɔ

Vokalsænkning 1.

88 Udtale af i. Lyt og gentag. Hvilken lyd hører du? [i], [e] eller [æ]? Skriv lyden i rammen over i.

- [] [] [] [] [] [] [] [] [] []
 1. Kvinde 2. ti 3. vindue 4. papir 5. viskelæder 6. mobiltelefon 7. briller 8. nitten 9. drikker

89 Udtale af e. Hvilken lyd hører du? [e], [æ] eller [a]?

- [] [] [] [] [] [] [] [] [] []
 1. Ven 2. ved 3. fjernsyn 4. seks 5. alene 6. tres 7. fem 8. fredag

90 Udtale af æ. Hvilken lyd hører du? [æ] eller [a]?

- [] [] [] [] [] [] [] [] [] []
 1. Hæfte 2. kæreste 3. væg 4. viskelæder 5. præsentere 6. træne 7. englænder 8. mænd

Vokalsænkning 2.

91 Udtale af a. Lyt og gentag. Hvilken lyd hører du? [a:] (dame), [a] (mand) eller [α] (barn)?

- [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] []
 1. avocado 2. tomat 3. appelsin 4. banan 5. kartoffel 6. ananas 7. agurk 8. salat
 9. laks 10. kage 11. cola 12. chokolade 13. aviser 14. apoteket 15. vand 16. kaffe

Vokalsænkning 3.

92 Udtale af y. Lyt og gentag. Hvilken lyd hører du? [y], [ø] eller [ö]?

- [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] []
 1. kylling 2. tynd 3. tyk 4. sytten 5. syltetøj 6. skynder 7. krydret 8. fryser 9. dyr 10. begynde

Vokalsænkning 4.

93 Udtale af ø. Lyt og gentag. Hvilken lyd hører du? [ø] løber, [ö] svømmer, [j] gør eller [ɔ] tøj?

- [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] []
 1. pølse 2. bønner 3. fløde 4. rugbrød 5. kød 6. syltetøj 7. rødvin 8. gulerødder
 9. smør 10. indkøbsvogn 11. nødder 12. løg 13. tørstig 14. Øjvind 15. søn 16. lørdag

Vokalsænkning 5.

 94 **Udtale af u.** Lyt og gentag. Hvilken lyd hører du? [u] eller [å].

1. bus 2. nummer 3. kursus 4. nu 5. mund 6. minutter 7. rund 8. tunge

Vokalsænkning 6.

 95 **Udtale af o.** Lyt og gentag. Hvilken lyd hører du? [o], [å], [å] eller [ɔ].

1. god 2. godt 3. onsdag 4. torsdag 5. olie 6. bolche 7. chokolade
8. ost 9. porre 10. bror 11. onkel 12. tolv

Vokalsænkning 7.

 96 **Udtale af å.** Lyt og gentag. Hvilken lyd hører du? [å], [å] eller [ɔ]?

1. låne 2. står 3. hånd 4. måned 5. går 6. gå 7. så (adv.) 8. vågner 9. får

Tryksvagt –e

Assimilation: Tryksvagt -e 'spises' ofte af en nabolyd - af en vokal eller konsonanterne: [n, m, ŋ, l, ð, j, w]. Tryksvagt e udtales så ikke, men nabolyden bliver længere, eks.: komme [kɔmm̩].

Reduktion: Tryksvagt –e bortfalder ofte efter konsonanterne: f, s, p, t, k, b, d, g. Reduktion ses mest inde i en sætning.

Tryksvagt -e udtalt [ə]: I isolerede ord og før pause udtales -e ofte [ə].

 97 **Øvelse 1. Adjektiver og assimilation.** Lyt og gentag. Bemærk assimilationer i flertal.

Ental	Flertal
1. god	/ gode [go:ɔ]
2. ny	/ nye [ny:y]
3. billig	/ billige [bili:i]

Ental	Flertal
4. dyr	/ dyre [dy:ɔ]
5. stor	/ store [sdo:ɔ]
6. pæn	/ pæne [pæ:n]

Ental	Flertal
7. grim	/ grimme [græmm̩]
8. hvid	/ hvide [viðð̩]
9. lang	/ lange [lɑŋŋ̩]

Øvelse 2. Adjektiver og svagtryksvokalen [ə]. Lyt og gentag. Bemærk: -e udtales [ə] i flertal:

Ental	Flertal
1. mørk	/ mørke [mɔ:ŋə]
2. lys	/ lyse [ly:sə]

Ental	Flertal
3. flot	/ flotte [flɔdə]
4. sort	/ sorte [sɔ:ɔdə]

Ental	Flertal
5. smuk	/ smukke [smågə]
6. flink	/ flinke [flɛŋgə]

Bemærk: Se rettenøgle på: www.synope.dk.

Sætningstryk

Isolerede ord har altid tryk - men i sætninger mister mange ord tryk. Grupper af ord går her ofte sammen i rytme-grupper omkring ét fælles tryk. Der er ikke pause mellem ordene i en rytme-gruppe. Hver rytme-gruppe skal udtales som en sammenhængende helhed – og ikke som en række enkeltord. (Bemærk: Der er ikke pauser i sætninger, men der kan nogle gange være et lille ophold mellem rytme-grupperne).

Intonationen i dansk er nedadgående. Det første tryk ligger lige før det højeste punkt i intona-tionskurven, og herefter bevæger trykkene sig nedad mod punktum.

1. Facit til øvelse 1, s. 10.

'Sheng / 'kommer / fra 'Kina. /
Han er 'otteogtyve / 'år. /
Han er 'gift, /
og han 'bor / i 'Saxogade / 'sammen / med sin 'kone. /
De 'bor / i nummer '19, / 'tredje / 'sal / til 'venstre. /
'Sheng / taler 'kinesisk / og 'engelsk / og 'lidt / 'dansk. /
'Shengs / 'kone / er 'englænder. /
'Hun / hedder 'Jennifer. /
'Sheng / og 'Jennifer / taler 'engelsk / 'sammen. /

2. Facit til øvelse 1, s. 19.

Maria / er 'brasili'aner. /
Hun har 'været / i 'Danmark / i 'to / 'år /
og 'syv / 'måneder, /
og hun taler 'godt / 'dansk / 'nu. /
Maria / 'bor / i 'Elmegade / nr. '31, /
'stuen / til 'højre. /
Hun er 'ikke / 'gift, /og hun har 'ikke / 'nogen / 'børn, /
men hun bor 'ikke / 'alene. /

Hun 'bor / 'sammen / med en ven'inde. /
Ma'rias / ven'inde / hedder 'Sarah. /
'Sarah / er 'også / 'brasili'aner. /
Hun har 'kun / 'været / i 'Danmark / i 'fem /
'måneder, /
og hun forstår 'ikke / 'dansk. /
'Sarah / taler 'kun / 'portugisisk. /
Hun 'savner / 'Brasilien. /

Ordstilling

Ligefrem ordstilling

En neutral hovedsætning begynder med subjekt og har ligefrem ordstilling:

S	-	V1	-	CA	-	V2	-	O	-	A	-	A
subjekt		verbum 1		central-adverbial		verbum 2		objekt		frit adverbial		frit adverbial (sted før tid)
Børnene		går								i skole		hver dag.
De		møder		altid								klokken 8.
Han		vil		måske		hente		dem		fra skole		i morgen.

Inversion

1. **Spørgsmål:** Der er inversion (V før S) i spørgsmål – med eller uden hv-ord.

Hv-ord	-	V1	-	S	-	CA	-	V2	-	O	-	A	-	A
		Går		børnene								i skole?		
Hvornår		møder		de?										
Hvorfor		kan		hun		ikke		hente		børnene		fra skole		i morgen ?

2. **Konstaterende sætninger:** Nogle gange begynder sætningen ikke med subjekt, men med et andet led (X). Det kan være et centraladverbial, et objekt eller et frit adverbial. Så er der inversion. (Vi placerer et andet led før subjektet, når vi ønsker at fremhæve det).

X	-	V1	-	S	-	CA	-	V2	-	O	-	A	-	A
Måske		vil		han				hente		dem		fra skole		i morgen.
Dem		vil		han		måske		hente				fra skole		i morgen.
I morgen		vil		han		måske		hente		dem		fra skole		

Øvelse. Begynd sætningen med det fremhævede led, og husk inversion.

1. Han begynder **måske** på jobbet i næste uge.

2. Hun køber altid **brød** hos bageren.

3. De vil rejse til Spanien **i sommerferien**.

4. Der er mange kursister **inde i klassen**.

5. Han kan godt lide **det**.

Bemærk: Centraladverbierne: ikke, også, gerne, godt, kun og lige kan ikke placeres først i sætningen. Centraladverbierne: altid, tit, ofte og aldrig placeres normalt ikke først i sætningen.

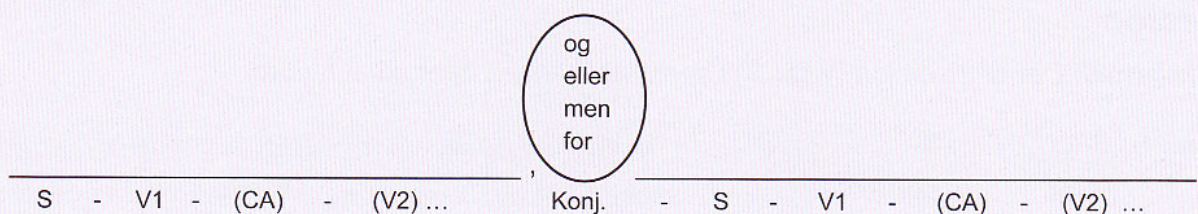
2 hovedsætninger sammen

To hovedsætninger kan bindes sammen med konjunktionerne: og, eller, men, for. Der er komma før konjunktionen - og subjekt og verbum i begge sætninger. Der er ikke inversion efter konjunktioner. Begge hovedsætninger kan have et foranstillet led (X), og efter dette led er der inversion.

Hovedsætningskonjunktioner

- og (sideordning)
- men (modsætning/kontrast)
- eller (alternativ)
- for (forklaring)

To hovedsætninger med ligefrem ordstilling

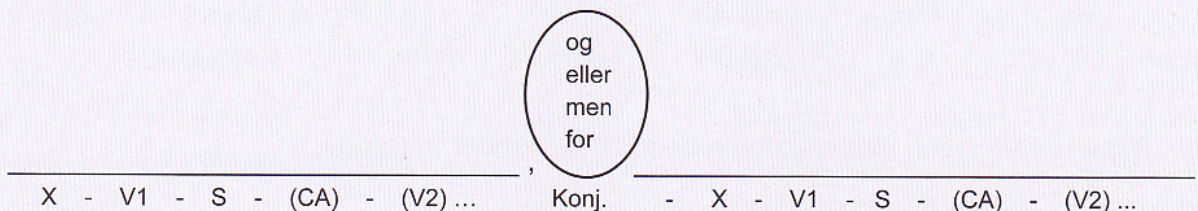
Eks.: Han er gift, og han har to børn.
S V K S V

Eks.: Jeg kommer, eller jeg ringer.

Eks.: Han kan ikke komme i dag, men han kan godt komme i morgen.

Eks.: Hun spiser aldrig morgenmad, for hun er ikke sulten om morgenen.

To hovedsætninger med inversion

Eks.: Om mandagen skal de have gæster, men om tirsdagen skal de ikke lave noget særligt.
X V1 S V2 K X V1 S CA V2

Eks.: Først skal hun gøre rent, og så skal hun vaske tøj.

Eks.: Normalt cykler hun til skole, for så får hun frisk luft og motion.

Bemærk: Der kan også være inversion i den ene hovedsætning og ikke i den anden.

Eks.: Hun står op klokken seks, og så går hun i bad. (ligefrem ordstilling – inversion)
S V K X V S

Eks.: Normalt vil hun gerne komme, men hun har ikke tid i dag. (inversion – ligefrem ordstilling)
X V S K S V

Bemærk: 'så' kan også bruges som hovedsætningskonjunktion og angiver så følge/konsekvens (betydning: og derfor). Der er ikke inversion efter 'så' som konjunktion.

Eks.: Han er træt, så han går i seng. (= og derfor går han i seng)

Kort svar

Spørgsmål uden *hv-ord* kan besvares med: ja/nej, men man bruger også tit 'kortsvar'.

Ved hjælpeverber og modalverber bruger man samme verbum i spørgsmål og svar. Ved alle andre verber kan man bruge 'gør'.

Spørgsmål	Svar
Er Har Kan Skal Vil Må	+ subjekt ? Ja/Nej, det { er har kan skal vil må } + subjekt (+ godt*/ikke)
Bor Taler Går ...	+ subjekt ? Ja/Nej, det gør + subjekt (+ ikke)

***Bemærk:** Ved positivt svar kan man bruge 'godt' efter kan, vil og må, men ikke efter: er, har, skal og gør. Efter vil og må kan man bruge 'gerne' i stedet for 'godt'.

Eksempler:

Spørgsmål	Kort svar
Er du dansker?	Ja, det er jeg./Nej, det er jeg ikke.
Har hun børn?	Ja, det har hun./Nej, det har hun ikke.
Kan de tale dansk?	Ja, det kan de godt./Nej, det kan de ikke.
Skal han på arbejde?	Ja, det skal han./Nej, det skal han ikke.
Vil I med i byen?	Ja, det vil vi godt./Nej, det vil vi ikke.
Må vi ryge her?	Ja, det må I godt./Nej, det må I ikke.
Taler de dansk?	Ja, det gør de./Nej, det gør de ikke.
Går han i skole?	Ja, det gør han./Nej, det gør han ikke.
Kommer du fra Italien?	Ja, det gør jeg./Nej, det gør jeg ikke.

Øvelse (parøvelse). Svar på spørgsmålene med kortsvar.

1. Har du arbejde i Danmark?
2. Skal du til Sverige i weekenden?
3. Kan du tale russisk?
4. Må jeg låne dit viskelæder?
5. Bor du i København?
6. Er du hjemme i morgen aften?
7. Vil du lære dansk?
8. Skal du i byen i aften?
9. Tager du bussen til skole?
10. Kan du lide regnvejr?

Bemærk: Vi bruger nogle gange 'ikke' i spørgsmål. Det har ikke negativ betydning her.

Bemærk: Når man bruger 'ikke' i spørgsmål, svarer man: 'jo' - og ikke 'ja'.

Eks.: Vil du med i byen? Svar: Ja, det vil jeg godt.

Eks.: Vil du **ikke** med i byen? Svar: **Jo**, det vil jeg godt.

Substantiver

Ental		Flertal	
ubestemt	bestemt	ubestemt	bestemt
en ...	→ -(e)n	gruppe1	-(e)r → -(e)rne
et ...	→ -(e)t	gruppe2	-e } → -ene
		gruppe3	
en lejlighed	lejligheden	(1) to lejligheder	lejlighederne
et ur	uret	(2) to ure	urene
et job	jobbet	(3) to job	jobbene

Ubestemt eller bestemt form?

Ubestemt form: Brug ubestemt form ved ny information - når du præsenterer noget første gang.

Bestemt form: Brug bestemt form, når du refererer til noget kendt (noget, som er nævnt før).

Eks.: Maria har **en** ordbog og **et** hæfte. (ny information - ubestemt form)
 Hun har ordbogen og hæftet med (reference til kendt emne - bestemt form)
 i skole hver dag.

Eks.: Hun har **en** dreng og **en** pige. (ny information - ubestemt form)
 Drengen går i børnehave, og pigen (reference til kendt emne - bestemt form)
 går i skole.

Adjektiver

		Før ubestemt substantiv	Efterstillet (som prædikat)
Grundform	n-ord (en)	en ny bog en stor stue	bogen er ny stuen er stor
T-form	t-ord (et)	et nyt ur et stort skab	uret er nyt skabet er stort
E-form	flertal	to nye ure to store værelser	urene er nye værelserne er store
	efter: den/det/de efter possessiver: min/mit/mine din/sin/hans hendes/vores Peters/Sofies	Bestemt form den nye bog det nye ur de nye ure min nye bog dit nye ur hans nye bog Peters store hus	

Pronominer

		Subjekt- pronominer	Objekt- pronominer	Possessive pronominer		Refleksive pronominer
Ental	1. person	jeg	mig	min/mit/mine		mig
	2. person	du (De)*	dig (Dem)*	din/dit/dine (Deres)*		dig (Dem)*
	3. person	han	ham	hans	sin/sit/sine	sig
		hun	hende	hendes		
		den/det	den/det	dens/dets		
Flertal	1. person	vi	os	vores		os
	2. person	I	jer	jeres		jer
	3. person	de	dem	deres		sig

* til en person, man siger 'De' til.

Øvelse 1. Objektpronominer

a. Lav sætninger. Begynd med subjekt (S), og placer objekt (O) efter verbum (V).

Eks.: ham / besøger / hun.

Svar: Hun _S besøger _V ham _O.

- hende / han / bor sammen med _____
- ringer til / dig / jeg _____
- mig / hjælper / han _____
- dem / vi / taler med _____
- savner / jer / de _____
- taler med / ham / hun _____
- os / tænker på / de _____
- dem / vi / tænker på _____

b. Indsæt passende objektpronomen.

- Hun besøger _____ (Susanne).
- De taler med _____ (Jens og Mie).
- Hun savner _____ (Carl).
- Han besøger _____ (mig og min ven).
- De tænker på _____ (dig og din kone).
- Hun savner _____ (sine forældre).
- Han taler med _____ (sin bror).
- Hun savner _____ (mig og min mand).

Subjekt pronominer	Objekt pronominer
jeg	mig
du	dig
han	ham
hun	hende
vi	os
I	jer
de	dem

Øvelse 2. Possessive pronominer: sin/sit/sine.

Udfyld følgende:

1. Han har et hus. Han er glad for _____ hus.
2. Hun har en søn. Hun savner _____ søn.
3. Han har mange venner. Han besøger _____ venner.
4. Hun har et barn. Hun elsker _____ barn.
5. Han har en bror. Han taler med _____ bror.
6. Hun har to søstre. Hun besøger _____ søstre.

Sin/sit/sine

sin mormor	n-ord	(en mormor)
sit studium	t-ord	(et studium)
sine venner	flertal	(to venner)

Eksempler:

Han besøger sin mormor.
Hun er glad for sit studium.
Han taler med sine venner.

Hans/hendes eller: sin/sit/sine

Som subjekt:

hans/hendes

Eks.: Hans kone hedder Eva.
 S V

Eks.: Hendes mand er jurist.
 S V

Som objekt:

(/præpositionsobj.)

sin/sit/sine

(når objektet viser tilbage til subjektet)

Eks.: Per elsker sin kone. (Pers kone)
 S V O

Eks.: Lise bor hos sine forældre. (Lises forældre)
 S V O

hans/hendes

(når objektet relaterer til en anden person)

Eks.: Per elsker hans kone. (Carls kone)
 S V O

Eks.: Lise bor hos hendes forældre. (Idas forældre)
 S V O

Øvelse 3. Hans/hendes eller sin/sit/sine. Udfyld følgende:

1. Eva har en storesøster og en lillebror. _____ storesøster hedder Barbara.
2. Barbara bor sammen med _____ mand.
3. _____ mand er svensker.
4. Evas lillebror Keld er skilt og har to børn. Han elsker _____ børn.
5. Keld bor i Ålborg sammen med _____ søn Mikkel.

6. _____ ekskone bor i Århus.
7. Keld bor ikke sammen med _____ datter Ida.
8. _____ datter bor hos _____ mor i Århus. (Idas mor)
9. Ida savner tit _____ far.
10. Hun elsker begge _____ forældre.
11. _____ mor (Idas mor) taler tit med _____ far. (Idas far)
12. _____ far kommer altid til _____ fødselsdag. (Idas fødselsdag)

Øvelse 4. Possessive pronominer, objektpronominer og refleksive pronominer. Udfyld flg.:

1. Jeg går nu. Jeg skal hente _____ børn.
_____ mor passer _____ i dag. De elsker _____.
2. Du må komme og besøge _____ en dag.
Jeg ringer til _____. Hvad er _____ mobilnummer?
3. Bo har fødselsdag i dag. _____ mor holder fødselsdag for _____ i morgen.
Han glæder _____.
4. Eva skal have gæster. _____ søstre kommer fra Paris.
Eva skal hente _____ i lufthavnen.
5. De har et lille hus. _____ hus ligger i Roskilde.
Jeg skal besøge _____ i weekenden.
6. Vi bor på Nørrebro. _____ naboer er flinke.
Vi er glade for _____. De besøger _____ tit.
7. I skal skynde _____. _____ tog går klokken 9.
Jeg vil gerne køre _____ til stationen.
8. De skal flytte på lørdag. Jeg skal hjælpe _____.
_____ børn glæder _____ meget til at flytte.

Verber

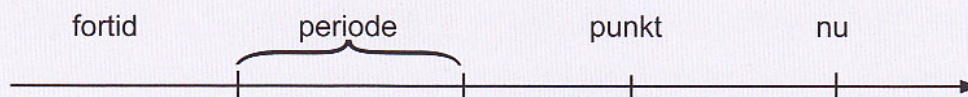
Regelmæssige verber

Udfyld skemaet.

Imperativ	Infinitiv	Nutid	Datid	Førnutid
Rod ÷	(+ e)	+ (e)r	-ede → -te →	har/er -et har/er -t
arbejd	at arbejde	arbejder	arbejdede	har arbejdet
begynd	at begynde	begynder	begyndte	er begyndt
snak				
stop				
	at lære			
	at bo			
		prøver		
		træner		
			læste	
			talte	

Bemærk: Ved de fleste verber bruges 'har' i førnutid (eks.: har spist, har snakket). 'Er' bruges især ved bevægelsesverber (eks.: er gået, er kommet, er rejst), og det bruges ved verber, der markerer en begyndelse, en ende eller en fortsættelse (eks.: er begyndt, er stoppet, er fortsat, er blevet).

Datid: Fokus på fortiden

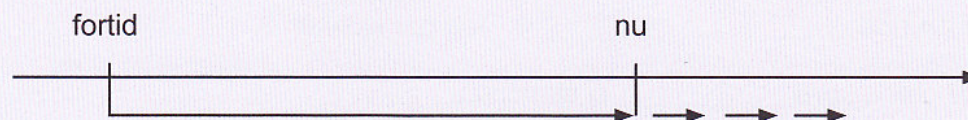

Bruges om et tidspunkt eller en periode i fortiden – om noget afsluttet. (Bruges tit sammen med bestemt tidsangivelse).

Eks.: I 1995 rejste han til Danmark.

Eks.: Han boede i Århus fra 2001 til 2003.

Førnutid: Fokus på nutiden

Bruges om noget, der startede i fortiden, og som har varet indtil nu/fortsætter stadig/har konsekvenser nu.

Eks.: Han har været i Danmark i et år. (Han er her stadig./Han kender Danmark).

Eks.: Hun taler godt fransk, for hun har boet i Paris i to år. (Fokus på nutiden).

Modalverberne: kan, skal, vil og må

Et modalverbum bruges tit sammen med et andet verbum. Det andet verbum står i infinitiv uden 'at'.

Korrekt: Peter kan tale engelsk.

Ikke korrekt: Peter kan ~~at~~ tale engelsk.

Han skal rejse
S V1 V2

Han vil rejse
S V1 V2

Han kan rejse
S V1 V2

Han må rejse
S V1 V2

Modalverbernes betydning

Kan

1. Mulighed

Eks.: Han kan låne Oles bil.

2. Evne/færdighed

Eks.: Han kan spille guitar.

Bemærk også:

At bede nogen gøre noget: Kan du ikke ...

Eks.: Kan du ikke forklare det igen?

Vil

1. Ønske: vil gerne

Eks.: Han vil gerne have en kop kaffe.

2. Vilje/beslutning

Eks.: Han vil hjem nu.

Bemærk også:

At tilbyde nogen noget: Vil du (ikke) have ...

Eks.: Vil du (ikke) have et stykke kage?

At bede nogen gøre noget: Vil du ikke (lige) ...

Eks.: Vil du ikke (lige) lukke vinduet?

Skal

1. Ordre/krav/pligt

Eks.: Du skal skrive under her.

2. Om fremtiden/noget planlagt

Eks.: Han skal rejse.

Bemærk også:

At foreslå nogen noget: Skal vi (ikke) ...

Eks.: Skal vi ikke drikke en kop kaffe?

Må

1. Tilladelse: må godt ...

Eks.: Du må godt låne min bil.

2. Forbud – må ikke ...

Eks.: Han må ikke låne Oles bil.

3. Nødvendighed

Eks.: Du må vente til i morgen.

Liste over verbernes tider

Imperativ Bydemåde	Infinitiv Navnemåde	Præsens Nutid	Imperfektum Datid	Perfektum Førnutid	Oversæt til dit eget sprog
aflever	aflevere	afleverer	afleverede	har afleveret	_____
arbejd	arbejde	arbejder	arbejdede	har arbejdet	_____
barber	barbere	barberer	barberede	har barberet	_____
begynd	begynde	begynder	begyndte	er begyndt	_____
besøg	besøge	besøger	besøgte	har besøgt	_____
betal	betale	betaler	betalte	har betalt	_____
bliv	blive	bliver	blev	er blevet	_____
blæs	blæse	blæser	blæste	har blæst	_____
bo	bo	bor	boede	har boet	_____
brug	bruge	bruger	brugte	har brugt	_____
cykl	cykle	cykler	cyklede	er/har cyklet	_____
del	dele	deler	delte	har delt	_____
drik	drikke	drikker	drak	har drukket	_____
dyrk	dyrke	dyrker	dyrkede	har dyrket	_____
elsk	elske	elsker	elskede	har elsket	_____
find	finde	finder	fandt	har fundet	_____
flyt	flytte	flytter	flyttede	er/har flyttet	_____
forklar	forklare	forklarer	forklarede	har forklaret	_____
forstå	forstå	forstår	forstod	har forstået	_____
få	få	får	fik	har fået	_____
gid	gide	gider	gad	har gidet	_____
giv	give	giver	gav	har givet	_____
glæd	glæde	glæder	glædede	har glædet	_____
gør	gøre	gør	gjorde	har gjort	_____
gå	gå	går	gik	er/har gået	_____
hav	have	har	havde	har haft	_____
hed	hedde	hedder	hed	har heddet	_____
hent	hente	henter	hentede	har hentet	_____
hjælp	hjælpe	hjælper	hjalp	har hjulpet	_____
hæng	hænge	hænger	hang	har hængt	_____
hør	høre	hører	hørte	har hørt	_____
interesser	interessere	interesserer	interesserede	har interesseret	_____
inviter	invitere	inviterer	inviterede	har inviteret	_____
kend	kende	kender	kendte	har kendt	_____
kig	kigge	kigger	kiggede	har kigget	_____
klar	klare	klarer	klarede	har klaret	_____
kom	komme	kommer	kom	er kommet	_____

Imperativ Bydemåde	Infinitiv Navnemåde	Præsens Nutid	Imperfektum Datid	Perfektum Førnutid	Oversæt til dit eget sprog
kost	koste	koster	kostede	har kostet	_____
køb	købe	køber	købte	har købt	_____
kør	køre	kører	kørte	er/har kørt	_____
larm	larme	larmer	larmede	har larmet	_____
lav	lave	laver	lavede	har lavet	_____
leg	lege	leger	legede	har leget	_____
lev	leve	lever	levede	har levet	_____
lig	ligge	ligger	lå	har ligget	_____
luk	lukke	lukker	lukkede	har lukket	_____
lyd	lyde	lyder	lød	har lydt	_____
lyt	lytte	lytter	lyttede	har lyttet	_____
lær	lære	lærer	lærte	har lært	_____
læs	læse	læser	læste	har læst	_____
løb	løbe	løber	løb	er/har løbet	_____
mød	møde	møder	mødte	har mødt	_____
nyd	nyde	nyder	nød	har nydt	_____
nå	nå	når	nåede	har nået	_____
ønsk	ønske	ønsker	ønskede	har ønsket	_____
øv	øve	øver	øvede	har øvet	_____
pas	passé	passer	passede	har passet	_____
planlæg	planlægge	planlægger	planlagde	har planlagt	_____
prøv	prøve	prøver	prøvede	har prøvet	_____
regn	regne	regner	regnede	har regnet	_____
rejs	rejse	rejser	rejste	er/har rejst	_____
ring	ringe	ringer	ringede	har ringet	_____
ryd op	rydde op	rydder op	ryddede op	har ryddet op	_____
ryg	ryge	ryger	røg	har røget	_____
savn	savne	savner	savnede	har savnet	_____
se	se	ser	så	har set	_____
send	sende	sender	sendte	har sendt	_____
sid	sidde	siddet	sad	har siddet	_____
sig	sige	siger	sagde	har sagt	_____
skift	skifte	skifter	skiftede	har skiftet	_____
skin	skinne	skinner	skinnede	har skinnet	_____
skriv	skrive	skriver	skrev	har skrevet	_____
skynd	skynde	skynder	skyndte	har skyndt	_____
skænds	skændes	skændes	skændtes	har skændtes	_____
slap af	slappe af	slapper af	slappede af	har slappet af	_____

Imperativ Bydemåde	Infinitiv Navnemåde	Præsens Nutid	Imperfektum Datid	Perfektum Førnutid	Oversæt til dit eget sprog
sluk	slukke	slukker	slukkede	har slukket	_____
smag	smage	smager	smagte	har smagt	_____
snak	snakke	snakker	snakkede	har snakket	_____
sne	sne	sner	sneede	har sneet	_____
sov	sove	sover	sov	har sovet	_____
spil	spille	spiller	spillede	har spillet	_____
spis	spise	spiser	spiste	har spist	_____
spørg	spørge	spørger	spurgte	har spurgt	_____
stands	standse	standser	standsede	er/har standset	_____
start	starte	starter	startede	er/har startet	_____
stop	stoppe	stopper	stoppede	er/har stoppet	_____
støvsug	støvsuge	støvsuger	støvsugede	har støvsuget	_____
stå	stå	står	stod	har stået	_____
svar	svare	svarer	svarede	har svaret	_____
svøm	svømme	svømmer	svømmede	har svømmet	_____
-	synes	synes	syntes	har syntes	_____
sælg	sælge	sælger	solgte	har solgt	_____
sæt	sætte	sætter	satte	har sat	_____
søg	søge	søger	søgte	har søgt	_____
tag	tage	tager	tog	har taget	_____
tal	tale	taler	talte	har talt	_____
tro	tro	tror	troede	har troet	_____
træn	træne	træner	trænede	har trænet	_____
tænd	tænde	tænder	tændte	har tændt	_____
tænk	tænke	tænker	tænkte	har tænkt	_____
var	vare	varer	varede	har varet	_____
vask	vaske	vasker	vaskede	har vasket	_____
vent	vente	venter	ventede	har ventet	_____
væk	vække	vækker	vækkede	har vækket	_____
vågn	vågne	vågner	vågnede	er vågnet	_____
åbn	åbne	åbner	åbnede	har åbnet	_____

Hjælpeverber:

hav	have	har	havde	har haft	_____
vær	være	er	var	har været	_____

Modalverber:

-	kunne	kan	kunne	har kunnet	_____
-	måtte	må	måtte	har måttet	_____
-	skulle	skal	skulle	har skullet	_____
-	ville	vil	ville	har villet	_____

Til læreren

På vej til dansk - trin for trin er en grundbog til begynderundervisningen i dansk.

Bogen er primært beregnet for DU3 modul 1 og tilsvarende grundforløb. Bogen opbygger gradvist et solidt og funktionelt basisdansk og opfylder ministeriets mål for modulet samt målene for A1, Breakthrough (jf. Den Fælles Europæiske Referenceramme for sprog).

Bogen er struktureret omkring kommunikative mål inden for dagligdags emner: præsentation, familie, hverdag og weekend, mad og indkøb, sundhed og livsstil, bolig og lokalområde, uddannelse og arbejde m.m. Det overordnede mål med hvert afsnit er, at kursisten skal kunne samtale om det aktuelle emne (spørge ind til/svare på spørgsmål til/fortælle om), og hvert hovedkapitel afsluttes med et lille, selvstændigt mundtligt oplæg.

Målene for modulet er omfattende, og tidsrammen for danskkurserne varierer. For at opnå en god læringsproces er det vigtigt, at kursisterne har mulighed for at arbejde aktivt og selvstændigt med stoffet, og materialet lægger op til stor kursistaktivitet. Der tilbydes i bogen en bred vifte af opgaver og øvelser, og der lægges op til tilegnelse af et naturligt og funktionelt talesprog. Mundtlighed har høj prioritet, og en stor del af bogens opgaver og øvelser løses som mundtligt par- eller gruppearbejde med underviseren i en mere tilbagetrukket rolle. Både fluency og korrekthed tilgodeses, og undervejs gennem de enkelte kapitler opbygges det ordforråd og de sproglige strukturer, som er nødvendige for at kunne samtale om kapitlets overordnede emne. Grammatik såvel som udtale er således integreret i forløbet og optræder i en naturlig kontekst. Supplerende øvelser findes i tillægget bag i bogen. Der er ind imellem henvisninger til disse. Bogens mange modeller og stilladser samt den medfølgende cd-rom med lyd støtte giver hjælp til selvstændigt arbejde med stoffet, og en del af bogens øvelser kan med fordel udføres som hjemmearbejde (bl.a. ordlister og ordforrådsøvelser).

Rettenøglen på www.synope.dk giver mulighed for selvkorrektion.

Der indgår ikke deciderede diktater i bogen, men vi anbefaler, at man med jævne mellemrum benytter uddrag af læste tekster i bogen som diktatøvelser med henblik på opmærksomhed på skrift/lyd-forhold. Sådanne diktater kan kursisterne også udføre selvstændigt hjemme ved brug af bogens cd-rom.

Udtale medtages allerede fra side ét i bogen for helt fra start at lægge grunden til en forståelig og naturlig udtale. De traditionelt sværeste lyde og lydfænomener behandles. Der er bl.a. fokus på blødt d, r, aspireret p, t, k og på vokalerne, særligt på y og ø. Endvidere sættes der fokus på assimilation, reduktion og bøjningsendelser. For en mere systematisk og grundig gennemgang af lydsystemet i dansk henvises til 'Dansk udtale – øvebog' af Lisbet Thorborg og til tekstbogen 'Dansk udtale for begyndere' af samme forfatter.

Audio-cd-udgave

Lydfilerne til bogen fås også i audio-format (til cd-afspiller) til brug i klassen.